

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสัตบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยจะศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคิดเห็น และการดำเนินงานเกี่ยวกับการสัตบริการแนะแนวอาชีพ ตลอดจนการรับนิสิตนักศึกษาไปประกอบอาชีพในหน่วยงานภาคเอกชน การเล่นอวธรกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในบทนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาออกเป็นประเด็นหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ประวัติการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. ความหมายและวัตถุประสงค์ของการแนะแนวอาชีพ
3. หลักสำคัญในการสัตบริการแนะแนวอาชีพ
4. ความสำคัญของการสัตบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา
5. ประเภทการสัตบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา
6. โครงสร้างและการบริหารงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา
7. การพัฒนาคุณลักษณะและคุณลัษณะของบัณฑิตสู่หน่วยงานภาคเอกชน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. โครงสร้างและประเภทการสัตบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่

ดำเนินการวิจัย

ประวัติการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ในประเทศไทยได้มีผู้เห็นความสำคัญของการแนะแนวอาชีพมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งจะเห็นได้จากหนังสือรายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับวันที่ 5 พุทธศักราช 2455 มีบันทึกการประชุมผู้บริหารของประเทศไทยลงวันที่ 13 กันยายน 2455 ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงแสดงความเห็นว่า การสอนเด็กนั้นต้องไม่พยายามสอนหนังสืออย่างเดียว ต้องสอนให้คนเป็นงาน ให้มีวิชาทำมาหากิน ให้เลี้ยงตัวเองได้ ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ได้มีการเห็นความสำคัญของการแนะแนวอาชีพบ้างแล้วในยุคนั้น

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการเรื่องการแนะแนว โดยเริ่มจัดการแนะแนวพอสรุปได้ คือ

ในปี พ.ศ. 2491 ม.ล. ปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดกองการศึกษา ประชากรขึ้นในกรมวิชาการ โดยมีหน้าที่โฆษณาให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการศึกษา แนะนำการศึกษาและอาชีพ จัดที่ค้นศึกษา ให้การศึกษาทางวิทยุและหนังสือพิมพ์

ในปี พ.ศ. 2492 กองการศึกษาประชากรได้จัดพิมพ์ "คู่มือแนวทางการศึกษา" สำหรับผู้จบ ม.3, ม.6 และ ม.8

ในปี พ.ศ. 2495 กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการแบ่งงานในกองเผยแพร่การศึกษา กรมวิชาการ เป็น 2 แผนก คือ แผนกเผยแพร่การศึกษา และแผนกแนะนำการศึกษา และอาชีพ

ในปี พ.ศ. 2497 ได้เห็นความสำคัญของงานแนะนำการศึกษาและอาชีพมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจะสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวให้กว้างขวางขึ้น ได้โอนกองเผยแพร่การศึกษา แผนกแนะนำการศึกษาและอาชีพจากกรมวิชาการมา เป็นงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเปลี่ยนชื่อเป็นแผนกแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เริ่มบัญญัติคำว่า "การแนะแนว (Guidance)" การแนะแนวเริ่มแพร่หลายมากขึ้นเป็นลำดับ

ในปี พ.ศ. 2505 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ" มีหน้าที่วางนโยบายเกี่ยวกับงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และเป็นที่ปรึกษาของหน่วยราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ในปี พ.ศ. 2508 กองเผยแพร่การศึกษาได้ตั้งศูนย์ใหญ่ 2 ศูนย์ คือ ศูนย์เผยแพร่และประสานงาน และศูนย์แนะแนว มีหน่วยงานกระจายออกไปรวม 13 หน่วย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการจัดบริการแก่นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยทั่วไป

ในปี พ.ศ. 2520 ได้มีการจัดตั้งสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยขึ้น (สนทท.) มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า The Guidance Association of Thailand (GAT) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพการแนะแนวได้ร่วมกันดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ เป็นศูนย์กลางการวิจัยด้านแนะแนว ส่งเสริมการจัดบริการแนะแนวในสถาบันการศึกษา

ตลอดจนร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

ในปัจจุบันหน่วยงานที่ถือว่าเป็นผู้รับผิดชอบงานแนะแนว คือ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ (เดิม คือ กองแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ ซึ่งได้เคยโอนไปอยู่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. 2519 กรมวิชาการได้เสด็จพระราชกุศลแบ่งส่วนราชการกรมวิชาการใหม่ โดยให้ฐานะของกองแนะแนวการศึกษาและอาชีพขึ้นเป็น "ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ" มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในด้าน การแนะแนวให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ นโยบายและเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ การจัดระบบระเบียบการเรียนการสอน การตัดกิจกรรมและบริการต่าง ๆ และการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน (สำเนาวัชระศิลป์ 2530: 13) ผลงานของศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ ได้แก่ จัดสัปดาห์การแนะแนวการศึกษาและอาชีพแห่งชาติ การจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ และการจัดอบรมครูแนะแนวของโรงเรียนต่าง ๆ (จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ 2524: 7-9)

นอกจากงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ก็ได้จัดบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพขึ้นเพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งส่วนมากงานนี้ก็จะเป็นส่วนหนึ่งในงานกิจการนิสิตนักศึกษา ซึ่งคาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good 1973: 530 อ้างถึงใน ทองเจริญ อมรชกุล 2525: 2) ได้ให้ความเห็นว่าการนิสิตนักศึกษา หมายถึง โปรแกรมเฉพาะอย่างที่สุดให้แก่ นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ไม่คลุมถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยลักษณะกิจการนิสิตนักศึกษามีลักษณะเป็นการให้ค่าปรึกษาเสียเป็นส่วนใหญ่ และเกี่ยวข้องกับสวัสดิการทั้งหมดของนิสิต (Total Welfare of Student) เช่น การให้ค่าปรึกษาทางอาชีพและการศึกษา การให้บริการหอพักและให้งานทำ การจัดองค์การนิสิต เป็นต้น

สำหรับการจัดบริการแนะแนวอาชีพของสถาบันอุดมศึกษานั้น ได้มีมานานแล้ว แต่การจัดตั้งองค์กรเพื่อจัดบริการดังกล่าวในมหาวิทยาลัยนับว่าเป็นสิ่งใหม่อยู่มาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในสมัย ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นอธิการบดี นับว่าเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้จัดบริการทางด้านนี้ขึ้นโดยได้ตั้งสำนักแนะอาชีพขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2518 ซึ่งต่อมาก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นงานแนะแนวการศึกษา สังกัดกองกิจการนักศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือบัณฑิตที่เรียนสำเร็จแล้วแต่ยังหางานทำไม่ได้หรือไม่มีทักษะในการสมัครงาน และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่กำลังศึกษา

อยู่ให้ทีมงานพิเศษทำ ตลอดจนช่วยให้ข้อมูลด้านอาชีพ และการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่นักศึกษา (วัชร ทรัพย์มี 2523: 12) ในปี พ.ศ. 2524 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัย ศิลปากร ก็ได้จัดทำบริการทางด้านนี้ขึ้น (ลำเนาวิ ขจรศิลป์ 2525: 46 อ้างถึงใน จิรวัฒน์ วีรังกร 2527: 61)

จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ (2524: 12-13) ได้กล่าวว่า มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญมากในการสนับสนุน ริเริ่มและช่วยให้การแนะแนวดำเนินไปอย่างกว้างขวางมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการผลิิตบุคลากรด้านแนะแนว และการให้คำปรึกษาเพื่อไปทำงานเกี่ยวกับด้านนี้ในระดับ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย พอสรุปได้ดังนี้

1. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนวิชาแนะแนวเป็นวิชาบังคับ ของนิสิตครุศาสตร์ ระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2491 ต่อมาได้เริ่มเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาการแนะแนวเมื่อ พ.ศ. 2501 และหลักสูตรปริญญาโททางจิตวิทยาแนะแนว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา และหลักสูตรปริญญาเอกทางจิตวิทยาการศึกษาในปี พ.ศ. 2519
2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาลัยศึกษาศาสตร์) หรือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปัจจุบันได้เริ่มเปิดสอนวิชาการแนะแนวเบื้องต้นในระดับปริญญาตรีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 และเริ่มเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง เฉพาะการแนะแนวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 จนกระทั่งบัดนี้ได้ขยายหลักสูตรถึงระดับปริญญาโททางจิตวิทยาการแนะแนวโดยเฉพาะ และในปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ได้เปิดสอน วิชาโทการแนะแนวในระดับปริญญาตรี
3. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้เริ่มเปิดสอนสาขาวิชาเอกจิตวิทยา การให้บริการปรึกษาและแนะแนวในระดับปริญญาตรี โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา นับว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยที่ผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี สาขาจิตวิทยาการ ให้บริการปรึกษาและแนะแนว ซึ่ง เน้นการผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการแนะแนวและ มีการฝึกฝนในเรื่องการให้คำปรึกษาโดยตรงตามเป้าหมาย
4. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ผลิตบัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิกและ จิตวิทยาบริการมาตั้งแต่ เริ่มตั้งมหาวิทยาลัย และในปัจจุบันมีแนว โนม์กำลังผลิตบัณฑิตจิตวิทยา โรงเรียนเพื่อทำงานในโรงเรียน

5. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เริ่มเปิดสอนวิชาการแนะแนว
เบื้องต้นระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2516 และต่อมาขยายเปิดกระบวนวิชาทางการแนะแนว
และการให้คำปรึกษาหลายกระบวนวิชา เพื่อให้ให้นักศึกษาที่สำเร็จแล้วสามารถไปประกอบอาชีพเป็น
ครูแนะแนวในโรงเรียนได้ด้วย

6. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เริ่มเปิดสอนในหลักสูตร
ปริญญาตรีสาขาวิชาเอกการแนะแนว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา

การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ที่ได้ดำเนินการกันอยู่ในปัจจุบัน
ก็เป็นการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพ อาทิเช่น การเลือกอาชีพ
เลือกสถานที่ทำงาน วิเคราะห์ผลงาน โดยจะมาขอคำปรึกษาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ทำ
หน้าที่ให้คำปรึกษาประจำศูนย์ให้คำปรึกษาและแนะแนวของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยนั้น สำหรับ
บางมหาวิทยาลัยได้แยกบริการจัดหางานให้นักศึกษากำทำ ทั้งงานพิเศษและงานถาวรมาไว้ที่
ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย โดยมีลักษณะและขั้นตอนหลัก ๆ อยู่ 3
ประการ พอสรุปได้ คือ การจัดหางานโดยการรับสมัครบัณฑิตและนักศึกษาเพื่อเป็นสมาชิกใน
การทำงานทำ โดยติดต่อประสานงานกับนายจ้าง การให้บริการคำปรึกษาและพัฒนาบุคลิกภาพ
นิสิตนักศึกษา เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานและอาชีพ และการให้บริการด้านข่าวสารเกี่ยว
กับการเลือกวิชาเรียน ให้สอดคล้องกับความถนัดและตลาดแรงงานและกิจกรรมเล่นเทคอื่น ๆ
ด้วย (จิรวัดณ์ วีระงกร 2527: 61)

แต่อย่างไรก็ตาม การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งในประเทศไทยก็ยังไม่
ได้ผลเต็มที่ เป็นต้นว่ากิจกรรมแนะแนวอาชีพยังเป็นเพียงการติดประกาศข่าวสารการรับสมัคร
งานให้นักศึกษานิสิตนักศึกษาได้ทราบ และเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงาน
เท่านั้น โดยมีรูปแบบในการจัดยังไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการแนะแนวอาชีพ
ทั้งนี้เพราะขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังและถูกวิธี

ความหมายและวัตถุประสงค์ของการแนะแนวอาชีพ

วชิร ทรัพย์มี (2523: 3) ได้กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพนั้น

การช่วยเหลือบุคคลให้เลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักแนะแนวจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเลือกอาชีพ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎีการเลือกอาชีพ และพัฒนาการด้านอาชีพ นอกจากนี้ นักแนะแนวจะต้องช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับโลกของงานเป็นต้นว่า ลักษณะงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงานหรืออิทธิพลของอาชีพต่อชีวิตของบุคคล ประโยชน์ที่บุคคลจะได้รับจากอาชีพนั้น เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพ

การเตรียมตัวประกอบอาชีพ คือ การแสวงหาความรู้และทักษะที่จะเข้าประกอบอาชีพที่ต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นการแสวงหาความรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ

การที่จะแสวงหาอาชีพหรือเข้าทำงานนั้น บุคคลจะต้องรู้ทั้งแหล่งที่จะสมัครงาน และวิธีการสมัครงาน ตลอดจนตระหนักถึงแนวโน้มหรือโอกาสที่จะเข้าทำงานด้วย

วิธีการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว เป็นสิ่งจำเป็นที่เยาวชนควรจะได้รับคำแนะนำอย่างถูกต้อง

จำเนียร ช่างโชติ และคณะ (2524: 167-168) ได้สรุปความหมายของการแนะแนวอาชีพ เป็น 2 ประเด็น คือ

1. เป็นกระบวนการช่วยบุคคลแต่ละคนเพื่อเลือกอาชีพ เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ และเกิดความก้าวหน้าในอาชีพ โดยมีความสามารถรู้จักตนเอง มีการวางแผนอนาคต มีการเลือกและตัดสินใจในงานอาชีพด้วยตนเองอย่างฉลาด และให้ผลเป็นที่พึงพอใจ

2. เป็นการทำให้ข้อสันเท่ห์ประสพการณ์และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพหนึ่ง ๆ เพื่อเตรียมตัวบุคคลเข้าสู่อาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ

ธนู แสงศักดิ์ (2524: 53) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการที่ช่วยบุคคลในการเลือกอาชีพเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และช่วยให้เกิด

ความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน หรือเลื่อนวิทยฐานะหลังจากที่ได้เข้าประจำทำงานแล้ว ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ ก็คือการช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกศึกษาวิชาชีพ เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับอุปนิสัย มีความพอใจและให้เกิดความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพนั้นด้วยนั่นเอง

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (อ้างถึงใน ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 25-28) ได้กล่าวถึงความหมายของการแนะแนวอาชีพว่า ในอดีตการแนะแนวอาชีพถูกมองว่าเป็นเพียง "ข้อมูลใด ๆ หรือรวมถึงข้อมูลทุกชนิดที่เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และตำแหน่งต่าง ๆ ของงานที่จัดเตรียมไว้เฉพาะ ซึ่งสามารถจะใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่กำลังเลือกอาชีพ" ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะความเข้าใจในคำว่า "อาชีพ" ยังติดอยู่กับความหมายเก่า ๆ ที่เป็นเพียงสิ่งที่บุคคลทำหลังจากเรียนสำเร็จแล้วเท่านั้น ปัจจุบันความหมายของ "อาชีพ" ได้รวมเอาความหมายของชีวิตบุคคลทั้งชีวิต จัดเป็นวิธีการดำเนินชีวิต (Life Style) อย่างหนึ่ง คือ มีการพัฒนาของชีวิตรวมทั้งกิจกรรมและการทำงานอยู่ตลอดชีวิต (Career Development) ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ จนถึงวัยชรา ซึ่งบุคคลจะต้องเปลี่ยนงานเปลี่ยนอาชีพ มีการตัดสินใจหลายครั้ง การแนะแนวอาชีพในความหมายปัจจุบัน จึงเป็นงานที่ครอบคลุมและกว้างไกลไปในทุกช่วงของชีวิตมนุษย์ ไม่เฉพาะแต่ในวัยที่อยู่ในสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่จะรวมไปถึงการปรับตัวเข้ากับชีวิตการทำงานในวัยต่าง ๆ กันอีกด้วย

ปรีชา ทัพพะกุล ณ ออยุธยา และวีรพจน์ เวชประสิทธิ์ (2527: 69) ได้เสนอว่าการแนะแนวอาชีพ หมายถึง การให้การศึกษาเรื่องราวของอาชีพ เพื่อพัฒนาบุคคลตามเอกภาพ ตามความสนใจ ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดกับการประกอบอาชีพของบุคคล โดยคำนึงถึงความถนัด และความเหมาะสมที่ต่างกัน

วารุณี ธนวานิช (2527: 42) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้รู้จักโลกของอาชีพ เข้าใจอาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง รู้แนวทางในการเข้าไปประกอบอาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ เตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และได้เข้าไปประกอบอาชีพนั้น จนสามารถยังชีพและเสริมสร้างความก้าวหน้าในอาชีพนั้นได้

สวลีดี สุวรรณอักษร (2527: 51) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการหนึ่งในการ

1. ช่วยให้คุณรู้สึกและเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งทุกด้าน คือ สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอว่าเหมาะกับงานหรืออาชีพใด
2. ช่วยให้คุณรู้สึกและเข้าใจโลกของงานอาชีพต่าง ๆ และองค์ประกอบของงาน เช่น ลักษณะของงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ เงินเดือนหรือรายได้ ความมั่นคงในงาน โอกาสก้าวหน้าในงาน สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคต สำหรับงานอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นต้น
3. ช่วยให้คุณรู้สึกเลือกและตัดสินใจเลือกงานอาชีพอย่างฉลาดถูกต้องเหมาะสมกับอัตภาพ
4. ช่วยให้คุณรู้สึกตัดสินใจเลือกอย่างฉลาดในการเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมในวิชาชีพต่าง ๆ
5. ช่วยให้คุณได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกลักษณะของตนเองให้เหมาะกับอาชีพ เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความร่วมมือในการทำงาน ฯลฯ
6. ช่วยให้คุณได้มีโอกาสสัมผัสกับงานอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย
7. ช่วยให้คุณสามารถปรับตัวให้เข้ากับงานอาชีพ จนประสบความสำเร็จและมีความสุขในงานอาชีพของตน

ชาญชัย อาจีนส์มาจาร (อ้างถึงใน พล แสงสว่าง 2529: 13) ได้สรุปรวบยอดว่าการแนะแนวอาชีพไม่สามารถที่จะแยกออกจากลักษณะอื่น ๆ ของการแนะแนว เช่น ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านสุขภาพ เป็นต้น

อนุพงศ์ สุขเกษม (อ้างถึงใน พล แสงสว่าง 2529: 11-13) ได้ให้ความหมายว่าการแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือบุคคลอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. ช่วยให้คุณรู้สึกตนเอง ว่าตนมีความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกอย่างไร เพื่อจะเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน
2. ช่วยให้คุณรู้สึกข้อมูลทางอาชีพอย่างกว้างขวางในทุก ๆ ด้าน
3. ช่วยให้คุณรู้สึกตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4. ช่วยให้ผู้คนได้มีโอกาสศึกษา ฝึกฝน อบรม หรือสัมผัสเกี่ยวข้องกับงานอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดทักษะ ความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้

5. ช่วยให้ผู้คนมีงานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา หรือให้มีการศึกษาฝึกฝนอบรมเพิ่มเติม เพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต

6. สัดให้มีการติดตามและประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

สมาคมแนะแนวอาชีพแห่งชาติดอเมริกา (อ้างถึงใน สำเนาวิ ขจรศิลป์ 2530: 8)

ให้ความหมายว่า การแนะแนวอาชีพ คือ กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้มีความสามารถในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และให้มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพนั้น

ลี อี ไอแซคสัน (Lee E. Isaacson 1970: 10) ได้เน้นว่าการแนะแนวอาชีพ เน้นอยู่ที่ 3 กระบวนการ คือ

1. การช่วยให้บุคคลพัฒนาการเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้เท่าที่ทำได้
2. เข้าใจโลกของงานอย่างถ่องแท้เท่าที่ทำได้
3. ช่วยให้ผู้คนสามารถพิจารณาทั้งประการที่หนึ่งและที่สอง ให้เหมาะสมเจาะคล้องจองกัน เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

อาสา เอส โนลส์ (Asa S. Knowles 1970: 7) ได้กล่าวว่า การบริการแนะแนวอาชีพเป็นหน้าที่รับผิดชอบของงานกิจการนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการให้สวัสดิการเพื่อช่วยเหลือส่งเสริม และคุ้มครองให้นิสิตนักศึกษามีความพร้อม ทั้งด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

โฮเรช บี อิงลิช และเอวา แชมป์นีย์ อิงลิช (Horace B. English and Eva Champney English 1970: 586) ได้ให้คำจำกัดความของการแนะแนวอาชีพว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพและเตรียมตัวประกอบอาชีพ

เฮช เอช ลอนดอน (H.H. London 1973: 2) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การแนะแนวอาชีพ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ หรือการวางแผนการทางอาชีพ การเตรียมตัว การวางตัว และการปรับตัวทางอาชีพ ความปกติเป็นเรื่องที่อยู่ในความต้องการของวัยรุ่นตอนปลาย (Later Teens) และผู้ใหญ่ เพราะเขาต้องการทราบเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวทางการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจบางส่วนควรจะจัดหาให้โดยการแนะแนวอาชีพ

ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การแก้ปัญหาทางการศึกษาหรือส่วนบุคคลก็ตีส่วนมากพบว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการทำทนายทางอาชีพ ซึ่งทำให้บุคคลสูญเสียตนเอง (Lose Himself) มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และพัฒนาความสำคัญส่วนตัวและความเป็นอิสระ

เจ โอ โครัท (J.O. Crite มิได้ระบุปีที่พิมพ์: 4 อ้างถึงใน วชิร ทรัพย์มี 2523: 2) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพและปรับตัวในการประกอบอาชีพ

ดี อี ซูเปอร์ (D.E. Super 1972: 7 อ้างถึงใน วชิร ทรัพย์มี 2523: 2) ได้กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเอง และได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม และประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกนั้น สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติ

จากการให้ความหมาย "การแนะแนวอาชีพ" ของนักแนะแนวอาชีพหลายท่านสามารถสรุปได้ว่า การแนะแนวอาชีพ คือ กระบวนการหรือวิธีการช่วยบุคคลให้ 1) รู้จักตนเองในด้านความถนัด ความสนใจ อุปนิสัย ความสามารถ สติปัญญา ฯลฯ 2) รู้จักโลกของอาชีพในด้านลักษณะอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้า ภารกิจที่ต้องทำ สิ่งแวดล้อมของงาน สวัสดิการ ฯลฯ และ 3) การตัดสินใจที่เหมาะสมในด้านข้อมูลที่ต้องการ การวางแผนชีวิต ความต่อเนื่อง การช่วยเหลือ ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีนักแนะแนวอาชีพที่สำคัญอีกท่านหนึ่ง คือ ดับบลิว ที แพควูด (W.T. Packwood 1977: 371-372) ได้ให้ความหมายการแนะแนวอาชีพว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษาตั้งแต่แรกเข้า เป็นนิสิตนักศึกษา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่เข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความเข้าใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม และความต้องการ เพื่อเป็นแนวทางให้นิสิตนักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือก และเตรียมตัวเข้าสู่ชีวิตการศึกษาและการประกอบอาชีพ เพื่อประสพผลสำเร็จในการศึกษาและการประกอบอาชีพไปด้วยดี

ทรวงมหาวิทยาลัย (2530: 5) ได้ให้ความหมายการแนะแนวอาชีพว่า การแนะแนวอาชีพ คือ การทำให้คนรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจคนอื่น และสิ่งแวดล้อมจนสามารถช่วยตนเอง ปรับตนเอง แก้ปัญหา วางแนวชีวิตและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จในชีวิต สามารถเลือกศึกษาและประกอบอาชีพให้มีรายได้และฐานะทางสังคมตามสมควร สามารถปรับตัวเอง แก้ไขปัญหา และรับผิดชอบตัวเอง ได้อย่างสมบูรณ์

ในด้านวัตถุประสงค์ของการแนะแนวอาชีพ ดับลิว ที แพควูด (W.T. Packwood 1977: 372-373) ได้กล่าวว่า เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตทั้งด้านการศึกษาและอาชีพ โดยให้คำปรึกษาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เลือกสาขาวิชาเรียน และประกอบอาชีพได้เหมาะสมตามความสนใจ ความเข้าใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม และความต้องการของตนเอง ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาและบัณฑิต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเหมาะสมตรงตามความต้องการของสายงานในอาชีพต่าง ๆ ของตลาดแรงงาน โดยเน้นการช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตสามารถวางแผนการศึกษาและการประกอบอาชีพได้
 2. ช่วยนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตในการสำรวจสถาบันการศึกษาและแหล่งงาน
 3. ช่วยให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตสามารถวางแผนการประกอบอาชีพได้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน
 4. ติดตามผลนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการประกอบอาชีพ และความสำเร็จในชีวิตการทำงาน
- ทบทวนมหาวิทยาลัย (2530: 135) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อเพิ่มความเข้าใจตนเองให้แก่ นิสิตนักศึกษา
 2. เพื่อเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพให้แก่ นิสิตนักศึกษา
 3. เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ
 4. เพื่อพัฒนาการวางแผนอาชีพให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง
 5. เพื่อช่วยให้ทราบและมีความต้องการข้อมูลด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และสังคม
- ที่ถูกต้อง
6. เพื่อช่วยเพิ่มประสบการณ์งานให้แก่ นิสิตนักศึกษา

7. เพื่อช่วยนิสิตนักศึกษาสำรวจหาแหล่งงานอาชีพ.
8. เพื่อช่วยนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าเข้าสู่ตลาดแรงงาน
9. เพื่อร่วมมือกับสำนักงานของรัฐในการหางานให้นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่า
10. เพื่อช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์
11. เพื่อช่วยการประชาสัมพันธ์ให้แก่สถาบัน

หลักสำคัญในการจัดบริการแนะแนวอาชีพ

วชิร ทรัพย์มี (2523: 3-5) ได้กล่าวถึงหลักในการดำเนินการแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ดำเนินการมีหลักยึดสำหรับเป็นแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

1. การแนะแนวอาชีพเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากการแนะแนวอาชีพมีหลักการที่จะช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพและประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ดังนั้นนักแนะแนวจำเป็นต้องรู้จักผู้รับบริการแต่ละคน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกลักษณะ ลู่วิทยา ฐานะเศรษฐกิจ สังคม โดยมีวิธีศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ ใช้แบบทดสอบ วัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความถนัด ความสนใจ หรือใช้แบบสอบถามต่าง ๆ และไม่ใช่เพียงแต่นักแนะแนวจะรู้จักผู้รับบริการเท่านั้น แต่ต้องช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักและยอมรับตนเองด้วย
2. การแนะแนวอาชีพยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล นักแนะแนวตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการที่จะเลือกอาชีพของตนเอง นักแนะแนวจะเป็นผู้ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและอาชีพดีขึ้น เพื่อผู้รับบริการจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักแนะแนวจะไม่เป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจให้แก่ผู้รับบริการ
3. การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การที่จะเลือกอาชีพได้นั้นบุคคลจะต้องมีความสามารถในการใช้วิจารณญาณตัดสินใจ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้ง่ายในช่วงเวลาอันสั้น ดังนั้นการแนะแนวอาชีพต้องมีการวางโครงการระยะยาว โดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และจะต้องจัดดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เป็นขั้น ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ตั้งแต่การส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพสู่จริยจนถึงการวางโครงการแนะแนวอาชีพ เพื่อให้เยาวชนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม และปรับตัวให้มีความสุข ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพที่เลือกแล้วนั้น

4. การแนะนำอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเยาวชน เนื่องจากอาชีพใหม่ ๆ มีเพิ่มขึ้น ดังนั้นเยาวชนควรมีโอกาสให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้น และสภาพการทำงานในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากจำนวนหน่วยงานกับคนทำงานไม่สมดุลกัน ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ จึงมีโอกาสดัดเลือกบุคคลที่ได้รับการฝึกหัดอบรมทางวิชาชีพนั้น ๆ เข้าทำงาน และบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง จะมีความมั่นคงในการทำงานมากกว่าคนที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำกว่า ดังนั้นบุคคลที่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอาชีพในสาขาวิชาชีพที่เหมาะสมกับตนเองย่อมมีโอกาสได้รับเลือกเข้าทำงานมากกว่า

5. ผู้ทำหน้าที่แนะนำอาชีพต้องมีคุณสมบัติของนักแนะแนวที่ดี และได้รับการฝึกอบรมมาทางการแนะแนวโดยเฉพาะ ตลอดจนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม กล่าวคือ เป็นคนที่มีความจริงใจ มีเมตตา ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอบอุ่นเป็นมิตร ลุ่มลึก วิเคราะห์ญาณที่ดี

6. การเลือกอาชีพและประกอบอาชีพของบุคคลมีความสำคัญต่อตัวบุคคลและประเทศชาติ

7. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษา เป็นต้นว่าข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน สภาพการทำงาน รายได้ ความมั่นคงทางอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ คุณสมบัติในการประกอบอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนการเตรียมตัวสมัครงาน

8. การตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทั่วไปไม่เพียงพอ แต่จะเห็นความสำคัญของการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาที่จะไปประกอบอาชีพเท่านั้น

9. การตัดสินใจเลือกอาชีพควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากการวางโครงการประกอบอาชีพไม่ใช่สิ่งที่กระทำได้ดี แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องหลายปี ความเหมาะสมที่บุคคลจะเลือกอาชีพอาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา เช่น ความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน ฉะนั้นการตัดสินใจเลือกของบุคคลจึงควรมีความยืดหยุ่น เพราะแต่ละคนอาจมีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพได้หลายอย่าง

10. การแนะนำอาชีพต้องคำนึงถึงความต้องการด้านเศรษฐกิจ และโอกาสที่บุคคลจะได้งานทำด้วย

11. การแนะแนวอาชีพควรมีการประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษากับหน่วยงานภายนอก เช่น กรมแรงงาน บริษัทห้างร้าน และหน่วยงานต่าง ๆ
12. กิจกรรมแนะแนวอาชีพควรเป็นทั้งกิจกรรมที่จัดในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
13. การแนะแนวอาชีพไม่ได้มีจุดประสงค์เพียงช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้เท่านั้น แต่เป็นการช่วยให้บุคคลมีทัศนคติที่ถูกต้อง ปราศจากอคติ พิจารณาลักษณะต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และมีทักษะในการตัดสินใจและการทำงาน

นอกจากนี้แล้ว ดี วัตเลย์ และ เอฟ แอล แวนซ์ (D. Watley and F.L. Vance 1964: ไม่ปรากฏเลขหน้า) อาร์ เอ็น แฮทช์ และแอมพาร์ โจติกัสธีรา (R.N. Hatch and Ampar Jotikasthira 1966: ไม่ปรากฏเลขหน้า) เอช เจ กีส (H.J. Geis 1970: ไม่ปรากฏเลขหน้า) เอส เอ็ม เจอรัรัต และพี แอล เจฟเฟ (S.M. Jourard and P.L. Jaffe 1970: ไม่ปรากฏเลขหน้า) และอาร์ อาร์ คาร์คัฟฟ์ และบี ซี เบอร์เรนสัน (R.R. Carkhuff and B.G. Barenson 1976: ไม่ปรากฏเลขหน้า) (อ้างถึงใน ส้าเนาวิ ขจรศิลป์ 2530: 96) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่สำคัญของนักแนะแนว ได้แก่ ความมีใจเป็นกลางในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ มีความสนใจอย่างแท้จริงต่อสวัสดิการของผู้อื่น โดยปราศจากความอยากรู้อยากเห็นเป็นการส่วนตัว มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อผู้รับบริการ มีความนับถือในตัวของผู้รับบริการ มีความจริงใจและมีความกระตือรือร้นในปัญหาของผู้รับบริการ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเฉลียวฉลาด มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจของผู้อื่น ไม่มีปัญหาทางอารมณ์ เป็นบุคคลเปิดเผยตนเอง และมีความสามารถในการทำการทบทวนและผลการสำรวจของผู้รับบริการ

ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ดำเนินการจัดหรือรับผิดชอบ จำเป็นต้องยึดหลักการดำเนินการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ต้องยึดถือว่าการแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง จะต้องกระทำติดต่อกันในชีวิตของแต่ละคน โดย

- 1.1 ให้แต่ละคนคุ้นเคยกับข้อมูล ข้อมูลเทคอย่างกว้างขวางที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขและอาชีพหรือโลกของงาน

1.2 เป็นการช่วยให้แต่ละคนได้ค้นหาหรือคิดวางแผนการเลือกอาชีพ และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเขา

1.3 เป็นการช่วยให้แต่ละคนแสวงหาวิธีการ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาทางอาชีพ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในช่วงใดช่วงหนึ่งในชีวิตของเขา

2. การแนะแนวอาชีพหรือการเลือกอาชีพแก่นิสิตนักศึกษา นั้น จำเป็นต้องมีความเข้าใจกับเด็กอย่างลึกซึ้ง โดยต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษานิสิตนักศึกษา กล่าวคือ ต้องศึกษาถึงคุณลักษณะ อุปนิสัย พฤติกรรมของเด็กด้วย เครื่องมือและเทคนิคการแนะแนว ทั้งที่เป็นการทดสอบ และไม่ใช้การทดสอบ ซึ่งได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การเขียนชีวประวัติ การประมาณค่า ฯลฯ

3. ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้แก่นักเรียน ผู้จัดและผู้เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสถานศึกษาต่อหรือฝึกอาชีพ แหล่งสมัครงานและแหล่งที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ

4. ผู้จัดบริการแนะแนวอาชีพ ควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระดับ ประเภท และลักษณะงาน อาชีพทั่วไป

5. ผู้จัดบริการแนะแนวอาชีพ ควรจะมีความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ เช่น ในด้านความต้องการกำลังคนในปัจจุบัน แนวโน้มเกี่ยวกับความต้องการในอนาคต แนวโน้มของการมีงานทำหรือความต้องการแรงงาน การเพิ่มของประชากรและแรงงาน การมีงานทำ การว่างงานและการทำงานระดับต่ำ และสภาพการขาดแคลนกำลังคนในด้านวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ด้านอุตสาหกรรมและบริการ เกษตรกรรม แพทย์ พยาบาล นักบริหาร วิศวกร เป็นต้น

6. ควรจัดให้มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพแก่นิสิตนักศึกษา เป็นรายบุคคล เพื่อจะช่วยให้นิสิตนักศึกษา เรียนรู้ที่จะเข้าใจตัวเอง จุดเด่น จุดด้อย และศักยภาพที่มีอยู่ในตัว สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง หลักที่ควรยึดถือก็คือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของตัวเด็กเอง ผู้แนะแนวไม่มีสิทธิ์ที่จะไปตัดสินใจเลือกอาชีพให้เด็ก เพียงแต่ทำหน้าที่ช่วยให้เด็กได้ตัดสินใจอย่างฉลาดเท่านั้น

7. การแนะแนวอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของ โครงการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ที่บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาทุกคนต้องมีส่วนร่วมด้วย มิใช่เป็นความรับผิดชอบของผู้แนะแนวแต่ฝ่ายเดียว โดยมีผู้อำนวยการหรือผู้บริหารระดับสูง เช่น รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต นักศึกษา ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา เป็นต้น ให้การส่งเสริมและสนับสนุนมากกว่าที่จะเป็นความรับผิดชอบของผู้แนะแนวหรือกลุ่มของผู้แนะแนว โดยเฉพาะผู้บริหารดังกล่าว แล้วจะเป็นจักรกลสำคัญยิ่งของการแนะแนว และควรมีความรู้เรื่องเหล่านี้พอสมควรด้วย เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ในการแนะแนวอาชีพ ลักษณะของอาชีพต่าง ๆ วิธีการติดต่อกับวิทยากร และแหล่งที่จะติดต่อขอความร่วมมือจากวิทยากร เป็นต้น

8. ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ควรมีคณะกรรมการร่วมกันวาง โครงการหรือแผนปฏิบัติงานโดยละเอียดตลอดทั้งปี โดยในการวางโครงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นควรมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ มีวิธีดำเนินงานเป็นขั้นตอน กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน มีผู้ช่วยร่วมปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบ มีงบประมาณค่าใช้จ่ายและกำหนดวิธีการประเมินผล รวมทั้งระบุผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นด้วย

9. ความสมบูรณ์ในเรื่องหลักและวิธีการของบริการแนะแนวอาชีพ บริการแนะแนวอาชีพจะได้ผลสมบูรณ์ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต้องประกอบด้วยหลักและวิธีการให้เป็นขั้นตอนดังนี้

- 9.1 การให้ข้อมูลแก่เกี่ยวกับอาชีพ (Occupational Information)
- 9.2 การให้คำปรึกษาในการเลือกอาชีพ (Vocational Counseling)
- 9.3 การหาวิธีให้นิสิตนักศึกษาเตรียมตัวหรือสำรวจอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทักษะเบื้องต้นในวิชาชีพ (Vocational Preparation and Exploration)
- 9.4 การจัดวางตัวนิสิตนักศึกษาเข้าสู่งานอาชีพ (Vocational Placement)
- 9.5 การแนะแนวในการปรับตัวให้เข้ากับงานและเพื่อนร่วมงาน (Vocational Adjustment)

10. ความช่วยเหลือของอาจารย์และบุคลากรแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษาที่มีต่อการเลือกอาชีพของเด็ก บุคลากรแนะแนวอาชีพควรช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้

- 10.1 มีความเข้าใจตนเองในแง่ของเป้าหมาย สมฤทธิ์ผลทางการศึกษา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ทัศนคติและบุคลิกภาพ

10.2 มีความเข้าใจถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของตน

10.3 มีความเข้าใจว่ามีการฝึกอบรมอย่างไรที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมที่จำเป็นต่อความก้าวหน้าในงานอาชีพประเภทหนึ่ง ๆ และมีความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา หลักสูตร ฯลฯ ที่จะให้การฝึกอบรมที่ดีที่สุดสำหรับอาชีพแต่ละประเภท

10.4 มีความเข้าใจอย่างกว้างขวางในวงการอาชีพโดยทั่วไป และพยายามทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในประเภทอาชีพที่ประสงค์จะประกอบการต่อไป

10.5 มีความสามารถในการเลือกและตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างถูกต้องด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการให้คำปรึกษาจากอาจารย์และบุคลากรแนะแนวอาชีพหรือผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพ (จำเนียร ช่างโชติ และคณะ 2524 168-176)

สำหรับการจัดบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา ผู้ดำเนินการจัดหรือผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องมีหลักการสำคัญ ๆ ที่ควรยึดถือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ (สำเนาวิ ขจรศิลป์ 2530 : 21-24)

1. การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญสามประการ คือ

1.1 บุคคลจะต้องรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านที่เกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ ความสามารถ ความถนัด และค่านิยม เป็นต้น

1.2 บุคคลต้องมีความรู้เกี่ยวกับโลกของงาน คือ รู้ว่าในสังคมที่ตนอาศัยอยู่มีอาชีพอะไรอยู่บ้าง บุคคลจะต้องมีความรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ตนสนใจ และนอกจากนั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงานอีกด้วย

1.3 บุคคลจะต้องมีระดับวุฒิภาวะที่สูงพอที่จะสามารถวิเคราะห์หัตถ์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพได้อย่างดี และสามารถใช้อิทธิพลตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้หลักการวิเคราะห์หัตถ์ตนเองและการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน

2. การคัดบริการแนะแนวอาชีพนั้น ผู้ให้บริการจำเป็นต้อง เข้าใจผู้รับบริการ และต้องให้ผู้รับบริการ เข้าใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการคัดบริการแนะแนวอาชีพ จำเป็นต้องมีแบบทดสอบและแบบสำรวจชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณภาพดีไว้ใช้ทดสอบ หรือสำรวจบุคลิกภาพของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้ให้บริการได้ทราบและเข้าใจผู้ขอรับบริการได้อย่างลึกซึ้ง และเพื่อให้ผู้ขอรับบริการได้มีความรู้และความเข้าใจตนเองมากขึ้น การรู้จักตนเองอย่างดีพอจะทำให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดียิ่งขึ้น

3. การคัดบริการแนะแนวอาชีพ จำเป็นต้องมีข้อมูลด้านการศึกษา และอาชีพที่หันต่อเหตุการณ์ที่มีปริมาณมากและมีความถูกต้องดี ข้อมูลด้านการศึกษาได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ศึกษาระดับสูงขึ้นไปในประเทศและต่างประเทศ ข้อมูลด้านอาชีพ ได้แก่ ลักษณะของอาชีพต่าง ๆ แนวโน้มและความต้องการคนในอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน ตลอดจนปริมาณคนที่ต้องการหางานทำในสาขาอาชีพต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้คัดบริการแนะแนวอาชีพจำเป็นต้องจัดห้องสมุดอาชีพที่มีคุณภาพไว้บริการผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพด้วย

4. การแนะแนวอาชีพหลังสำเร็จให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยควรยึดหลักที่ว่าบุคคลมีความสามารถในการใช้วิจารณญาณเพื่อตัดสินใจด้วยตนเองได้ ถ้าได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม ผู้รับบริการโดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวนมาก ที่มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่ยังขาดข้อมูลด้านอาชีพ เมื่อได้รับข้อมูลด้านอาชีพโดยละเอียดแล้ว ก็สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ด้วยตนเอง

5. การตัดสินใจเลือกอาชีพควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากการเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาหลายปี ดังนั้นในช่วงเวลาดังกล่าวสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับตลาดแรงงานอาจเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนั้นบุคคลยังมีความสามารถที่จะประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมได้มากกว่าหนึ่งอย่าง การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลจึงต้องมีความยืดหยุ่น เพราะเมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้ว อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเปลี่ยนแปลงไป

6. การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพเป็นสิ่งจำเป็น เพราะบุคคลจะต้องเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพที่ได้เลือกแล้ว จึงจะสามารถประกอบอาชีพนั้นได้ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพเป็นการพัฒนาบุคคลทางด้านวิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ นักแนะแนวและอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ จะต้องช่วยให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของ

การศึกษาริชาการแขนงต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยให้นิสิต นักศึกษา เป็นคนที่สมบูรณ์ และมีความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

7. การแนะแนวอาชีพเป็นงานของบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันการศึกษา เนื่องจาก บริการแนะแนวอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของสถาบัน ดังนั้นบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบัน อุดมศึกษาควรมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวอาชีพของสถาบัน ผู้บริหารทั้งฝ่ายกิจการนักศึกษา และฝ่ายวิชาการ จะต้องร่วมมือกันวางแผนและดำเนินการให้ระบบการแนะแนวอาชีพมีประสิทธิภาพ ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษากับคณะวิชาต่าง ๆ จะต้องมีการประสานงานและมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ให้นักแนะแนวและอาจารย์ที่ปรึกษาได้ร่วมมือกันช่วยนิสิตนักศึกษาในการ เลือกอาชีพ และเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ หน่วยงานอื่น ๆ ของสถาบันก็มีส่วนสำคัญในการ ช่วยส่งเสริมสนับสนุนงานแนะแนวอาชีพของสถาบัน ในด้านการติดต่อประสานงาน การจัดสรร งบประมาณของโครงการแนะแนวอาชีพ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าโครงการแนะแนวอาชีพของสถาบัน อุดมศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาทั้งหมดได้ก็ด้วยความร่วมมืออย่างจริงจังของบุคลากร ทุกฝ่ายของสถาบัน

8. ควรจัดบริการแนะแนวอาชีพให้มีความสมบูรณ์ บริการแนะแนวอาชีพควรมีประสิทธิภาพได้ก็จะต้องมีบริการและกระบวนการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 8.1 บริการสนเทศเกี่ยวกับอาชีพ
- 8.2 มีบริการทดสอบ
- 8.3 มีบริการให้คำปรึกษาทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม
- 8.4 มีการเก็บรวบรวมระเบียบข้อมูลของนิสิตนักศึกษา
- 8.5 มีกระบวนการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ
- 8.6 มีบริการจัดหางานให้นิสิตนักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา
- 8.7 มีการติดตามประเมินผลศิษย์เก่า

9. ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกสถาบัน การบริการแนะแนวอาชีพ ของสถาบันมีความจำเป็นจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ระหว่างบริการ แนะแนวอาชีพของสถาบันอื่น ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมแรงงาน บริษัทห้างร้าน เป็นต้น

เวลล์เลย์ พี ลอยด์ (Wesley P. Lloyd 1953: 83-154) ได้กล่าวว่าการจัดบริการแนะแนวอาชีพเป็นบริการที่ช่วยเหลือให้นักศึกษาได้เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของตนเอง ช่วยเหลือให้เลือกลำชาวิชาเรียนได้สอดคล้องกับความต้องการของอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน ทั้งนี้โดยมีการจัดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นโครงการปรับปรุงทักษะในการประกอบอาชีพ และจัดการวางตัวนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมกับสายงานของอาชีพต่าง ๆ ให้แก่ฝ่ายนายจ้าง ซึ่งในการให้บริการแนะแนวอาชีพดังกล่าวควรจัดบริการต่าง ๆ ดังนี้ไว้ ได้แก่ บริการให้คำปรึกษาการศึกษาและอาชีพ บริการทดสอบเชิงจิตวิทยา บริการจัดหางานและบริการห้องสมุดอาชีพ โดยจัดให้นักศึกษาและศิษย์เก่าสมัครเป็นสมาชิกของบริการแนะแนวอาชีพ จัดทำระเบียบนิสิต จัดทำการศึกษาวิจัยและประเมินผลการดำเนินงานจัดบริการแนะแนวอาชีพ และมีการติดต่อประสานงานด้านอาชีพระหว่างสถาบันกับฝ่ายนายจ้าง และเนื่องจากบริการแนะแนวอาชีพเป็นบริการที่จัดขึ้นภายนอกห้องเรียน เพื่อช่วยให้นักศึกษาและศิษย์เก่ามีความพร้อมด้านวิชาการ ความถนัด และความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสามารถทดสอบและสำรวจได้จากแบบทดสอบเชิงจิตวิทยาและแบบสำรวจเชิงจิตวิทยา ซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาด้านอารมณ์ สังคม การศึกษา และการประกอบอาชีพ เพราะฝ่ายนายจ้างต้องการทราบข้อมูลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาจ้างงานด้วย ซึ่งนอกจากข้อมูลนี้แล้วฝ่ายนายจ้างยังต้องการทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมพิเศษของสถาบัน การทำงานพิเศษและการฝึกงานพิเศษทั้งภายในและภายนอกสถาบันขณะเป็นนิสิตนักศึกษาของผู้สมัคร และรายงานด้านสุขภาพร่างกายของผู้สมัครอีกด้วย

วิลเลียม ซี โรมส์ลี และบาร์บารา เอ เคิร์ก (William G. Thomas and Barbara A. Kirk 1970: 315-325) ได้กล่าวว่าการจัดบริการแนะแนวอาชีพในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถเตรียมตัวให้มีความพร้อมที่จะเข้าสู่โลกของงานทั้งในด้านความรู้ ความถนัด ความสามารถ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ และจิตใจนั้น ต้องได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานจัดบริการจากบุคคลทุกฝ่ายของสถาบัน ซึ่งไม่เจาะจงเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้การจัดบริการแนะแนวอาชีพต้องมีการติดต่อประสานงานกับบริการต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการบริการแนะแนวอาชีพและงานอื่น ๆ โดยการติดต่อกันทางโทรศัพท์ การแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล และการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เป็นต้น ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ เพื่อทำการวิจัย

หาแหล่งงานที่ต้องการจ้างงานผ่านการบริการแนะแนวอาชีพของมหาวิทยาลัย ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาคราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับสถาบัน นิสิต นักศึกษาและบัณฑิตของสถาบันศึกษาทางวิศวกรรม หรืองานพิเศษและงานประจำให้แก่นิสิตนักศึกษา และบัณฑิต ช่วยเหลือให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตได้รับโอกาสในการจ้างงานจากฝ่ายนายจ้าง ช่วยเหลือให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตได้มีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความพร้อมสอดคล้องกับความต้องการของอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน และเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงาน ด้านอาชีพระหว่างสถาบันกับฝ่ายนายจ้าง

จอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland 1973: 96) ได้กล่าวว่า การจัดบริการแนะแนวอาชีพ เป็นบริการที่จัดให้แก่นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตสายสังคมศาสตร์ โดยการบริการได้คำนึงถึงหลักสูตรของสถาบัน สาขาวิชาเรียนในระดับสายวิชาชีพและสายวิชาอุดมศึกษา และบุคลากรที่ให้บริการ ซึ่งการบริการแนะแนวอาชีพนั้นควรประกอบด้วย การบริการจัดหางาน โครงการส่งเสริมการแนะแนวอาชีพ และการวิจัยและประเมินผลการดำเนินงานบริการแนะแนวอาชีพ

ความสำคัญของการจัดบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา

ในสภาวะที่คนล้นงานและยังมองไม่เห็นทางว่าจะแก้ปัญหา ซึ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกปีได้อย่างไร มหาวิทยาลัยได้เห็นความสำคัญที่จะต้องช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาของตนในการแข่งขันกับผลิตผลของสถาบันอื่นในตลาดแรงงาน ประกอบกับภาวะว่างงานของบัณฑิตเป็นปัญหาระดับชาติ หน่วยงานของรัฐหลายแห่งได้ร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีนโยบายส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการพัฒนาโครงการแนะแนวอาชีพ เพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษา โดยให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกแห่งจัดตั้งหรือพัฒนาบริการจัดหางานขึ้นในปี พ.ศ. 2527 (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 49) และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้จัดตั้งบริการนี้ขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงตั้งหน่วยงานขึ้นมาทำหน้าที่ประสานงาน และเป็นหน่วยงานกลางรับและแจกข้อมูลเกี่ยวกับการหางาน ตลอดจนจัดทำข่าวสารและตำแหน่งว่างให้แก่มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในสังกัด ในการดำเนินการนี้จะมีภาระประสานงานในด้านรับส่งข้อมูลกับหน่วยงานของสภาพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ และสภาการศึกษาแห่งชาติ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 6)

การจับบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาับว่ามีความสำคัญ ในการพัฒนาคนให้
เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ (จิรวัดน์ วีรังกร 2527 : 58-60) ทั้งนี้เพราะ

1. ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต พบว่าในปี พ.ศ. 2517 มีผู้สำเร็จการศึกษาใน
ระดับอุดมศึกษาว่างงานจำนวน 2,210 คน ในปี พ.ศ. 2524 จำนวนผู้ว่างงานในส่วนนี้เพิ่มขึ้น
อีกเป็น 15,300 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วประมาณร้อยละ 40 ต่อปี สิ่งที่น่าพิจารณา
คือ จำนวนนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งประเทศนับวันจะเพิ่มมากขึ้นทุกระดับ ซึ่งจำนวนผู้จบ
การศึกษาก็จะสูงตามไปด้วย และปัญหาการว่างงานของผู้มีการศึกษาในระดับสูงก็เพิ่มมากขึ้น และ
เมื่อแยกตามสาขาวิชาพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขารัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์
สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ จำนวนมากประสบ
ปัญหาการว่างงาน ส่วนที่เริ่มจะมีปัญหาอยู่บ้างก็คือ ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์
วนศาสตร์ ประมง เกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์

2. ตลาดแรงงานของกำลังคนระดับสูงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ในภาครัฐบาล
และรัฐวิสาหกิจ และมักอยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ แต่ในอนาคตตลาดแรงงานภาครัฐบาลจะอยู่ใน
ภาวะอิ่มตัว เนื่องจากนโยบายชลอการขยายตำแหน่งงานภาครัฐบาล ในขณะที่เดียวกับตลาด
แรงงานภาคเอกชนก็คงมีปริมาณการจ้างงานเพิ่มขึ้นไม่มากนัก จึงมีแนวโน้มบัณฑิตจะว่างงานเพิ่ม
มากขึ้นในอนาคต

3. จากข้อมูลเรื่องภาวะการหางานทำของบัณฑิตรุ่นปี พ.ศ. 2523-2524 ซึ่งทบทวน
มหาวิทยาลัยจัดทำขึ้นพบว่า บัณฑิตที่ตกงานร้อยละ 31.85 เป็นผู้ที่ไม่ทราบแหล่งงานและขาด
ความรู้ในการหางาน นอกจากนั้นบัณฑิตที่ได้ทำงานแล้วร้อยละ 35.75 แสดงความไม่พอใจใน
งานอาชีพที่ประกอบด้วย ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจึง เป็นสิ่งที่น่าห่วงในแง่ของสังคมส่วนรวม เพราะ
บัณฑิตแต่ละคนกว่าจะสำเร็จการศึกษาได้นั้นรัฐต้องลงทุนไปมากมาย หากไม่ได้รับการวางแผนการ
ทำงานและอาชีพอย่างดีพอย่อมยากที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพที่ตนประกอบได้ ดังนั้นการจับ
บริการแนะแนวอาชีพจึง เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. จากความวิตกกังวลของนิสิตนักศึกษาที่ไม่แน่ใจว่าเมื่อตนเองเรียนสำเร็จแล้วจะมี
งานทำหรือไม่ สาขาวิชาที่เลือกเรียนถูกต้องกับตนเองหรือไม่ จบแล้วจะไปประกอบอาชีพอะไร
ได้บ้าง จะเริ่มหางานที่ไหน อย่างไร ปัญหาเหล่านี้เป็นความจริงที่ต้องเผชิญและเตรียมพร้อม
ซึ่งการจับบริการแนะแนวอาชีพจะเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการให้ข่าวสาร เพื่อวางแผนการศึกษา

และการประกอบอาชีพต่อไป

5. จากผลการศึกษาของนักการศึกษาหลายท่านพบว่า นิสิตนักศึกษายังขาดทักษะในการเลือกประกอบอาชีพ การที่นิสิตนักศึกษาไม่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลในการประกอบอาชีพ และการไม่รู้จักตัวเองของนิสิตนักศึกษา ทำให้นิสิตศึกษาล้วนมากเลือกศึกษาในสาขาวิชาที่จะสามารถหารายได้ที่ดีให้แก่ตนเองเพื่อออกไปประกอบอาชีพเท่านั้น โดยไม่คำนึงว่าอาชีพนั้นจะเหมาะสมกับตนเองหรือไม่ ซึ่งทำให้เกิดปัญหา เช่น ในแต่ละปีจะมีนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสมัครสอบคัดเลือกได้ก็จะขอลาออกจากคณะวิชาเดิม ซึ่งแต่ละปีจะมีนิสิตนักศึกษาลาออกเป็นจำนวนมาก นอกจากนิสิตนักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง และไม่สนใจสอบเข้าศึกษาใหม่หรือไม่สามารถสอบเข้าศึกษาในคณะวิชาใหม่ได้ ก็จะไม่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียนเท่าที่ควร เมื่อเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง ทำให้เป็นบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงาน ซึ่งย่อมมีปัญหาในการหางาน ถ้าหากประเทศมีบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงานมากย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

ยังมีบุคคลเป็นจำนวนมากเข้าใจผิดว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการแนะแนวอาชีพให้นิสิตนักศึกษา โดยมีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้เลือกสาขาวิชาเอกเรียบร้อยแล้ว เช่น แพทย์ บัญชี นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เป็นต้น แต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว บริการแนะแนวอาชีพมีความจำเป็นและความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาเป็นอย่างมากด้วยเหตุผลดังนี้ (สำเนาวิ ขจรศิลป์ 2530; 3-5)

1. เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาบางคนเมื่อสมัครเป็นนักเรียนยังไม่มี ความเข้าใจตนเองดีพอด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น อาจตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียนโดยไม่มี ความเข้าใจตัวเองและไม่เข้าใจอาชีพดีพอ เมื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้วก็อาจจะไม่ชอบสาขาวิชาดังกล่าว นิสิตนักศึกษาบางคนอาจจะเลือกสาขาวิชาเอกตามเพื่อนหรือบางคนเลือกสาขาวิชาที่เป็น การเตรียมตัวไปประกอบอาชีพเช่นเดียวกับบิดาหรือมารดา นิสิตนักศึกษาบางคนอาจเลือกสาขาวิชาในตอน ที่ตนเองยังมีวุฒิภาวะไม่สูงพอ ซึ่งขาดความเข้าใจตนเองและอาชีพ ด้วยปัญหาและเหตุผลนี้ จึงมีความจำเป็นต้องมีบริการแนะแนวอาชีพ เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ย้ายไปเรียนในสาขาวิชาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น ที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ย้ายสาขาวิชาหรือคณะได้พอสมควร

2. เกี่ยวกับข้อมูลด้านตลาดแรงงาน เนื่องจากตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งทำให้อุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของแต่ละสาขาวิชาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การที่นิสิตนักศึกษาต้องใช้เวลาเรียนอีก 4-6 ปี ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งในระหว่างนั้นภาวะการณืของตลาดแรงงานอาจเปลี่ยนแปลงได้ ความต้องการแรงงานในสาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษาเลือกอาจลดน้อยลง ในขณะที่มีผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชานั้น ๆ มาก นิสิตนักศึกษาจึงไม่สามารถหางานทำได้ การแนะแนวอาชีพจึงมีส่วนช่วยให้นิสิตนักศึกษาทราบปัญหาดังกล่าว และช่วยนิสิตนักศึกษาปรับแผนการเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานได้

3. เกี่ยวกับนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษาภาวะการหางานทำของบัณฑิตซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำการศึกษาเป็นประจำทุกปีพบว่า ประมาณร้อยละ 93 ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีต้องการประกอบอาชีพ และประสบปัญหาในการหางานทำ ปัญหาที่สำคัญคือการไม่ทราบแหล่งงานและสอบเข้าทำงานไม่ได้ การบริการแนะแนวอาชีพ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับบริการจัดหางาน (Placement Services) ช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้ทราบแหล่งงาน มีความสามารถและทักษะในการกรอกใบสมัครงาน การลอบข้อเขียนและการลอบสัมภาษณ์ การติดต่อกับผู้จ้างงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนของบริการจัดหางาน เป็นการช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้มากขึ้น ก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้สำเร็จการศึกษา และยังก่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับหน่วยงาน องค์กร บริษัท ห้างร้าน อันจะเกิดประโยชน์โดยตรงแก่สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนจากฝ่ายต่าง ๆ ในด้านเงินอุดหนุนการวิจัยทุนการศึกษา ส่วนประโยชน์ทางอ้อมก็คือ การได้ทราบถึงความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงแผนการรับนิสิตนักศึกษาและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การปรับปรุงแผนการศึกษา และหลักสูตรดังกล่าวย่อมทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาของสถาบันเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ย่อมก่อให้เกิดเกียรติและศักดิ์ศรีต่อสถาบัน

ดังนั้นการแนะแนวอาชีพจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเลือกอาชีพของเขา เพื่อให้ตรงกับความถนัด ความสนใจของเขาให้มากที่สุด ซึ่งผลก็คือการมีความพึงพอใจในงานอาชีพ และทำประโยชน์ให้กับสังคมได้มากที่สุด เพราะการแนะแนวอาชีพ

ในสมัยใหม่มีหมายถึง กระบวนการชี้แนะ เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ทรัพยากรมนุษย์ของสังคมได้มีชีวิตการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีความพึงพอใจในงานนั้น อันสอดคล้องกับความรู้และทักษะที่ได้ฝึกฝนมา โดยศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ในเรื่องการอาชีพ การติดตามผล และประเมินผลสถานการณ์การปฏิบัติงานและการว่างงานของผู้มีการศึกษา เพื่อนำไปใช้ประกอบการกำหนดเป้าหมายในการรับผลิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน และใช้ประกอบการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานควบคู่ไปด้วย

ประเภทการจัดบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา

คมเพชร ฉัตรคฤกุล (2522: 31-37) ได้กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผลิตนักศึกษา และการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพควรมีบริการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. บริการสนเทศด้านอาชีพ จัดเป็นบริการการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ ทั้งเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาที่เกี่ยวข้องตำแหน่ง หน้าที่ในการประกอบอาชีพ โลกของงานอาชีพต่าง ๆ การรับบุคคลเข้าทำงาน สถานภาพของการทำงาน การให้สิ่งตอบแทน ความก้าวหน้า ความต้องการแรงงานในปัจจุบันและอนาคต และการแนะแหล่งที่จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งให้เกิดทัศนคติที่ดีต่องานสุจริตทุกชนิด ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับงานพิเศษและการศึกษาต่อ บริการข้อมูลด้านอาชีพที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้ได้แก่การจัดห้องสมุดอาชีพ

1.1 ห้องสมุดอาชีพ (Career Library) เป็นแหล่งให้บริการเกี่ยวกับข่าวสารหรือข้อมูลด้านอาชีพในแง่มุมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การจัดบริการสนเทศโดยการจัดห้องสมุดอาชีพมีข้อดีหลายประการ คือ ประการแรกห้องสมุดอาชีพที่จัดเอกสารและข่าวสารด้านอาชีพรวมไว้ด้วยกันทำให้สามารถจัดข้อมูลด้านอาชีพไว้เป็นหมวดหมู่ และง่ายต่อการจัดเก็บข้อมูล ประการที่สองการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะห้องสมุดทำให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้ข้อมูล ประการสุดท้ายห้องสมุดอาชีพเป็นแหล่งข้อมูลด้านอาชีพที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ ทำให้สามารถจัดบริการข้อมูลด้านอาชีพให้แก่นักเรียน ผลิตนักศึกษา และครุอาจารย์อย่างทั่วถึง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแนะแนวการศึกษาและอาชีพอย่างแท้จริง

1.1.1 วัตถุประสงค์โดยทั่วไปในการจัดทำห้องสมุดอาชีพดังนี้

- ก. เพื่อรวบรวม ประเมินผล และแจกจ่ายข้อมูลด้านอาชีพที่ถูกต้องและทันสมัย
- ข. เพื่อให้นักเรียน นิสิตนักศึกษาได้ใช้ข้อมูลด้านอาชีพเพื่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพและการวางแผนชีวิต
- ค. เพื่อให้ครู อาจารย์ และนักแนะแนวได้ใช้ข้อมูลด้านอาชีพเพื่อการสอนและการให้คำปรึกษา
- ง. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านอาชีพ เช่นจำนวนและคุณภาพของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการ ให้กับฝ่ายบริการของสถาบันเพื่อปรับปรุงหลักสูตร
- จ. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่างสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาและสำหรับนักเรียน นิสิตนักศึกษาเพื่อหาประสบการณ์ในการทำงานและรายได้พิเศษ
- ฉ. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านอาชีพให้แก่ชุมชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน
- ช. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการศึกษาต่อของนักเรียน นิสิตนักศึกษา ครู และอาจารย์

1.1.2 ห้องสมุดอาชีพที่ทันสมัยโดยทั่วไปควรมีลักษณะดังนี้

- ก. ควรมีบรรณารักษ์ซึ่งมีความรู้ในด้านการแนะแนวอาชีพและพอมีความรู้ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้บริหารงาน
- ข. ควรมีการจัดบริหารงานเพื่อความสะดวกในการใช้ห้องสมุด
- ค. ควรมีวิธีจัดหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ แบบหิ้งเปิด เพื่อสะดวกในการใช้
- ง. ควรมีบริการแก่ผู้อ่าน เช่น บริการตอบคำถาม ช่างค้นคว้า และการแนะนำการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น

จ. ควรมีงบประมาณเป็นประจำทุกปี

ฉ. ควรมีอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น สไลด์อาชีพ วีดีโอ

ฯลฯ

1.1.3 ห้องสมุดอาชีพโดยทั่วไปควรมีข้อมูลด้านอาชีพดังนี้

ก. ลักษณะอาชีพ ได้แก่ ข้อมูลโดยละเอียดของอาชีพแต่ละอาชีพ เช่น ลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมของงาน คุณสมบัติของผู้ทำงาน รายได้ ความก้าวหน้า แนวโน้มความต้องการคนในอาชีพนั้น เป็นต้น

ข. แนวโน้มของตลาดแรงงานในแต่ละอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มของตลาดแรงงานในแต่ละอาชีพ มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพและการวางแผนประกอบอาชีพของนักเรียน นิสิตนักศึกษา มาก

ค. ข้อมูลที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ ข้อมูลที่เกี่ยวกับอาชีพ ข้าราชการทหารและข้าราชการตำรวจ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลแต่ละอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษา ประกาศตำแหน่งว่าง ข้อมูลที่เกี่ยวกับทักษะในการหางาน และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา

1.2 จัดวันอาชีพ (Career Day) จัดวันอาชีพเพื่อเล่นข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ โดยเชิญผู้แทนจากวงการอาชีพต่าง ๆ หรือตัวแทนนายจ้างมาพบปะกับนักศึกษาที่มีความสนใจทำงานกับหน่วยงานนั้น ๆ

การพบปะระหว่างนักศึกษาและตัวแทนนายจ้างอาจออกมาในรูปของการอภิปรายชี้แจง หรือตอบคำถามให้ผู้สนใจทราบเกี่ยวกับกิจการในบริษัท ความต้องการแรงงาน ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องการทราบเกี่ยวกับหน่วยงานนั้น

1.3 การจัดรูปแบบวิชาเสริมหลักสูตรสั้น (Career Workshop) เป็นการจัดหลักสูตรสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องอาชีพที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา เช่น หลักสูตรเกี่ยวกับการตัดสินใจ การหางานทำ เทคนิคการสัมภาษณ์ การเข้าใจตนเอง เป็นต้น หลักสูตรดังกล่าว อาจทำเป็นรูปบรรยายหรือปฏิบัติการเพื่อให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ วิชาเสริมเหล่านี้อาจมีหรือไม่มีหน่วยกิตรับรองก็ได้ ในบางสถาบันจะสอนควบคู่ไปกับวิชาอื่น ๆ ผู้ทำการสอนก็อาจใช้บุคลากรฝ่ายแนะแนว

1.4 การติดต่อแหล่งงานเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกหัดประสบการณ์ทำงาน (Experiential Education) ฝ่ายแนะแนวต้องรู้จักหน่วยงานทั้งของเอกชน รัฐบาลหรือ รัฐวิสาหกิจ หรือแหล่งงานที่มีศิษย์เก่าทำงานอยู่ที่จะสามารถรับเป็นสถานที่ฝึกงานให้กับนักศึกษา ปัจจุบันที่ต้องการหาประสบการณ์ในการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับงานจริง ๆ เรียนรู้ว่าอาชีพที่เขาต้องการโดยสภาพความเป็นจริงเป็นอย่างไร ซึ่งจะ เป็นประสบการณ์ที่มีประโยชน์มากต่อการทำงานในอนาคต

1.5 ติดต่อหน่วยราชการและเอกชนเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพ การที่จะได้ ข้อมูลทันสมัยและรู้ถึงแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ฝ่ายแนะแนวจำเป็นต้อง ติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกรมกองในกระทรวงต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลด้านอาชีพ รวมทั้ง เอกสารทางอาชีพและตำแหน่งงานที่เปิดรับสมัคร ซึ่งจะต้องทำต่อเนื่องรวดเร็วตลอดเวลา เพื่อช่วยในการหางานทำ

2. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้พัฒนาตนเอง และช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนรู้จักตัดสินใจเลือกแนวทางประกอบอาชีพอย่างฉลาดและ ถูกต้อง เหมาะสมกับอัตภาพ

2.1 จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ คือ ช่วยให้ผู้รับบริการได้ ตระหนักถึงความต้องการและค่านิยมของตน เพื่อพิจารณาว่าความต้องการและค่านิยมนั้นมีอิทธิพล ต่อจุดหมาย เช่น การเลือกอาชีพของผู้รับบริการอย่างไร และจะได้พิจารณาว่ามีขั้นตอนการ กระทำอย่างไรที่จะนำไปสู่เป้าหมาย

2.2 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพขึ้นอยู่กับปัญหาหรือการต้องการความช่วยเหลือ ของผู้รับบริการดังนี้

2.2.1 ผู้รับบริการที่ยังไม่มีความสนใจในอาชีพใด ผู้รับบริการบางคน ที่ยังไม่มีความสนใจอาชีพใดโดยเฉพาะ เขาต้องการให้ผู้ให้คำปรึกษาช่วยในการเลือกอาชีพ ผู้ ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องยึดหลักว่า หน้าที่ในการตัดสินใจต้องเป็นของผู้รับบริการ แต่ผู้ให้คำ ปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักตนเอง และแสวงหาข้อมูลด้านอาชีพเพื่อประกอบการพิจารณา เลือกอาชีพ

2.2.2 ผู้รับบริการได้ลองเลือกอาชีพแล้วแต่ไม่มั่นใจ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยผู้รับบริการได้พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เขาลองเลือกแล้วนั้นอย่างละเอียด ทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่องของอาชีพ เพื่อประกอบการพิจารณา กับคุณลักษณะและองค์ประกอบของผู้รับบริการ

2.2.3 ผู้รับบริการเลือกอาชีพที่ห่างไกลจากที่จะมีโอกาสประกอบอาชีพนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยผู้รับบริการค้นหาว่าความต้องการของผู้รับบริการคืออะไรแน่ แล้วอภิปรายกับผู้รับบริการว่า มีอาชีพใดอีกที่จะสนองความต้องการของผู้รับบริการแทนอาชีพที่เขาได้วางโครงการไว้เดิม และเขามีคุณลักษณะเหมาะกับอาชีพนั้นหรือไม่

2.2.4 ผู้รับบริการต้องการเปลี่ยนอาชีพ

2.2.5 ผู้รับบริการที่ประกอบอาชีพแล้วแต่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาควรช่วยผู้รับบริการได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพใหม่ แล้วให้ผู้รับบริการได้เปรียบเทียบข้อดีและข้อบกพร่องระหว่างอาชีพเดิมกับอาชีพที่คาดว่าจะเลือกใหม่

2.3 หลักการและข้อสังเกตในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีดังนี้คือ

2.3.1 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพและด้านส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับการที่จะให้คำปรึกษาด้านอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจเรื่องการปรับตัวของบุคคลเป็นอย่างดี

2.3.2 ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอาชีพ โดยจะต้องตระหนักว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ การเลือกอาชีพจะไม่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันมาหลายขั้นตอนของชีวิตตั้งแต่วัยเด็กมาแล้ว

2.3.3 ผู้ให้คำปรึกษาควรตระหนักว่านักเรียน นิสิตนักศึกษาหลายคนมีความประสงค์จะประกอบอาชีพที่ไม่ตรงกับโอกาส ความถนัด และความสามารถของตน และเป็นความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพซึ่งห่างไกลจากที่จะเป็นไปได้จริง ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจำต้องช่วยให้นักเรียน นิสิตนักศึกษารู้จักตนเองและมีความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงาน

2.3.4 มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือความคาดหวังที่ผิด ๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะของการให้คำปรึกษา ดังนี้คือ

ก. มีความเข้าใจผิดว่ามีอาชีพที่เหมาะสมกับบุคคลแต่ละบุคคลเพียงอาชีพเดียว

ข. ผู้รับบริการบางคนคาดหวังว่าผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยพิจารณาได้ว่าอาชีพใดจะเหมาะกับเขา โดยใช้เวลาพิจารณาเพียงเวลาอันสั้น โดยผู้รับบริการไม่ต้องช่วยตัวเอง

ค. ผู้รับบริการบางคนคาดหวังว่า จากการได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพจะช่วยยให้เขา เลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมที่สุดโดยไม่มีความเสี่ยงเลย ซึ่งแม้ว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะช่วยลดความเสี่ยงในการเลือกอาชีพลง แต่อาจมีความไม่แน่นอนหลงเหลืออยู่บ้าง

เกี่ยวกับความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเหล่านี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องชี้แจงให้ผู้รับบริการทราบถึงลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพให้ถูกต้อง

2.3.5 ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ให้คำปรึกษาควรจะต้องรู้ความต้องการของผู้รับบริการ และการช่วยเหลือผู้รับบริการแต่ละคนจะแตกต่างกัน เพื่อสนองความต้องการของแต่ละคนซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น อาจใช้วิธีสะท้อนความรู้สึก หรืออาจใช้วิธีตีความหมาย หรือใช้วิธีให้ผู้รับบริการระบายอารมณ์

2.3.6 ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องเน้นสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับบริการ

2.3.7 ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องสนใจองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ทั้งองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมดังนี้คือ องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดอันเนื่องมาจากตัวบุคคล องค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคล องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม

ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้ผู้รับบริการได้พิจารณาองค์ประกอบดังกล่าวด้วยสิ่งจะทำให้เขาได้เลือกหลักสูตรและอาชีพที่เหมาะสม

3. บริการทดสอบ เป็นบริการสำรวจคุณลักษณะเป็นรายบุคคล ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและรู้จักตนเองทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอหรือบุคลิกภาพ เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การเลือกอาชีพโดยอาศัยเครื่องมือสำรวจตนเองประเภทต่าง ๆ เช่น

3.1 แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ เป็นแบบสำรวจที่นิยมใช้กันมากในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ แบบสำรวจความสนใจที่รู้จักและใช้กันมากคือ

แบบสำรวจความสนใจของ E.K. Strong, Jr. ที่มีชื่อเรียกว่า Strong Vocational Interest Blank (SVIB) จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัย Standford และออกสู่ตลาดเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1932 แบบสำรวจแบ่งออกเป็นสองแบบ คือ แบบที่ใช้กับหญิงและอีกแบบหนึ่งใช้กับชาย การแยกแบบสำรวจใช้กับชายหญิงก็เพราะเห็นว่าอาชีพของหญิงในสมัยนั้นแตกต่างจากอาชีพของชาย ต่อมาเมื่ออาชีพของหญิงกว้างขึ้นจึงทำให้แบบสำรวจ SVIB ถูกโจมตีมาก มหาวิทยาลัย Standford จึงได้ปรับปรุงแบบสำรวจ SVIB และจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ในปี ค.ศ. 1974 เรียกแบบสำรวจใหม่นี้ว่า Strong Campbell Interest Inventory (SCII) ซึ่งใช้ได้ทั้งชายและหญิง และใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อธิบายผล

แบบสำรวจความสนใจของ Kuder ที่เรียกว่า Kuder Occupational Interest Survey (KOIS) เป็นแบบสำรวจที่ใช้ได้ทั้งชายและหญิง

แบบสำรวจความสนใจของ John L. Holland ที่เรียกว่า Self Directed Search (SDS) เป็นแบบสำรวจที่กระชับรัด ลัดวก ใช้ง่าย และเสียเวลาน้อยกว่าของ Strong และ Kuder

3.2 แบบสำรวจบุคลิกภาพมีหลายชนิดที่นิยมใช้ประกอบการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ได้แก่ Minnesota Multiphasic Psychological Inventory (MMPI), Edwards Temperament Survey (ETS) และ California Psychological Inventory (CPI)

3.3 แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดศักยภาพของบุคคลในการเรียนรู้หรือให้การฝึกทักษะบางอย่าง ซึ่งได้มีการนำเอาแบบทดสอบความถนัดมาใช้เป็นเครื่องทำนายแนวโน้มที่บุคคลจะประสบความสำเร็จการศึกษาเฉพาะอย่าง แต่ความสำเร็จการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก ผู้ให้คำปรึกษาที่ใช้แบบทดสอบความถนัดในการช่วยนิสิตนักศึกษาวางแผนโครงการศึกษาต่อ จึงต้องใช้ผลของแบบทดสอบความถนัดควบคู่กับข้อมูลอื่น ๆ แบบทดสอบความถนัดที่มีใช้อยู่ คือ Differential Aptitude Test (DAT) และ General Aptitude Test Battery (GATB) เป็นต้น

การใช้แบบทดสอบ โดยทั่วไปแล้วแบบทดสอบและแบบสำรวจจะไม่บอกอะไรมากไปกว่าการแนะ ดังนั้นเราจึงใช้แบบทดสอบหรือแบบสำรวจ เป็นเพียงเครื่องมือแนวทางเท่านั้น การใช้แบบทดสอบและแบบสำรวจได้รับความนิยมนมากในศูนย์ให้คำปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา การใช้แบบทดสอบหรือแบบสำรวจในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น นิยมใช้ประกอบข้อมูลหรือหลักฐานด้านอื่น ๆ มากกว่าจะใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจหรือชี้ทางแต่เพียงอย่างเดียว

การวัดบริการทดสอบแก่นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญในการให้คำปรึกษา และเป็นวิธีหนึ่งที่จะชักจูงให้นิสิตนักศึกษามาใช้บริการให้คำปรึกษามากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากโดยทั่วไปนิสิตนักศึกษาจะใช้บริการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ น้อยมาก ทั้งนี้เพราะนิสิตนักศึกษาไม่เข้าใจเกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษามากนัก เมื่อนิสิตนักศึกษามาใช้บริการทดสอบและได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้ให้คำปรึกษา ก็จะทำให้นิสิตนักศึกษา เข้าใจบริการและมาใช้บริการมากขึ้น

4. บริการจัดหางาน เป็นส่วนหนึ่งของบริการแนะแนวอาชีพ มีหน้าที่ในการช่วยจัดหางานให้ผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด และความถนัดของตน และมีหน้าที่ช่วยหางานพิเศษให้นิสิตนักศึกษาได้ทำในเวลาว่างหรือในระหว่างปิดภาคฤดูร้อน เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษามีรายได้พิเศษ และเป็นการช่วยให้นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนเพื่อช่วยหางานให้นิสิตนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้เจ้าหน้าที่บริการจัดหางานในสถาบันอุดมศึกษาได้ทราบถึงคุณสมบัติ และจำนวนของบัณฑิตที่สังคมต้องการ ข้อมูลดังกล่าวช่วยเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา ที่จะใช้ในการปรับแผนการศึกษาและการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

4.1 วัตถุประสงค์ของการวัดบริการจัดหางานของสถาบันอุดมศึกษา

วชิรญา บัวศรี (อ้างถึงใน ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 17) และ ส้าเนาวิ ขจรศิลป์ (อ้างถึงใน ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 54-55) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวัดบริการจัดหางานของสถาบันอุดมศึกษาไว้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

4.1.1 เป็นฝ่ายประสานความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยกับสังคมภายนอก และช่วยให้นิสิตที่สำเร็จการศึกษา เข้าสู่ตลาดแรงงาน

4.1.2 ช่วยนิสิตนักศึกษาสำรวจขอข่ายของอาชีพต่าง ๆ ที่ล่อคล้องกับความสนใจและบุคลิกภาพของนิสิต ซึ่งจะทำให้นิสิตพอใจในอาชีพและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย

4.1.3 ช่วยนักศึกษาที่มาจากชุมชน ซึ่งโดยทั่วไปไม่ค่อยมีโอกาสในสังคม ให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่ล่อคล้องกับตนเอง

4.1.4 ให้ข้อมูลและวิเคราะห์อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตลาดแรงงาน

4.1.5 ผูกทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการหางานทำและการทำงาน

4.1.6 ช่วยเป็นสื่อกลางระหว่างมหาวิทยาลัยกับนายจ้าง ในเรื่องเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยการจัดให้มีบริการจัดหางานให้แก่นิสิตและบัณฑิต

4.1.7 จัดให้มีศูนย์เอกสารแนะแนวอาชีพ มีอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น แฟ้มบอกรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ แหล่งงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน รวมทั้งอาชีพส่วนตัว หนังสือ วารสารเกี่ยวกับงานอาชีพ และเทคนิคเพื่อความสำเร็จในการทำงาน เป็นต้น

4.1.8 ช่วยนิสิตนักศึกษาหางานพิเศษระหว่างภาคฤดูร้อนหรือนอกเวลาเรียน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (อ้างถึงใน ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 31-33) ได้แยกประเภทการศึบบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ออกเป็นกลุ่มใหญ่ 5 กลุ่ม คือ

1. ด้านให้บริการปรึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling) เป็นการให้บริการปรึกษาทางอาชีพที่มีลักษณะคล้ายการให้บริการปรึกษาด้านส่วนตัวอื่น ๆ แต่แตกต่างกันเพียงการให้บริการปรึกษาด้านอาชีพ จะเน้นหนักในด้านของการแนะแนวอาชีพและการศึกษา จะไม่มุ่งประเด็นแก้ปัญหทางอารมณ์ และบุคลิกภาพของผู้มารับบริการ นักแนะแนวจะพยายามช่วยให้ผู้มารับบริการมีความเข้าใจในตัวเองเพิ่มขึ้นในด้านความสนใจ ความถนัด สัารวอาชีพที่เป็นไปได้ ให้ข้อมูลที่จำเป็นทางอาชีพ และดูความเหมาะสมทางบุคลิกภาพและอาชีพที่เลือก เพื่อเป็นแนวทางการตัดสินใจ

2. ด้านเป็นที่ปรึกษาโครงการเกี่ยวข้องกับอาชีพอื่น ๆ (Program Consultation) หน่วยบริการแนะแนวอาชีพ จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ความเข้าใจในอาชีพหลายรูปแบบ เช่น ทำโครงการสัปดาห์อาชีพ ทัศนศึกษา แรงงาน สัมมนา และอภิปรายปัญหาทางอาชีพ รวมทั้งจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาในด้านการหางานทำ การเลือกวิชาเรียน การเข้าสู่อาชีพ และทักษะการตัดสินใจ เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยบริการแนะแนวอาชีพอาจเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานอื่นของมหาวิทยาลัย หรือทำงานประสานกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น กรมแรงงาน ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลทางอาชีพอื่น ๆ อีกด้วย

3. ด้านทดสอบและวัดผล (Psychometric) องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการให้บริการแนะแนวอาชีพ คือ เรื่องการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ เพื่อช่วยทำนายผลความสนใจ ความถนัดและวุฒิภาวะทางอาชีพของผู้มารับบริการ ห้องแนะแนวอาชีพจำเป็นต้องมีแบบทดสอบทางอาชีพ เพื่อใช้ประกอบการให้บริการแนะแนวอาชีพ แบบทดสอบทางอาชีพนี้มีหลายชนิด ซึ่งอาจเป็นแบบทดสอบมาตรฐานหรือแบบทดสอบง่าย ๆ ที่นักแนะแนวคิดขึ้นเองก็ได้ ทุกครั้งที่มีการใช้แบบทดสอบแก่นิสิตนักศึกษาแล้ว นักแนะแนวจำเป็นต้องแปลผล โดยนำผลมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อผู้มาขอรับบริการเกิดความเข้าใจในทางเลือก และสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านเสริมสร้างประสบการณ์ทางการศึกษา (Experiential Education) ส่วนนี้มีความหมายถึง การสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับงานอาชีพในลักษณะต่าง ๆ ในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา เพื่อช่วยทำให้เกิดประสบการณ์ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพที่เขาต้องการในอนาคต โดยหน่วยงานแนะแนวช่วยติดต่อบริษัท องค์กร หรือหน่วยราชการ ในการที่จะส่งนิสิตนักศึกษาออกไปฝึกงานเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 1 ภาคการศึกษา หรืออาจจะทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยในขณะเดียวกัน (Work Study) และถือว่าการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการหาประสบการณ์ที่จะได้ทั้งหน่วยกิต เงินค่าตอบแทนและความรู้ในเวลาเดียวกัน

5. ด้านการรวบรวมข้อมูล (Information Gathering) ข้อมูลทางอาชีพเป็นหัวใจสำคัญยิ่งต่อการบริการแนะแนวอาชีพ ข้อมูลทางอาชีพนี้หมายถึงลักษณะของงานอาชีพต่าง ๆ แนวโน้มทางอาชีพ ความก้าวหน้า เงินเดือน สวัสดิการ ฯลฯ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการ

ศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ ข้อมูลข้อมูลต้องทันสมัยเสมอ และเนื่องจากข้อมูลทางอาชีพ มีอยู่มากมายและกระจัดกระจาย ซึ่งหน่วยงานแนะแนวอาชีพต้องพยายามหาไว้ให้มากที่สุด และจัดเป็นระบบข้อมูลเก็บไว้ในห้องสมุดอาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งสมควรเกิดควบคู่กับการให้บริการแนะแนวอาชีพด้วย

ลูโซ มีอินทร์เกิด (2528: 18-20) ได้จัดประเภทของการจัดบริการแนะแนวอาชีพไว้เป็นระบบ ดังนี้คือ

1. การศึกษาปัญหาหรือข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก (Individual Inventory Service) ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ การเขียนอัตชีวประวัติ ฯลฯ โดยมีการบันทึกข้อมูลในรูประเบียบเล่ม เป็นต้น เพื่อนักแนะแนวจะได้ทราบว่า นิสิตนักศึกษาแต่ละคนเป็นอย่างไร ต้องการอะไรบ้าง และควรให้ความช่วยเหลืออย่างไร

2. การให้บริการสนเทศ (Information Service) คือ การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่จำเป็นในการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ ในรูปต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การจัดป้ายสนเทศ การจัดหาเอกสารคู่มือให้อ่าน การพาไปทัศนศึกษา การฉายภาพยนตร์ สไลด์ วัสดุโอเทป การสาธิต ฯลฯ ทั้งนี้ข้อมูลต้องถูกต้องทันสมัยที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษา สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

3. การให้คำปรึกษา (Counseling Service) การให้คำปรึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการแนะแนวอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การช่วยให้ผู้ที่มาปรึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง รู้ว่าปัญหาของตนเองอยู่ตรงไหนและควรแก้ไขอย่างไร การแก้ไขมีที่ทาง และควรเลือกทางใดจึงจะเหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด เพื่อเกิดความรับผิดชอบในการช่วยตนเองอย่างจริงจัง

4. การบริการจัดหางาน (Placement Service) คือ การจัดบุคคลให้ได้รับประสบการณ์ ได้รับการฝึกฝน หรือได้รับการสังเคราะห์ตามควรแก่กรณี เช่น การหางานพิเศษให้ทำ การจัดสาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษามีความถนัดและสนใจได้ศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น

5. การติดตามผลและประเมินผล (Follow-up Service) บริการนี้ถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่า การจัดบริการแนะแนวอาชีพได้ผลหรือไม่เพียงใด ควรปรับปรุงอะไรอีกบ้าง

พล แล่งสว่าง (2529: 30) ได้เสนอว่าการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ควรมี ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวบุคคล (Self-Inventory Service) มุ่งให้นักศึกษาค้นหาตัวเอง เข้าใจตนเอง รู้ถึงความถนัด ความสนใจ ความรู้ ความชำนาญในการทำงานของตัวเอง เพื่อเลือกงานได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. การทดสอบ (Testing) คือ การวัดความรู้ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถเพื่อการวิเคราะห์ตัวบุคคล
3. การให้คำปรึกษา (Counseling Service) ช่วยการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การให้ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ (Occupational Information) เพื่อให้รู้จักคุ้นเคยกับชนิด ลักษณะ และแหล่งงาน รายได้ ความก้าวหน้า
5. การบรรจุเข้าทำงาน (Placement Service) จัดหางานให้ รวมทั้งการทำงานในเวลาว่างจากการเรียน
6. การติดตามผล (Follow-up Service) เพื่อดูว่าผู้ที่ได้รับบริการประสบความสำเร็จ หรือต้องปรับปรุงอะไรบ้าง
7. การประเมินผลการวิจัย (Evaluation and Research Service) เพื่อปรับปรุงบริการและแนะแนวอาชีพ (ลัทธิ วงศ์สวรรค์ อ้างถึงใน พล แล่งสว่าง 2529: 30)

สำเนาวี ขจรศิลป์ (2530: 134-138) ได้กล่าวถึงการจัดบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาว่า ในประเทศไทยนั้นการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาเพิ่งได้รับความสนใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อปี พ.ศ. 2526 เมื่อรัฐบาลมีนโยบายให้พัฒนาและจัดตั้งบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันการศึกษาทั้งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย บริการแนะแนวอาชีพจึงเป็นสิ่งที่ใหม่มากในสถาบันอุดมศึกษาไทย หลายสถาบันได้จัดตั้งบริการแนะแนวอาชีพขึ้น และส่วนมากก็จะมีประเภทของการบริการแนะแนวเช่นเดียวกับบริการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 บริการ ดังนี้คือ

1. บริการการศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. บริการเล่นเทค
3. บริการให้คำปรึกษา
4. บริการจัดหางาน
5. บริการติดตามผล

แต่เนื่องจากสภาพโดยทั่วไปของ โรงเรียนมัธยมศึกษา และของสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันมาก นอกจากนั้นนักเรียนและนักศึกษาที่มีวัยที่แตกต่างกัน ทำให้วิถีภาวะทางอาชีพแตกต่างกันด้วย ดังนั้นสำเนาวิชจรศิลป์ ในฐานะเป็นอนุกรรมการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพของทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้พัฒนาประเภทของการบริการแนะแนวอาชีพให้สถาบันอุดมศึกษาขึ้น ดังมีรายละเอียดดังนี้ คือ การวางแผนและเข้าสู่อาชีพ (Career Planning and Placement Model) ซึ่งเป็นประเภทของการบริการแนะแนวที่เหมาะสมกับการจัดบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัย หรือในวิทยาลัยใหญ่ ๆ ซึ่งมีคณะวิชาและสาขาวิชาหลายสาขา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการช่วยนิสิตนักศึกษาในการเลือกอาชีพ การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพ และการเข้าสู่อาชีพที่ได้เลือกและเตรียมตัวไว้แล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะของการวางแผนและการเข้าสู่อาชีพมีดังนี้ คือ

1. เพื่อเพิ่มความเข้าใจตนเองให้แก่ นิสิตนักศึกษา
2. เพื่อเพิ่มวิถีภาวะทางอาชีพให้แก่ นิสิตนักศึกษา
3. เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ
4. เพื่อพัฒนาการวางแผนอาชีพให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง
5. เพื่อช่วยการประชาสัมพันธ์ให้แก่สถาบัน
6. เพื่อช่วยเพิ่มประสบการณ์งานให้แก่ นิสิตนักศึกษา
7. เพื่อช่วยนิสิตนักศึกษาสำรวจหาแหล่งงานอาชีพ
8. เพื่อช่วยนิสิตนักศึกษา และศิษย์เก่า เข้าสู่ตลาดแรงงาน
9. เพื่อร่วมมือกับสำนักงานจัดหางานของรัฐในการหางานให้นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่า
10. เพื่อช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์

สำหรับโครงสร้างของการวางแผนและเข้าสู่อาชีพประกอบด้วยหน่วยบริการ 2 หน่วย

คือ

1. หน่วยพัฒนาการด้านอาชีพ (Career Development Unit) ประกอบด้วย
บริการต่าง ๆ 4 บริการดังนี้คือ

1.1 บริการทดสอบ นักแนะแนวควรจัดหาแบบทดสอบและแบบสำรวจที่สำคัญ
ต่อการแนะแนวอาชีพไว้แก่นิสิตนักศึกษา เช่น แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจค่านิยม แบบ
สำรวจบุคลิกภาพ และแบบทดสอบความถนัด เป็นต้น

1.2 บริการให้คำปรึกษา ควรมีไว้บริการทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้าน
ส่วนตัวและสังคม

1.3 ห้องสมุดอาชีพ ควรมีข้อมูลด้านอาชีพที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ ซึ่ง
ควรประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.3.1 ลักษณะโดยละเอียดทุกแง่มุมของอาชีพต่าง ๆ

1.3.2 แนวโน้มความต้องการแรงงานอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน

1.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ

1.3.4 แฟ้มบุคคลที่ยินดีจะให้ข้อมูลโดยละเอียดได้แต่ละอาชีพ

1.3.5 ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ

1.3.6 โสัณฑ์ค้นศึกษา เช่น เทป สไลด์ วีดีโอเทป เป็นต้น

1.4 ระเบียบเล่มของนิสิตนักศึกษา ควรจัดรวบรวมระเบียบเล่มของนิสิต
นักศึกษาแต่ละคน เพื่อใช้ในการให้คำปรึกษาและการจัดหางานให้นิสิตนักศึกษา

2. หน่วยจัดหางาน (Placement Unit) มีหน้าที่หลักในการช่วยนิสิตนักศึกษา
และศิษย์เก่าเข้าสู่ตลาดแรงงาน หน่วยจัดหางานประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

2.1 เกี่ยวกับการช่วยให้ผู้จ้างงานสามารถหาผู้สมัครงานที่มีคุณภาพ ซึ่งส่วนนี้
ประกอบด้วยกิจกรรม 4 ประเภท ได้แก่

2.1.1 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยจัดหางาน

2.1.2 การติดต่อนายจ้างทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนเพื่อหาแหล่งงาน

2.1.3 การช่วยให้นายจ้าง เข้าใจหลักสูตรและคุณสมบัติของบัณฑิต

2.1.4 การส่งนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าไปสอบสัมภาษณ์ภายนอกมหา

วิทยาลัย

2.2 เป็นกิจกรรมการคัดหางานให้แก่ นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่า ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งส่วนนี้ประกอบด้วยกิจกรรม 5 ประการ ได้แก่

2.2.1 การรับสมัครนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่า เข้าเป็นสมาชิกของ
บริการคัดหางาน

2.2.2 การคัดหางานพิเศษเพื่อเพิ่มรายได้และประสบการณ์งานให้นิสิต
นักศึกษา

2.2.3 การจัดบริการข่าวสาร เกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างและการสมัคร
งานให้แก่ นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่า

2.2.4 การจัดให้นายจ้างมาทำการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่า
ในสถาบันอุดมศึกษา

2.2.5 การจัดส่งนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าที่มีคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการ
ให้นายจ้าง

2.3 เกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมนิสิตนักศึกษา นักแนะแนวและเจ้าหน้าที่คัดหางาน
ควรร่วมกันจัดฝึกอบรม สัมมนา และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งส่วนนี้ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประการ ได้แก่

2.3.1 การจัดฝึกอบรม

2.3.2 การผลิตเอกสารที่เกี่ยวกับการแนะแนว

แนนซี ซี แคทเทลล์ และเชอร์เลย์ ไอ ชาร์ป (Nancy G. Cattell and Shirley I. Sharp 1970: 25-233) ได้กล่าวว่า บริการคัดหางานเป็นประโยชน์ในการคัดหางานชั่วคราวหรืองานพิเศษและงานประจำแก่นิสิตนักศึกษาและบัณฑิต โดยไม่ต้องผ่านตัวแทนหรือนายหน้าคัดหางาน เพราะเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อติดต่อกันโดยตรงระหว่างสถาบันการศึกษา กับฝ่ายนายจ้างทั้งภาครัฐราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ฝ่ายนายจ้างจะทำการติดต่อประสาน

งานด้านอาชีพและให้รายละเอียดข่าวสารข้อมูลด้านอาชีพและหน่วยงานนั้น โดยให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลเป็นผู้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานบริการแนะแนวอาชีพของสถาบันการศึกษานั้นทราบ และประกาศให้นักศึกษาและบัณฑิตทราบทั่วถึงกันซึ่ง เรียกว่า "ข้อมูลสนเทศด้านอาชีพ" ประกอบด้วยรายชื่อแหล่งงาน ลักษณะของอาชีพต่าง ๆ คุณสมบัติของผู้สมัครที่ฝ่ายนายจ้างต้องการ ระดับเงินเดือน ความก้าวหน้าในการทำงาน ความต้องการแรงงานของอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน ทั้งปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนรายชื่อแหล่งข้อมูลให้นักศึกษาและบัณฑิต สามารถค้นคว้าและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพชั่วคราวและอาชีพประจำเพิ่มเติมได้ เช่น กรมแรงงาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น ซึ่ง "ห้องสมุดอาชีพ" ได้เป็นแหล่งรวบรวมข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ในรูปของเอกสารบทสรุปผลงานวิจัยเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน เอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้โดยมีนักแนะแนวและบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางข้อมูลสนเทศด้านอาชีพเป็นผู้ควบคุมดูแลให้บริการอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาล้วนส่วนใหญ่มีความรู้สึกกระหายและไม่กล้าไปขอรับบริการต่าง ๆ และขอรับคำปรึกษาจากนักแนะแนว เนื่องจากพวกเขา รู้สึกว่าบริการแนะแนวนั้นเป็นบริการที่ให้ช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีปัญหาทางด้านส่วนตัวและด้านสังคม ตลอดจนผู้มิรายได้น้อย ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

อาร์ ฮอปพ็อค (R. Hoppock 1976: ไม่ปรากฏเลขหน้า อ้างถึงใน สำเนาวิ
ขจรศิลป์ 2530: 49-51) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของข้อมูลด้านอาชีพไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. แนวโน้มของตลาดแรงงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผู้ทำงานของอาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ความต้องการผู้ทำงานเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต
2. ลักษณะงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับงานที่ต้องทำประจำมีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานต้องทำงานอะไรบ้าง ลักษณะงานทำให้เกิดความเพลิดเพลินหรือความเบื่อหน่าย งานใหญ่หรืองานเล็กต้องการความรับผิดชอบที่สำคัญหรือไม่ เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ ตัวเลข เครื่องมือ หรืออุปกรณ์มากหรือไม่ นั่งทำงาน ยืนทำงาน หรือเดินทำงานมากหรือไม่
3. สภาพแวดล้อมของงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของงาน เช่น ร้อน เย็น ชื้น แห้ง ฝุ่นละออง เสียงดัง สกปรก ในอาคาร ในโรงงาน กลางแจ้ง มีสารพิษ เป็นต้น

4. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ

- 4.1 อายุ การกำหนดช่วงอายุในการเข้าทำงานและการเกษียณอายุ
- 4.2 เพศ โดยทั่วไปเป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย หรือให้โอกาสทั้งเพศหญิงและเพศชาย
- 4.3 ส่วนสูงและน้ำหนัก การกำหนดส่วนสูงและน้ำหนักสูงสุดและต่ำสุด
- 4.4 คุณสมบัติทางร่างกายด้านอื่น ๆ กำหนดคุณสมบัติของร่างกายไว้ชัดเจน เช่น ต้องมีสายตาปกติ ตาไม่บอดสี สามารถได้ยินเสียงในเกณฑ์ปกติ สุขภาพร่างกายแข็งแรง เป็นต้น
- 4.5 ความถนัด งานบางประเภทต้องการความถนัดเฉพาะอย่าง เช่น ความถนัดด้านกลไก ด้านงานเล็มียน ด้านดนตรี เป็นต้น
- 4.6 ความสนใจ สถานประกอบการบางแห่งมีการวัดความสนใจในอาชีพก่อนทำงาน
- 4.7 การควบคุมทางกฎหมาย การกำหนดให้มีใบอนุญาตในการประกอบอาชีพ และเกณฑ์การได้รับใบอนุญาตในการประกอบอาชีพ
- 4.8 สัญชาติ การกำหนดสัญชาติผู้ประกอบอาชีพ เช่น สัญชาติไทย เป็นต้น
- 4.9 การศึกษาอบรม การกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพต้องมีการศึกษาอบรมเพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพหรือเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องฝึกงานและใช้เวลานานเท่าใด
5. การเข้าประกอบอาชีพ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าประกอบอาชีพต้องมีวิธีการอย่างไร โดยการสมัครงานกับนายจ้างด้วยตนเองหรือผ่านสถาบันการศึกษา ต้องมีการสอบสัมภาษณ์หรือสอบข้อเขียน หรือสอบทั้งสัมภาษณ์และข้อเขียน ถ้าเป็นการประกอบอาชีพอิสระ ต้องใช้ทุนทรัพย์เพื่อดำเนินกิจการมากน้อยเพียงใด
6. รายได้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของรายได้ในการประกอบอาชีพนั้นเป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี โดยเฉลี่ยเป็นเงินเท่าไร

7. ความก้าวหน้า เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด ต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม มีความสามารถ หรือมีประสบการณ์อย่างไรจึงได้รับการเลื่อนขั้นและมีโอกาสได้รับการเลื่อนขั้นมากน้อยเพียงใด การประกอบอาชีพเดิมสามารถนำสู่อาชีพใหม่ได้หรือไม่

8. การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับมีผู้ประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด และกระจายอยู่ที่ว่ประเทศหรือมีเพียงบางจังหวัด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผู้ประกอบอาชีพต้องประกอบอาชีพที่ใดที่หนึ่งหรือที่ใดก็ได้

9. ข้อดีและข้อเสีย เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของแต่ละอาชีพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของผู้ประกอบอาชีพแต่ละคน งานบางอาชีพมีความมั่นคงกว่างานอาชีพอื่น ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานล่วงเวลาหลังจากเวลาทำงานปกติและวันหยุด การเดินทางไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นอื่น เป็นต้น

ดับบลิว ที แพควูด (W.T. Packwood 1977: 394-414) ได้กล่าวถึงประเภทของบริการแนะแนวอาชีพว่า ประกอบด้วยบริการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. บริการให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นกระบวนการช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตได้เข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ ช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตได้ตรงตามลักษณะและความต้องการของตนเอง ช่วยให้มีควมรับผิดชอบต่อชีวิตการศึกษาและการประกอบอาชีพ ตลอดจนช่วยให้รู้จักนำวิชาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

2. บริการให้ข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพ (Educational and Occupational Information) เป็นบริการช่วยเหลือให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตได้ทราบถึงข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ตรงตามความต้องการของสายงานในตำแหน่งอาชีพต่าง ๆ ของตลาดแรงงาน ข้อมูลการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาและรายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันนั้น ๆ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานของอาชีพต่าง ๆ ในตลาดแรงงาน

3. บริการทดสอบ (Testing) เป็นบริการเพื่อให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตได้ทราบถึงความสนใจ ความเข้าใจ ความถนัด ความสามารถ ความต้องการและค่านิยมของตนเอง จากแบบทดสอบและแบบสำรวจต่าง ๆ โดยมีบุคลากรแปลผลและประเมินผลจากแบบทดสอบและแบบสำรวจ

4. บริการสหกิจงาน (Placement) เป็นบริการเพื่อช่วยเหลือติดต่อประสานงานกับฝ่ายนายจ้าง ทั้งภายในและภายนอกสถาบันเพื่อหางานประจำ งานชั่วคราวหรืองานพิเศษ ฝึกประสบการณ์ในการทำงาน แก่นิสิตนักศึกษาและบัณฑิต

ทบวงมหาวิทยาลัย (2530: 7-121) ได้กำหนดประเภทของบริการแนะแนวอาชีพในระดับอุดมศึกษา ให้ประกอบด้วยบริการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Services) เป็นบริการเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ขอรับบริการมีความเข้าใจตนเอง เข้าใจโลกของการศึกษาและโลกของงาน และเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ เพื่อให้การเลือกสาขาวิชาเรียนและอาชีพเป็นไปด้วยความมั่นใจ พึงพอใจและเหมาะสมกับตนเอง ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงการศึกษาและการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาในแง่ที่เกี่ยวกับปัญหาของผู้ขอรับบริการแล้ว พอสรุปได้ว่า ผู้ขอรับบริการยังไม่สนใจสาขาวิชาเรียนและอาชีพใดโดยเฉพาะ ผู้ขอรับบริการทดลองเรียนสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งหรือทดลองเลือกอาชีพแล้วแต่ยังไม่แน่นอน ผู้ขอรับบริการเลือกอาชีพที่มีโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้นได้น้อยมาก ผู้ขอรับบริการต้องการเปลี่ยนสาขาวิชาเอก ผู้ขอรับบริการต้องการเปลี่ยนอาชีพ เป็นต้น

2. บริการทดสอบในด้านต่าง ๆ (Testing Services) เป็นบริการเพื่อให้ผู้ให้บริการหรือผู้ให้คำปรึกษาได้รู้จักผู้ขอรับบริการ และเพื่อให้ผู้ขอรับบริการรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้ขอรับบริการได้ค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้ขอรับบริการได้ค้นหาบุคลิกภาพของตนเองที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้ขอรับบริการได้ทราบบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ของตนเองเพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการวางแผนการศึกษาและอาชีพ และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดึงดูดผู้ขอรับบริการมาใช้บริการแนะแนวอาชีพให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งประเภทของแบบทดสอบและแบบสำรวจที่ใช้โดยทั่วไปในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Tests) แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventories) แบบสำรวจค่านิยม (Values Inventories) และแบบสำรวจบุคลิกภาพ (Personality Inventories)

3. บริการห้องสมุดอาชีพ (Career Library Services) เป็นบริการเพื่อรวบรวมประเมินและแจกจ่ายข้อมูลด้านอาชีพที่ถูกต้องทันสมัย เพื่อให้ผู้ขอรับบริการได้ใช้ข้อมูลด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพและการวางแผนชีวิต (Life Planning) เพื่อให้ครู อาจารย์ และนักแนะแนวได้ใช้ข้อมูลด้านอาชีพเพื่อการสอนและการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านอาชีพ เช่น จำนวนและคุณภาพของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการให้กับฝ่ายบริหารของสถาบันเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร และเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานที่ว่างสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาและสำหรับนิสิตนักศึกษาหาประสบการณ์ในการทำงานและหารายได้พิเศษ ซึ่งข้อมูลในห้องสมุดอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ควรจะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่มีสอนอยู่ในสถาบันนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

4. บริการจัดหางาน (Placement Services) เป็นบริการเพื่อช่วยเป็นฝ่ายประสานความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการของสถาบันอุดมศึกษากับสังคมภายนอก และช่วยให้นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อช่วยนิสิตนักศึกษาสำรวจขอบข่ายของอาชีพต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจและบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะทำให้นิสิตนักศึกษาพอใจในอาชีพ และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และเพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาที่มาจากชุมชนซึ่งโดยทั่วไปไม่ค่อยมีโอกาสในสังคม ให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับตนเอง ซึ่งบริการจัดหางานประกอบด้วยบริการต่าง ๆ ดังนี้คือ บริการข้อมูลด้านอาชีพ บริการจัดหางานพิเศษให้นิสิตนักศึกษา บริการจัดหางานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา บริการศิษย์เก่า และบริการทางวิชาการ

5. บริการระเบียบและเล่มของนิสิตนักศึกษา (Student Record Services) เป็นบริการเพื่อติดตามและประเมินผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษา และความประพฤติของนิสิตนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลวินิจฉัยประกอบการพิจารณาแก่บริการด้านต่าง ๆ ในส่วนของงานบริการแนะแนวอาชีพและงานอื่น ๆ เช่น การจัดหางานชั่วคราวหรืองานพิเศษ งานประจำ สิ่งตัวฝึกงาน ทุนการศึกษา หอพัก เป็นต้น

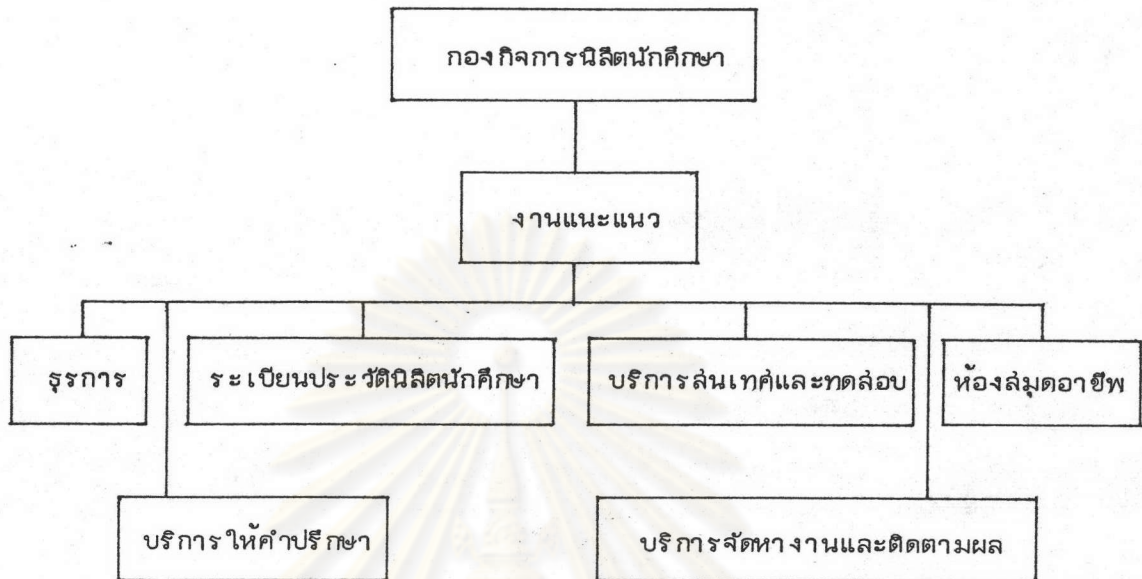
6. การติดตามและประเมินผล (Follow-up Study) เป็นการดำเนินงานของบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อติดตามการมีงานทำของบัณฑิตว่าประสบความสำเร็จในการเลือกประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด และสามารถนำวิชาความรู้ไปใช้ในการ

ทำงานได้หรือไม่ เพื่อนำมา เป็นข้อมูลแก่มหาวิทยาลัยจะได้นำไปแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร และการ
ดำเนินงานต่อไป ส่วนการประเมินผลช่วยทำให้ผู้ดำเนินงาน เห็นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ
บริการแนะแนวอาชีพได้ดีขึ้น ช่วยทำให้ผู้ดำเนินงาน เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง วัตถุประสงค์ของ
บริการแนะแนวอาชีพกับ วัตถุประสงค์ของสถาบันได้ดียิ่งขึ้น ช่วยทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของ
การดำเนินงาน ช่วยทำให้ทราบข้อบกพร่องตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และ
ช่วยทำให้เกิดแนวความคิดและแรงกระตุ้นให้ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับบริการแนะแนวอาชีพ
ต่อไป ซึ่งการประเมินผลทำได้หลายวิธีด้วยกัน โดยผู้ที่ทำการประเมินผลอาจเป็นบุคคลอื่นใน
สถาบันฝ่ายประเมินผลของกองกิจการนิสิตนักศึกษา หรือบุคลากรของบริการแนะแนวอาชีพก็ได้

โครงสร้างและการบริหารงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา

ธีรวัฒน์ พูนศิลป์ (2530: 25) ได้กล่าวว่าในสภาวะปัจจุบัน ปัญหาการว่างงาน
เป็นเรื่องที่สำคัญ และมีอัตราขยายตัวเพิ่มมากขึ้นทุกปี รัฐบาลได้พยายามหาทางแก้ปัญหาดังกล่าว
โดยมอบหมายให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องร่วมมือหาทางแก้ไขในทุกวิถีทาง เป็นต้นว่า ให้กรม
แรงงานจัดวันนัดพบแรงงานขึ้น เพื่อให้สถานประกอบการต่าง ๆ รับบุคคลเข้าทำงาน และให้
ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการดำเนินงานแนะแนวอาชีพขึ้น โดยการจัด
ให้มีการอบรมสัมมนาผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการแนะแนวเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในด้าน
การให้คำปรึกษาทางอาชีพ และบริการจัดหางานทำขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาติดต่อกันมาตั้งแต่ปี
พ.ศ. 2527 และได้เสนอโครงสร้างแบ่งสายงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาไว้
ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งสายงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา

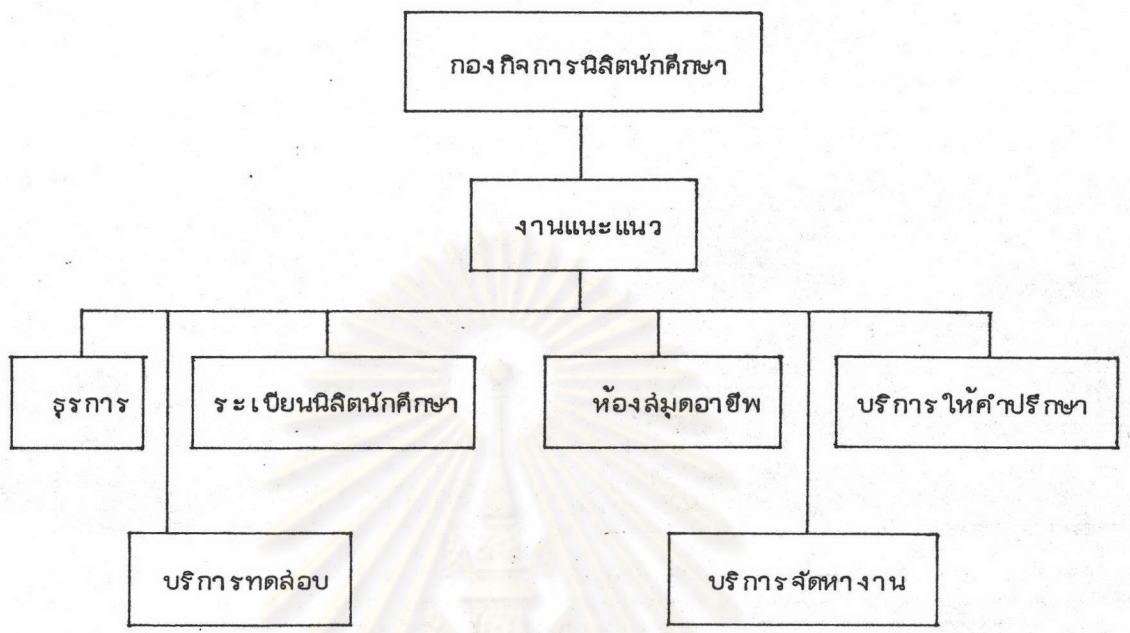
ที่มา วารสารศึกษาค่าสตรี 2530 หน้า 25

สำเนา วิชารศศิลป์ (2530 : 126 -129) ได้เสนอการคุ้มครององค์กรของงานบริการแนะแนวอาชีพไว้ว่า การบริการแนะแนวอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของบริการแนะแนว ถ้าบริการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาแนะแนวหรือวิชาจิตวิทยา การบริการแนะแนวอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งของภาควิชา นั้น ถ้าบริการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกองกิจการนิสิตนักศึกษา การบริการแนะแนวอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งของกองกิจการนิสิตนักศึกษา การคุ้มครององค์กรของงานแนะแนวอาชีพจึงควรประกอบด้วยหมวดหรือบริการต่าง ๆ ดังนี้

1. หมวดระเบียบนิสิตนักศึกษา
2. ห้องสมุดอาชีพ
3. บริการให้คำปรึกษา
4. บริการทดสอบ
5. บริการจัดหางาน
6. หมวดธุรการ

ตั้งแผนภูมิแบ่งสายงาน ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิการแบ่งสายงานองค์กรของงานแนะแนวอาชีพ

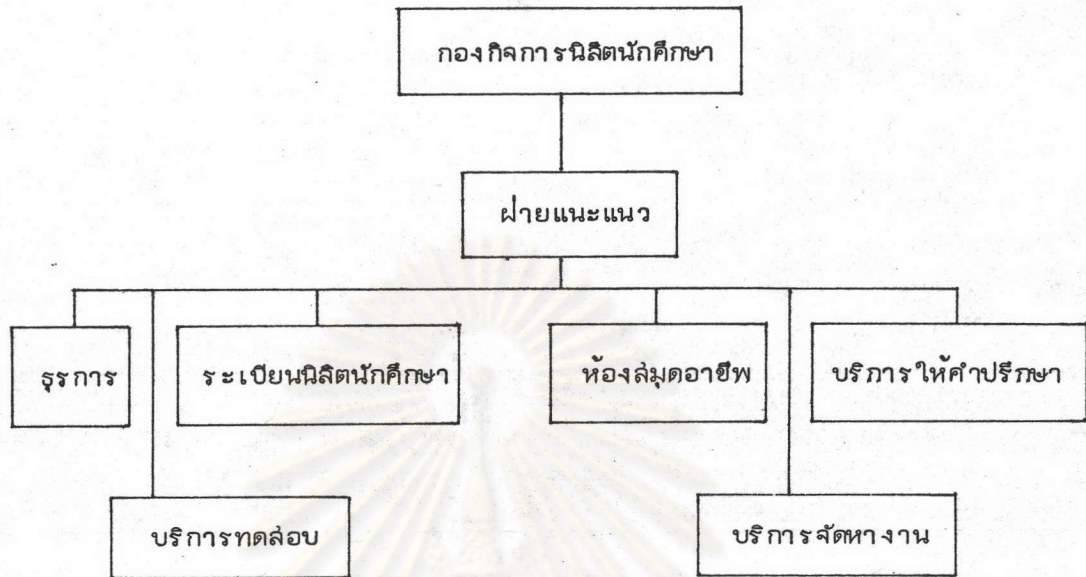

ที่มา การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา 2530 หน้า 126

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาซึ่งกองกิจการนิสิตนักศึกษา มีงานธุรการที่มีบุคลากรเป็นจำนวนมากทำงานด้านธุรการ เช่น งานพิมพ์ งานติดต่อให้ทุก ๆ งานในกองกิจการนิสิตนักศึกษา หมวดยุทธการของงานแนะแนวอาชีพก็ไม่จำเป็นจะต้องตั้งขึ้น คงใช้เจ้าหน้าที่ธุรการทำหน้าที่ประสานงานเพียงคนเดียวก็เป็นการเพียงพอ หากสถาบันซึ่งมีนิสิตนักศึกษามีปริมาณงานและบุคลากรจำนวนมากก็อาจยกระดับงานเป็น "ฝ่าย" ได้ ดังแผนภูมิแบ่งสายงานต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิการแบ่งสายงานองค์กรของฝ่ายแนะแนวอาชีพ

ที่มา การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา 2530 หน้า 127

บุคลากร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของงานกิจการนิสิตนักศึกษา บุคลากรของการจัดบริการแนะแนวอาชีพควร เป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านการแนะแนวอาชีพ มีความสามารถในการติดต่อและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ดี เนื่องจากลักษณะของงานซึ่งต้องติดต่อกับวง การธุรกิจ บุคลากรจึงต้องมีกำลังช่วยในการทำงานที่ดีและมีระบบการทำงานที่รวดเร็ว บุคลากรของบริการแนะแนวอาชีพอาจแบ่งออกได้ 3 ระดับ คือ ระดับหัวหน้างาน ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ระดับปริญญาโทในสาขาวิชาแนะแนว ระดับผู้ช่วยหัวหน้างานควรมีความรู้ระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาแนะแนว และระดับเจ้าหน้าที่ธุรการ สำหรับจำนวนบุคลากรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น จำนวนนิสิตนักศึกษาของสถาบัน จำนวนคณะวิชาในสถาบัน และงบประมาณ ในช่วงแรกของการดำเนินงานควรมีบุคลากรอย่างน้อยสองคน เมื่อปริมาณงานเพิ่มขึ้นควรเพิ่มจำนวนบุคลากรขึ้น เพื่อเพียงพอที่จะให้บริการแก่นิสิตนักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และศิษย์เก่า

สถานที่ตั้งงานบริการแนะแนวอาชีพควร เป็นสถานที่สะดวกแก่นิสิตนักศึกษา และผู้มาติดต่องานเพื่อใช้บริการ ซึ่งควรอยู่ในอาคารเดียวกับห้องสมุดอาชีพ แผนกทดลอบ งานทุนการศึกษา และงานระเบียบนิสิตนักศึกษา เพราะงานกิจการนิสิตนักศึกษามีความเกี่ยวพันกันซึ่งต้องใช้บริการและข้อมูลร่วมกัน ภายในงานบริการแนะแนวอาชีพควรแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นงานบริการนิสิตนักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่เพื่อช่วยจัดหางานในภาคฤดูร้อนและงานนอก

เวลาเรียน อีกส่วนหนึ่งก็เป็นบริการจัดหางานสำหรับนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ใน ส่วนนี้ควรมีห้องสัมภาษณ์หนึ่งหรือสองห้อง และควรเป็นห้องที่มีความสะอาดพอสมควร โดยภายใน ห้องสัมภาษณ์ควรมีบริเวณรับแขกสำหรับผู้แทนบริษัทที่มาติดต่อ และควรมีเก้าอี้จำนวนหนึ่งสำหรับ นิสิตนักศึกษารอการสัมภาษณ์ ครุภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ ตู้เก็บเอกสารชนิดต่าง ๆ พังพืดทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เครื่องใช้ในสำนักงานอื่น ๆ และอุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดของบริการแนะแนว อาชีพ คือ โทรทัศน์ ซึ่งควรมีทั้งโทรทัศน์ที่ไว้ติดต่อภายในสถาบันอุดมศึกษา และโทรทัศน์ถ่ายทอดสดที่ไว้ติดต่อกับผู้จ้างงานภายนอกโดยเฉพาะ

งบประมาณของการบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา อาจได้จากหลายแหล่ง เช่น งบประมาณแผ่นดิน จากเงินรายได้ของสถาบัน จากการบริจาค และจากการเก็บค่าธรรมเนียมนิสิตนักศึกษาที่ใช้บริการ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้น เงินงบประมาณแผ่นดิน เป็นแหล่งงบประมาณที่สำคัญในการใช้เป็นค่าจ้างบุคลากรประจำ ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าใช้สอย และค่าวัสดุสำนักงาน

พรชูลี อาชวอำรุง (2523: 59-63) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานแนะแนว ซึ่ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานแนะแนวอาชีพได้ เกี่ยวกับอาคารสถานที่และบุคลากร ดังต่อไปนี้

1. สถานที่ปฏิบัติการแนะแนวควรมีสถูลักษณะที่ดี เพื่อให้ผู้รับบริการจะรู้สึกสะดวกใจในการที่จะเปิดเผยปัญหาของตนโดยไม่ต้องกังวลว่าผู้อื่นอาจได้ยิน ควรมีห้องพักระหว่างคอยพบ เจ้าหน้าที่ตามนัด ซึ่งห้องนี้ควรอยู่ใกล้ห้องสมุดอาชีพที่มีหนังสืออ้างอิง และเอกสารต่าง ๆ ที่ นิสิตนักศึกษาจะหาข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับการศึกษา และวิชาชีพได้ขณะที่คอยรับบริการ

2. ห้องทดสอบควรจะกว้างพอที่จะไม่แน่นเกินไป เวลาที่มีคนใช้บริการเต็มอัตรา เพื่อให้ผู้รับบริการจะตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตนเอง โดยไม่ต้องระแวงว่าผู้อื่นจะเห็น นอกจากนี้ ควรมีห้องประชุมสำหรับประชุมเจ้าหน้าที่และใช้ในการให้คำปรึกษา เป็นกลุ่ม

3. นโยบายเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรดำเนินการดังนี้

3.1 ระบบเงินเดือน บุคลากรแนะแนวควรจะได้รับเงินเดือนเท่าเทียมกับ คณาจารย์ เพราะได้รับการศึกษาสูงพอกัน และยังเป็นวิชาชีพเฉพาะที่ต้องมีการฝึกฝนเป็น พิเศษอีกด้วย ซึ่งสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มักจะใช้ตารางเงินเดือนตามวุฒิและประสบการณ์ทำงาน

3.2 การสรรหา เมื่อมีตำแหน่งว่างลง ทางงานแนะแนวควรติดต่อกับสถาบันอื่น ๆ เพื่อหาผู้มีประสบการณ์ที่ต้องการเปลี่ยนงาน และควรมีการพิมพ์เอกสารประกาศสรรหาตัวบุคคล ประกอบด้วยอัตราเงินเดือนและลักษณะงาน นอกจากนี้ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันนั้น ๆ สำหรับผู้สนใจมาติดต่อด้วย อนึ่งผู้สรรหาควรจะเป็นผู้มีอำนาจจ้างบุคคลที่จะรับเข้ามาในตำแหน่งที่ว่างอยู่นั้นด้วย

3.3 การจ้าง การจ้างนักแนะแนว โดยเฉพาะนักแนะแนวอาชีพ ควรใช้เกณฑ์ คือ

3.3.1 ผู้สมัครควรได้รับปริญญา โททางพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และจิตวิทยา โดยมีการเน้นหนักไปทางให้คำปรึกษาแนะแนว

3.3.2 ผู้สมัครควรได้รับการฝึกงาน โดยมีอาจารย์นิเทศก์มาก่อน

3.3.3 บุคลิกภาพและทัศนคติทั่วไปของผู้สมัคร ควรเข้ากันได้กับผู้ที่ทำงานอยู่ก่อนแล้ว

3.3.4 ผู้สมัครมีความสนใจในนิสิตนักศึกษาอย่างแท้จริง

3.4 ตำแหน่งอาจารย์ ถ้าโปรแกรมการให้คำปรึกษาและแนะแนว นับเป็นส่วนหนึ่งของ โปรแกรมการศึกษา บุคลากรก็ควรมีตำแหน่งอาจารย์ ถ้าบุคลากรที่เป็นผู้ชำนาญการพิเศษและสามารถให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ได้ ก็ควรมีตำแหน่งอาจารย์เพื่อจะได้เกิดความเคารพนับถือและเกรงใจซึ่งกันและกัน

3.5 สวัสดิการและการลาพัก สถาบันอุดมศึกษามักจะมีสวัสดิการให้ดีกว่าสถานที่ทำงานอื่น ๆ เช่น เงินบำเหน็จ บำนาญ เงินอุดหนุนบุตร ค่ารักษาพยาบาล สหกรณ์ออมทรัพย์ สวัสดิการเงินกู้ นอกจากนี้เนื่องจากนักแนะแนวต้องทำงานหนักเพราะต้องคอยรับฟังปัญหาอยู่เสมอ จึงต้องให้มีการลาพัก โดยในสถาบันขนาดใหญ่อาจมีการจัดพักเป็นช่วง ๆ ผสัดกันได้เพราะมีเจ้าหน้าที่มาก แต่ในสถาบันเล็ก ๆ ที่มีเจ้าหน้าที่น้อยต้องจัดลาพักให้อยู่ในช่วงที่มีผู้มารับบริการน้อยที่สุด เช่น ช่วงปิดภาคเรียน

3.6 การพัฒนาบุคลากร

3.6.1 การพัฒนาในหน่วยงาน (In-service Training) ควร มีการพัฒนาบุคลากรแนะแนวด้วยการฝึกฝนในหน่วยงาน เพื่อแนะนำเทคนิคการทำงานแบบใหม่ ๆ ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การนี้อาจทำได้โดยการประชุมสัมมนา หรือโดยการให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้า สังกัดการทำงาน เพื่อนำข้อบกพร่องที่พบมาปรับปรุงให้งานดีขึ้น

3.6.2 การศึกษา ควรสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาต่อ โดย ให้อาจารย์ไปศึกษาต่อ โดยให้ได้รับเงินเดือนเต็ม เก็บตำแหน่งไว้ให้ หรือหาทุนการศึกษาให้ เป็นต้น

3.6.3 การประชุมทางวิชาชีพ บุคลากรแนะแนวควรเป็นสมาชิกกับ สหสมาคมวิชาชีพแนะแนวในประเทศ เพื่อร่วมประชุมและกิจกรรมอื่น ๆ ของสหสมาคม เช่น เยียน บทความลงวารสาร การฟังปาฐกถาของผู้มีชื่อเสียงทางการแนะแนว เป็นต้น

3.7 ปัจจัยทางการเงิน ค่าใช้จ่ายของงานแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ จะได้จากสองทางด้วยกันคือ จากการเก็บค่าบริการและจากงบประมาณของสถาบัน ซึ่งงบประมาณของสถาบันจะแยกได้เป็น 5 ประเภท คือ การเรียนการสอน การบริหาร การ ทำนุบำรุง ค่าใช้จ่ายสำหรับสถานที่ และหน่วยงานอื่นสมทบ ซึ่งงบประมาณนี้มักนำมาใช้เป็น เงินเดือน ค่าใช้จ่ายทั่วไป ได้แก่ อุปกรณ์ โทรทัศน์ โทรศัทพ์ แบบทดสอบ ฯลฯ ใน ส่วนของงบประมาณที่ได้จากค่าบริการนั้น บางครั้งเก็บเป็นค่าบริการทั่วไปตามบริการที่ให้ หรือ เก็บจากนิสิตทุกคนที่ต้องจ่ายให้เวลาลงทะเบียนเรียน อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นไปได้การบริการ แนะแนวทุกด้านควรเป็นความรับผิดชอบของสถาบันทั้งหมด เพื่อผู้รับบริการจะใช้จ่ายประโยชน์ได้ เต็มที่

ทอง เรียง อมรชกุล และคณะ (2528: 289-299) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดองค์กรแนะแนวอาชีพไว้ว่าควรจะเป็นดังนี้

1. มีการแบ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายที่ปรึกษา รวมทั้งฝ่ายช่วยงาน ทั้งนี้โดย สัดให้มีเอกภาพในการบังคับบัญชาด้วย
2. สัดให้มีโครงสร้างงานแนะแนวอาชีพในรูปของ Organization Chart พร้อมทั้ง แบ่งสายงานบังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3. แบ่งสัดส่วนของงานแนะแนวอาชีพ วิธีการควบคุมงาน พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน
4. สดให้มีความรู้ว่าการปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพ โดยการรวบรวมเอากฎหมาย คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีอยู่มาประมวลเข้าไป
5. การปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพต้อง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพแนะแนว โดยตรง และการปฏิบัติงานต้องยึดถือเอาความสามารถเป็นหลัก
6. ต้องคำนึงถึงความต้องการของมนุษย์และสร้างมนุษย์สัมพันธ์ในการปฏิบัติงานใน ระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อให้มีขวัญในการทำงาน
7. ต้องมีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายธุรการ นอกจากนี้แล้วยังต้องมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาารองลงไปเป็นช่วง ๆ
8. ให้มีการกำหนดงานแนะแนวอาชีพออกเป็นโครงการใหญ่หรือโครงการย่อย ๆ มีการวางแผนงาน รวมทั้งมีผู้ช่วยโครงการรับผิดชอบ ทั้งนี้ให้มีการกำหนดบทบาทของผู้ ร่วมงานไว้ด้วยตามความเหมาะสม
9. เพื่อให้งานแนะแนวได้รับความสนใจ จึงควรจะได้จัดองค์ประกอบสำคัญในการ ปฏิบัติงาน 6 ประเภท ได้แก่ คน (Men) วัสดุ (Material) เงิน (Money) ตลาด (Market) เครื่องจักร (Machine) และวิธีการ (Method) ซึ่งต้องอาศัยการวางแผน งาน การควบคุมงาน การจัดรูปงาน และการข่าวสารภายในองค์กรนั้น ๆ
10. กำหนดให้มีการปรับปรุงงานแนะแนวอาชีพ โดยอาศัยการวัดผลงาน การวิจัย ทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการฝึกอบรมผู้แนะแนวให้มีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของสถาบัน การศึกษานั้น ๆ

ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ขึ้นอยู่กับ บทบาทของบุคลากรที่มีต่องานแนะแนว เช่น นักแนะแนวต้องเกี่ยวข้องกับทั้งคณาจารย์และนิสิต นักศึกษา คณาจารย์คอยปรึกษากับนักแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา และให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนิสิต นักศึกษาแก่นักแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาด้วย

ลูโย มีอินทร์เกิด (2528 : 24-26) ได้เสนอหลักการบริหารงานแนะแนวซึ่งประกอบด้วย งานแนะแนวการศึกษา งานแนะแนวอาชีพ และงานแนะแนวด้านส่วนตัวไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอธิการบดี ผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจลักษณะ ขอบข่าย จุดมุ่งหมาย ปรัชญา และคุณประโยชน์ของบริการแนะแนวมากที่สุดพอที่จะเห็นความสำคัญและความจำเป็นของบริการแนะแนว พร้อมทั้งจะส่งเสริมให้ความสนับสนุนทั้งงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร และเวลา
2. บุคคลทุกคนในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่องานและโครงการแนะแนว ดังนั้นในการเริ่มโครงการควรให้ทุกคนรับรู้และมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย พยายามให้เขาตระหนักถึงความสำคัญของความสำคัญของการบริการแนะแนวในสถาบันศึกษา และพร้อมที่จะให้ความสนับสนุนและร่วมมือ ให้คณาจารย์มีความรู้สึกว่าการบริการแนะแนวเป็นงานของอาจารย์ทุกคนในสถาบันการศึกษานั้น ๆ ซึ่งแต่ละคนต้องให้ความร่วมมือสนับสนุน เพราะงานแนะแนวจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ฝ่าย
3. บริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ควรจัดขึ้นเพื่อนิสิตนักศึกษาทุกระดับชั้น และทุกคนตลอดเวลาที่เขาอยู่ในสถาบันการศึกษาและสำเร็จการศึกษาไปแล้ว
4. จุดมุ่งหมายของบริการแนะแนวต้องกำหนดให้ครอบคลุมทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหา และเสริมสร้างพัฒนาการที่ดีทุกด้าน มิใช่มุ่งแก้ปัญหาอย่างเดียว
5. เพื่อให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพและสนองความต้องการของนิสิตนักศึกษาก่อนจัดกิจกรรมใด ๆ ต้องสำรวจความต้องการของนิสิตนักศึกษาก่อน
6. โครงสร้างของงานบริการและแนะแนวของแต่ละสถาบันการศึกษา อาจแตกต่างกันตามสภาพความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และความต้องการบริการของนิสิตนักศึกษาแต่ละสถาบัน
7. การจัดบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ จำเป็นต้องมีศูนย์กลางหรือสำนักงานกลางสำหรับบริการงาน
8. บุคลากรแนะแนวต้องเลือกเฟ้นผู้มีคุณสมบัติสมบูรณ์ทั้งคุณวุฒิ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ โดยเฉพาะนักแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างดี และมีความสนใจในงานแนะแนว มีความรับผิดชอบสูง

9. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการแนะแนว เช่น แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

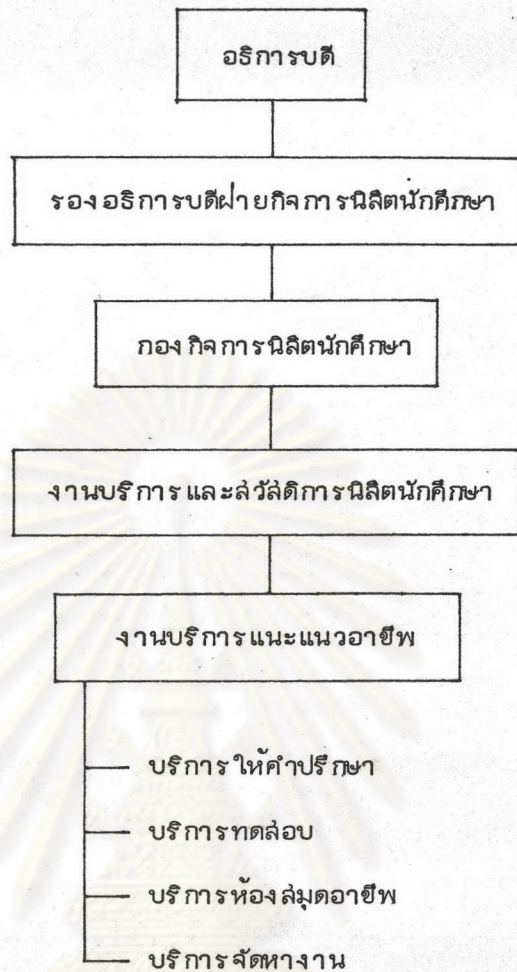
10. การให้บริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มุ่งส่งเสริมทั้งกิจกรรมในและนอกชั้นเรียน คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และถือว่าบริการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษา

11. นักแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา ควรติดตามนิสิตนักศึกษากลุ่มเดิมเรื่อยไปจนกว่าเขาจะออกจากสถาบันการศึกษา ไม่ควรเปลี่ยนใหม่ทุกปี

12. ต้องกำหนดขอบข่ายหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรที่มีต่อบริการแนะแนวในสถาบันศึกษา ให้ประสานงานกัน ไม่ก้าวร้าวซึ่งกันและกัน การกำหนดบุคลากรในงานแนะแนวโดยแต่งตั้งมอบหมายงานในรูปคณะกรรมการช่วยกันวางแผนงานแล้วดำเนินงานร่วมกัน

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นหลักการบริหารงานแนะแนวการศึกษา อาชีพ และสังคมส่วนตัว เพื่อเป็นการทำความเข้าใจให้ตรงกันทั้งผู้บริหารสถาบันการศึกษาและผู้ร่วมงาน (Staff) ในสถาบันการศึกษานั้น ๆ ว่าการดำเนินงานการแนะแนวมีกระบวนการและเป้าหมายอย่างไร

นอกจากนี้แล้ว ดับบลิว ที แพควู้ด (W.T. Packwood 1977: 376-377) ได้กล่าวถึง โครงสร้างและการบริหารงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาว่า การบริการแนะแนวอาชีพเป็นงานหนึ่งของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา ซึ่งบางสถาบันการบริการแนะแนวอาชีพได้ใช้ปรัชญาการดำเนินงานเดียวกับปรัชญาการดำเนินงานของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา ดังนั้น งานบริการแนะแนวอาชีพจึงอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาโดยตรงของหัวหน้างานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา สังกัดกองกิจการนิสิตนักศึกษาซึ่งมีผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นหัวหน้า อยู่ภายใต้การดูแลของรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากอธิการบดีของสถาบันนั้น ๆ ซึ่งงานบริการแนะแนวอาชีพของแต่ละสถาบันจะประกอบด้วยประเภทของบริการต่าง ๆ แตกต่างกันไป หากแต่มีบริการหลักสำคัญอยู่ 4 บริการ ได้แก่ บริการให้คำปรึกษา บริการทดสอบ บริการห้องสมุดอาชีพ และบริการจัดหางาน ดังสรุปเป็นแผนภูมิโครงสร้างและการบริหารงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ตามความคิดเห็นของดับบลิว ที แพควู้ด ดังต่อไปนี้คือ

การดำเนินการ

เพื่อให้นโยบายและวัตถุประสงค์ของการบริการแนะแนวอาชีพสนองความต้องการของนิสิตนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ บางสถาบันได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโดยแต่งตั้งอาจารย์จากคณะวิชาต่าง ๆ มาร่วมกันกำหนดรายละเอียดของโครงการ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตลอดปีร่วมกับผู้บริหาร โดยผู้รับผิดชอบงานบริการแนะแนวอาชีพควรจัดทำเป็นรายงานประจำปีเพื่อสะดวกในการพิจารณาาร่วมกันแต่ละปี และรายงานประจำปีควรประกอบด้วยประเภทของบริการที่รับผิดชอบ ภาระหน้าที่ของหน่วยงาน ภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อัตราเงินเดือน ประโยชน์ที่คาดว่านิสิตนักศึกษาจะได้รับจากบริการ และเหตุผลที่คาดว่าจะมีผลทำให้นิสิตศึกษามาชอบรับบริการ (Packwood 1977: 377-378)

งบประมาณ

การดำเนินงานบริการแนะแนวอาชีพจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ต้องได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากรัฐบาล จากมหาวิทยาลัย และจากสมาคมต่าง ๆ โดยงานบริการแนะแนวอาชีพ ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณจากเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินนอกงบประมาณก็ตามไว้ ส่วนหนึ่ง เพื่อใช้ในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ บางสถาบันมีการ เก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา เพิ่มขึ้น เล็กน้อย เพื่อนำรายได้ส่วนนี้มาบำรุงงานบริการแนะแนวอาชีพ อย่างไรก็ตาม งบประมาณสำหรับการดำเนินงานจัดบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ควรได้รับปีละไม่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์ (Packwood 1977: 383)

บุคลากร

เนื่องจากบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินงานบริการแนะแนวอาชีพ ดังนั้นบุคลากรแนะแนวอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรตำแหน่งหัวหน้างานบริการแนะแนวอาชีพ ต้องสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยา หรือสาขาวิชาการแนะแนวหรือสาขาวิชาการให้คำปรึกษา ควรมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอน การบริหาร การจัดทำงาน หรืองาน บุคลากรนิสิตนักศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี ส่วนบุคลากรตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าในสาขาวิชาจิตวิทยา หรือสาขา วิชาการแนะแนวหรือสาขาวิชาการให้คำปรึกษา ถ้าบุคลากรไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา ดังกล่าว ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนบุคลากร เหล่านี้ได้รับความรู้เพิ่มเติม โดยการเข้ารับการอบรม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเพิ่มเติม ฯลฯ เพื่อบุคลากรจะได้มี คุณภาพ มีความสามารถ เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของนักแนะแนว มีความรู้ด้านจิตวิทยา รู้จัก ทหารวิธีแก้ปัญหาและให้คำปรึกษาแก่ผู้ขอรับบริการ มีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษาและความรู้ ในโลกของงาน นอกจากนี้จำนวนบุคลากรในการให้บริการแก่ผู้ขอรับบริการ ก็เป็นสิ่งจำเป็นใน การดำเนินงานบริการแนะแนวอาชีพ อัตราส่วนบุคลากรแนะแนวอาชีพที่นับว่าเพียงพอต่อความ ต้องการใช้บริการของผู้ขอรับบริการ คือ บุคลากรแนะแนวจำนวน 1-2 คน และเลขานุการ จำนวน 1-2 คน ต่อผู้ขอรับบริการ จำนวน 100 คน (Packwood 1977: 383)

อาคารสถานที่และอุปกรณ์

อาคารสถานที่สำหรับการบริการแนะแนวอาชีพ ควรตั้งไว้ใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของ ชมรมหรือสโมสรนิสิตนักศึกษา เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับฝ่าย

นิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ภายในอาคารต้องจัดให้มีห้องสำหรับสัมภาษณ์ ห้องทำงานของบุคลากรทั่วไป ห้องทำงานของบุคลากรแนะแนว และบริเวณที่เป็นสถานที่จัดเก็บเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องจัดให้มีบริเวณสำหรับผู้ให้บริการคอยรับบริการ เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบ การให้คำปรึกษา เป็นต้น

ห้องสมุดอาชีพควรมีบริเวณกว้างพอในการจัดเอกสาร และแหล่งข้อมูลด้านการศึกษา และอาชีพจำนวนมากไว้บริการ พร้อมกับจัดบริเวณให้ผู้ให้บริการได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างเต็มที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

ห้องให้คำปรึกษา ควรจัดให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง เหมือนกับห้องทำงานส่วนตัวของผู้ให้บริการ ควรเป็นห้องที่เก็บเสียงเพื่อไม่ให้เสียงภายนอกรบกวนและเสียงภายในดังออกไปภายนอก

ห้องทดสอบและห้องสัมภาษณ์ ควรเป็นห้องที่เก็บเสียง และมีแสงสว่างเพียงพอเช่นเดียวกับห้องให้คำปรึกษา

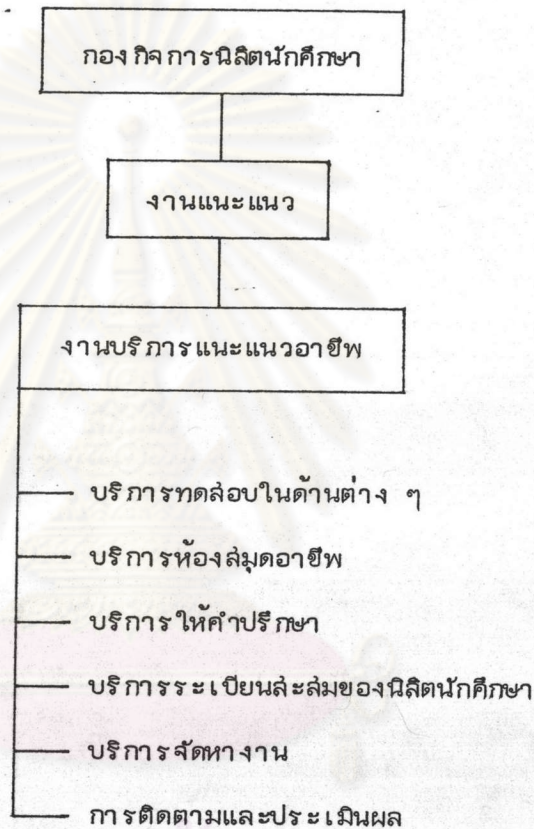
อาคารสถานที่สำหรับบริการแนะแนวอาชีพของบางสถาบัน อาจใช้ร่วมกับอาคารสถานที่ของงานบริการอื่น ๆ หรืออาคารสถานที่ของหน่วยงานอื่น ๆ แต่อาคารที่ตั้งบริการแนะแนวอาชีพควรมีบริเวณไม่น้อยกว่า 2,000 ตารางฟุต (Packwood 1977: 384)

ประโยชน์ของการจัดบริการแนะแนวอาชีพ

การจัดบริการแนะแนวอาชีพมีส่วนช่วยให้นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตได้รับความไว้วางใจในการมอบหมายงานในหน้าที่ให้ปฏิบัติและรับผิดชอบจำกายนายจ้างเป็นอย่างดี อีกทั้งทางสถาบันได้รับความร่วมมือในการให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพจากสถาบันอื่น ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ทางสถาบันยังได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ทุนการศึกษา ทุนโครงการวิจัย และให้อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น (Packwood 1977: 378)

ทางด้านทรวงมหาวิทยาลัย (2530: 126) ก็ได้กำหนดโครงสร้างและการบริหารงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาว่า ถ้าบริการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาแนะแนวหรือภาควิชาจิตวิทยา บริการแนะแนวอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งของภาควิชา นั้น ถ้าบริการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกองกิจการนิสิตนักศึกษา บริการแนะแนวอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งของงาน

หนึ่งของกองกิจการนิสิตนักศึกษา เนื่องจากงานแนะแนวเป็นงานหนึ่งของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา งานแนะแนวจึงควรเป็นส่วนหนึ่งของกองกิจการนิสิตนักศึกษา ดังนั้นงานบริการแนะแนวอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งหรืองานหนึ่งของกองกิจการนิสิตนักศึกษา ดังสรุปเป็นแผนภูมิโครงสร้างและการบริหารงานบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ คือ

ที่มา การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา 2530 หน้า 126

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีนิสิตนักศึกษามาก มีปริมาณงานและบุคลากรจำนวนมาก ก็อาจยกระดับ "งานแนะแนว" เป็น "ฝ่ายแนะแนว" ได้

การดำเนินงาน

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการบริการแนะแนวอาชีพ ทบวงมหาวิทยาลัย (2530: 125-126) ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานตามหลักการต่อไปนี้คือ

1. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เลือกอาชีพให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง เพื่อให้เกิดความสุขและความเจริญแก่ตนเอง นายจ้าง และสังคม
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และศิษย์เก่าได้เลือกงานโดยอิสระ เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสเลือกงานที่เหมาะสมกับตนเอง
3. พัฒนาบทบาทของบริการแนะแนวอาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายและบทบาทของ สถาบันอุดมศึกษา

นอกจากหลักในการดำเนินงานดังกล่าวแล้ว บริการแนะแนวอาชีพควรทำในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ควรวางแผนดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. ควรศึกษานโยบาย วัฒนธรรมและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการวางแผน และการปรับแผนการดำเนินงานของบริการแนะแนวอาชีพ
3. ควรศึกษาแนวโน้มของอาชีพต่าง ๆ ในสังคมทุกระดับ
4. ควรช่วยสถาบันอุดมศึกษาในการศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันกับความต้องการของสังคม
5. ควรติดต่อกับฝ่ายต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นประจำ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพและความต้องการของสังคมได้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินงานของสถาบัน
6. ควรทำการปรับปรุงบริการแนะแนวอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น วิธีการดำเนินงาน บุคลากร สถานที่ เป็นต้น โดยใช้หลักวิชาการสมัยใหม่ วิธีการและเครื่องมือที่ทันสมัย

นอกจากนี้ควรมีการสัมมนาและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มทุกภาคการศึกษาในหัวข้อต่าง ๆ เช่น การเลือกอาชีพ การวางแผนประกอบอาชีพ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ การพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพ การเตรียมตัวสัมภาษณ์ การประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น และเนื่องจากในปัจจุบันบัณฑิตส่วนใหญ่เข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคเอกชนมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานหรือบริการจัดหางานของบริการแนะแนวอาชีพ ต้องติดต่อกับบริษัทหรือหน่วยงานภาคเอกชนเป็นประจำ การทำงานของหน่วยงานหรือบริการจัดหางานต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของภาคเอกชน

การประชาสัมพันธ์ก็เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับหน่วยสวัสดิการงาน หรือบริการสวัสดิการงาน ซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้จ้างงาน การประชาสัมพันธ์จึงต้องทำอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักจ้าง นิสิตนักศึกษา คิษย์เก่า คณาจารย์ และผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ทราบถึงกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของบริการแนะแนวอาชีพ

เพื่อความสะดวกของทั้งผู้รับสมัครงานและผู้สมัครงาน จึงควรติดต่อให้นักจ้างมาทำการรับสมัครงาน และลอบสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาที่สมัครงานภายในมหาวิทยาลัย หน้าที่ซึ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้ความร่วมมือกับนักแนะแนวสวัสดิการงาน หรือจัดการสัมมนาตลอดจนการผลิตเอกสารเพื่อใช้ในการสัมมนาและการแนะแนว เพื่อช่วยให้การแนะแนวได้ผลดียิ่งขึ้น ลุดท้ายคือ การประเมินผลซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานแนะแนวอาชีพอย่างมาก การประเมินผลควรดำเนินการทั้งประเมินผลกระบวนการแนะแนวและทัศนคติของผู้ขอรับบริการ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน ตลอดจนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายของงานบริการแนะแนวอาชีพต่อไป

สำหรับงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และอุปกรณ์ สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดได้ ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2530 : 128-142)

งบประมาณ

งบประมาณของบริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา อาจมาจากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น จากเงินงบประมาณแผ่นดิน จากเงินรายได้ของสถาบัน จากการบริจาค จากการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา จากการเก็บค่าธรรมเนียมนิสิตนักศึกษาที่ใช้บริการ สำหรับสถาบันของรัสนั้น งบประมาณแผ่นดิน เป็นแหล่งงบประมาณที่สำคัญ เงินส่วนนี้ใช้เป็นค่าจ้างบุคลากรประจำ ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าใช้สอย และค่าวัสดุสำนักงาน ส่วนการบริจาคนั้นอาจเป็นเงินหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับบริจาคจากบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น สมาคมศิษย์เก่า บริษัทห้างร้าน เป็นต้น

บุคลากร

บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของบริการแนะแนวอาชีพ งานบริการแนะแนวอาชีพจะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบุคลากร สถาบันอุดมศึกษาที่มีบุคลากรจำนวนเพียงพอ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และมีกำลังใจในการทำงานดี งานแนะแนวอาชีพของสถาบันนั้น ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ไม่ยากนัก ซึ่งบุคลากรของงานบริการแนะแนวอาชีพควรมี

ดังต่อไปนี้คือ

1. นักแนะแนว ควรมีนักแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านการศึกษาให้คำปรึกษา (Counseling) หรือการแนะแนว (Guidance) จำนวน 2 คน เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทั้งทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ตลอดจนการให้บริการตลอดจนการแปลผลการทดสอบแก่นิสิตนักศึกษา นักแนะแนวคนใดคนหนึ่งในจำนวน 2 คนนี้ ที่มีความเหมาะสมต้องทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานบริการแนะแนวอาชีพอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย
2. นักแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านแนะแนว จำนวน 3 คน เพื่อทำหน้าที่บริการจัดหางานจำนวน 2 คน และทำหน้าที่บรรณารักษ์และการจัดหาข่าวสารด้านอาชีพให้ห้องสมุดอาชีพอีกจำนวน 1 คน
3. เจ้าหน้าที่ธุรการ ที่ได้รับการศึกษาระดับ ปวส. จำนวน 3 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการของงานบริการแนะแนวอาชีพจำนวน 1 คน ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รวบรวมระเบียบเล่มของนิสิตนักศึกษาจำนวน 1 คน และทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ในห้องสมุดอาชีพจำนวน 1 คน
4. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด งานบริการแนะแนวอาชีพควรมีเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ที่มีความสามารถพิมพ์ดีดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจำนวน 1 คน

อาคารสถานที่และอุปกรณ์

อาคารสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการแนะแนวอาชีพมาก บรรยากาศของการให้คำปรึกษาควรเป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้ขอรับบริการมีความสบายใจ และมั่นใจในการสนทนาโดยเขารู้สึกว่าข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่มีการแพร่งพรายนอกจากผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้นที่ทราบ ดังนั้นอาคารสถานที่สำหรับบริการแนะแนวอาชีพจึงต้องได้รับการพิจารณาให้ถูกต้อง ทั้งสถานที่ตั้ง จำนวนห้อง ขนาดของห้อง และการจัดสถานที่โดยทั่วไป

การจัดสถานที่

โดยลักษณะของงานบริการแนะแนวอาชีพแล้ว มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่เพื่อจัดเป็นห้องทำงานชนิดต่าง ๆ หลายห้องด้วยกัน เช่น ห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษา ห้องให้คำปรึกษาหมู่ ห้องทดสอบ ห้องสมุดอาชีพ และบริเวณต้อนรับผู้มาขอรับบริการ เป็นต้น การจัดสถานที่เพื่อให้

ห้องทำงานชนิดต่าง ๆ ที่มีลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกันให้อยู่ใกล้กัน จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคุณภาพด้วย

1. ห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษา

โดยทั่วไปห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษา ควรอยู่ติดกับบริเวณต้อนรับผู้มาติดต่อขอรับบริการ เพื่อให้พนักงานต้อนรับได้ส่งผู้มาขอรับบริการให้แก่ผู้ให้คำปรึกษาได้สะดวก ลักษณะของห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษาควรมีข้อพิจารณาสี่ประการ คือ ขนาดของห้อง การเก็บเสียง การถ่ายเทอากาศ และความเป็นสัดส่วน

ตามหลักจรรยาของของผู้ให้คำปรึกษาถือว่า เรื่องส่วนตัวของผู้มาขอรับบริการนั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษาจึงควรเป็นสัดส่วนโดยไม่มีใครร่วมกับผู้อื่น ผนังห้องต้องมิดชิดตั้งแต่พื้นถึงเพดาน และต้องสร้างด้วยวัสดุที่สามารถเก็บเสียงได้ เนื่องจากห้องนี้เป็นห้องที่บับจึงจำเป็นต้องติดตั้งเครื่องปรับอากาศที่มีเสียงไม่ดังมาก ห้องควรมีขนาดประมาณ 10 x 8 ฟุต ภายในห้องต้องมีโต๊ะทำงานของผู้ให้คำปรึกษาและเก้าอี้สำหรับผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับบริการ ด้านหลังหรือด้านข้างของโต๊ะทำงานควรมีตู้เก็บเอกสาร ห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษาควรมีจำนวน 3-5 ห้อง

2. ห้องให้คำปรึกษาหมู่

ห้อง โดยทั่วไปจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อจะทำให้รูปของ กลุ่มกิจกรรมเป็นรูปไข่ หากกรณีของห้องให้คำปรึกษาหมู่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส ก็จะทำให้รูปของกิจกรรมเป็นรูปวงกลม ขนาดของห้องที่เหมาะสม คือ 20 x 20 ฟุต ซึ่งสามารถบรรจุสมาชิกได้ถึง 15 คน ภายในห้องควรมีเก้าอี้จำนวน 15 ตัว และมีโต๊ะขนาด 2 x 3 เมตร ใ้หนึ่งตัว โต๊ะและเก้าอี้ควรสร้างชนิดที่สามารถยกออกจากห้องได้ในกรณีที่ไม่ต้องการใช้ได้ บนฝาผนังด้านข้างของห้องควรติดกระดานดำหรือกระดานขาวไว้เพื่อเป็นอุปกรณ์การสอน พื้นห้องควรบุด้วยกระเบื้องยางหรือพรม เพื่อป้องกันเสียงอาจเกิดจากการทำกิจกรรมกลุ่มได้

3. ห้องทดลอง

ขนาดของห้องทดลอง ขึ้นอยู่กับจำนวนนิสิตนักศึกษาทั้งหมดในสถาบันนั้น สถาบันที่มีนิสิตนักศึกษา จำนวน 10,000-15,000 คน ควรใช้ห้องขนาด 4 x 5 เมตร ซึ่งสามารถบรรจุโต๊ะและเก้าอี้ได้ประมาณ 10 ชุด แล่งภายในห้องควรให้ความเข้มพอสมควรในทุก ๆ มุม

ของห้อง เพื่อให้แสงบนโต๊ะทุกตัวเพียงพอสำหรับทำการทดลอง ภายในห้องควรมีตู้เก็บแบบทดลองแบบสำรวจ และอุปกรณ์ในการทดลองต่าง ๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องจัดหาแบบทดลองและแบบสำรวจที่มีคุณภาพดีไว้บริการ โดยทั่วไปควรจัดห้องทดลองไว้ใกล้กับห้องทำงานของผู้ให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาที่มีเวลาว่างสามารถให้บริการทดลองแก่นิสิตนักศึกษาได้ด้วย

4. ห้องสมุดอาชีพ

ข้อมูลด้านอาชีพและข้อมูลในการศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความสำคัญต่อการบริการแนะแนวอาชีพมาก เพราะข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการวางแผนเพื่อการทำงาน และการศึกษาต่อของนิสิตนักศึกษา ดังนั้นห้องสมุดอาชีพต้องบรรจุหนังสือ วารสาร จุลสาร ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาเท่านั้น ภายในห้องสมุดอาชีพต้องมีชั้นหนังสือ ชั้นวารสาร ชั้นจุลสาร แก้วอี และโต๊ะอ่านหนังสือ ขนาดของห้องขึ้นอยู่กับจำนวนนิสิตนักศึกษาของสถาบันนั้นด้วย สถาบันที่มีนิสิตนักศึกษาประมาณ 10,000-20,000 คน ห้องสมุดอาชีพควรมีขนาด 80 x 10 เมตร

5. บริเวณต้อนรับผู้มาขอรับบริการ

บริเวณต้อนรับผู้มาขอรับบริการมีความจำเป็นมาก เพราะผู้มาขอรับบริการหรือผู้มาติดต่องานต้องใช้เวลาหนึ่ง สิ่งต้องเตรียมแก้วอีหรือมานั่งยาวไว้ให้เพียงพอ เนื่องจากบริเวณนี้ต้องเป็นที่ทำงานของพนักงานต้อนรับด้วย จึงควรมีเคาน์เตอร์ให้พนักงานต้อนรับนั่งทำงาน พร้อมอุปกรณ์ เช่น โทรศัพท์ เครื่องพิมพ์ดีด ตู้เก็บเอกสาร เป็นต้น และควรจัดหาหนังสือ วารสาร จุลสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพไว้ให้ผู้ขอรับบริการได้อ่านขณะคอยรับบริการด้วย

ผลที่ได้รับจากการจัดบริการแนะแนวอาชีพ

การติดต่อกับผู้จ้างงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนของบริการจัดหางาน ซึ่งเป็นบริการหนึ่งของงานบริการแนะแนวอาชีพ เป็นการช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้มากขึ้น การช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาให้สามารถหางานทำได้ นอกจากก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับหน่วยงาน องค์กร บริษัท ห้างร้าน อันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อทั้งสองฝ่าย ประโยชน์ที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับโดยตรง ได้แก่ การสนับสนุนจาก

ฝ่ายต่าง ๆ ในด้านเงินอุดหนุนการวิจัย การการศึกษา ส่วนประโยชน์ทางอ้อม คือ การได้ทราบความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งปริมาณและคุณภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงแผนการรับนิสิตนักศึกษา หลักสูตร และการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ยังได้รับความไว้วางใจในการติดต่อจ้างงานผู้สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพในหน่วยงานต่าง ๆ อีกด้วย (ทบทวนมหาวิทยาสัย 2530 : 4-5)

การพัฒนาคุณลักษณะและคุณสมบัตินักเรียนนิสิตวิทยาลัยเกษตร

หน่วยงานภาคเอกชนนับเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะระดมทุนความรู้ ในขณะที่ยังคงรับคนเข้าทำงานของภาคราชการถึงจุดอ้อมตัวเช่นในปัจจุบัน ความร่วมมือที่ภาคเอกชนจะให้ได้ เป็นต้นว่าให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารงานบุคคลให้มีแผนการใช้กำลังคน ให้ความสำคัญร่วมมือแก่ทางราชการ เกี่ยวกับข้อมูลความต้องการกำลังคน เพื่อใช้ประกอบการจัดการศึกษาและพัฒนากำลังคน การเข้าร่วมในวันนัดพบแรงงาน การช่วยให้นักเรียนนิสิตนักศึกษาได้เข้าฝึกภาคปฏิบัติ และการจัดการฝึกอบรมฝีมือความรู้แก่กำลังงานในสถานประกอบการ การลดเงื่อนไขบางอย่างที่อาจไม่จำเป็นและการมีหลักประกันต่าง ๆ ลงบ้างในการรับคนเข้าทำงาน การให้ความร่วมมือแก่ทางราชการในกระบวนการจัดหางาน การเผยแพร่ข่าวลือตลาดแรงงาน และการใช้ผู้มีความรู้เข้าไปช่วยงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2530 : 3) สำหรับความต้องการของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตระดับอุดมศึกษานั้นพบว่า วุฒิการศึกษาของผู้สมัครงานเพียงอย่างเดียว ยังไม่เป็นการเพียงพอในการได้งาน นายจ้างมีความต้องการคุณภาพของแรงงานด้วย และยังติดตามมาด้วยเงื่อนไขอื่น ๆ อีก เช่น ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถพิเศษด้านภาษา การพันภาวะทหาร (สำหรับตำแหน่งที่ต้องการเพศชาย) ความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ บุคลิกดี มนุษย์สัมพันธ์ดี มีเงินหรือคนค้ำประกัน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2530 : 14)

ตลาดแรงงานโดยเฉพาะหน่วยงานภาคเอกชน นอกจากมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัตพิเศษดังกล่าวข้างต้นแล้วก็ตาม แต่คุณสมบัตินักเรียนนิสิตวิทยาลัยเกษตรที่ตำแหน่งงานส่วนมากต้องการก็คือ ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นายจ้างเป็นจำนวนมากได้ระบุคะแนนเฉลี่ยสะสมไว้เป็นคุณสมบัตินักเรียนนิสิตวิทยาลัยเกษตรหนึ่งตำแหน่ง นิสิตนักศึกษาจึงจำเป็นต้องมีผลการเรียนที่ดี

สิ่งจะสามารถหางานทำได้ (ลีนาเววี ขจรศิลป์ 2530 : 154)

วิจิตร ศรีสอ้าน (2530 : 3) ได้บรรยายพิเศษในโอกาสเป็นประธานเปิดประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "ผู้ปกครองกับแนวอาชีพของเยาวชน" ซึ่งจัดโดยสมาคมผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชว่า การประกอบอาชีพนั้นส่วนใหญ่ไม่ต้องการคนที่มีวิชาความรู้สูงชันปริญญา เพียงแต่มีความรู้แต่อาชีวศึกษาก็พอแล้ว การประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จนั้นที่สำคัญต้องเป็นคนผู้งาน มีความมานะอดทน มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพให้เจริญขึ้น จากการศึกษาเรื่องการรับสมัครคนงานของบริษัทเอกชนต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในปี 2530 ผลปรากฏว่า บริษัทเอกชนจะจ้างคนที่มีคุณภาพทำงานมากกว่าคนชั้นมชนลุ่มอง ซึ่งต่างจากหน่วยราชการจะส่ง เล่มคนวุฒิตีมีเกียรตินิยม โดยไม่คำนึงคุณภาพการทำงาน

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในอนาคต ซึ่งมีแนวโน้มจะผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย ซึ่งในอนาคตอาจเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (นิคส์) หรือเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (แนค) หรือเป็นประเทศที่ระบบเศรษฐกิจเน้นอุตสาหกรรมทางด้านบริการ ดังนั้น ตลาดแรงงานจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ การผลิตจะเน้นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ซึ่งเพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพบัณฑิตให้สนองความต้องการจ้างงานของตลาดแรงงาน และเพื่อสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานภายใต้ความต้องการแรงงานที่จำกัด คือ ปริมาณลดลง แต่คุณภาพเพิ่มขึ้นนั้น จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์โดยการเสริมสร้างบัณฑิตให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วยความคล่องตัว เสริมสร้างบัณฑิตให้มีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะรับรู้และเรียนรู้ในวิทยาการใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เพื่อก้าวไปทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เสริมสร้างบัณฑิตให้มีความคิดริเริ่มและมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้นในตลาดที่มีการแข่งขันสูง เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ดี ตลอดจนรู้จักพลิกแพลงคลี่คลายปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ เสริมสร้างให้บัณฑิตมีความกระตือรือร้นที่จะวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ และรู้จักการค้นคว้า มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ประการสุดท้าย คือ เสริมสร้างความสามารถพิเศษและความรู้เฉพาะ เช่น ความสามารถทางด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยการคัดเลือกอบรมหรือเสริมหลักสูตรนอกเหนือไปจากความรู้เฉพาะด้าน นิสิตนักศึกษาคควรจะมีโอกาสได้วิเคราะห์วิจารณ์ และเสนอความเห็นต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้าง

ทักษะและแนวคิดให้เหมาะสมกับบัณฑิตที่มีคุณภาพในยุคของความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจและเทคโนโลยี (สิระ หงส์ดารมภ์ 2530: 9) และเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2530 ณ โรงแรมพญา-พาเลซ จังหวัดชลบุรี ได้มีการอภิปรายและซักถามเรื่องคุณภาพของบัณฑิตในตลาดแรงงานเอกชน ซึ่งในการนี้ สมพงษ์ ลัยศิริ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาและพัฒนาศึกษาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้กล่าวว่า การที่หน่วยงานเอกชนจะรับบัณฑิตที่จบใหม่เข้าทำงาน นอกจากจะพิจารณาประการแรกว่า คนคนนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมจะเป็นลูกจ้างของเขา และประการที่สองคนคนนั้นเหมาะสมกับงานนั้น ๆ แล้ว หน่วยงานเอกชนจะดูว่าคนนั้นมีแววที่จะนำมาสอนได้และพัฒนาต่อไปได้อีกและคนคนนั้นมีอะไรพิเศษ เช่น รัศมีคอมพิวเตอร์หรือเก่งภาษาอังกฤษ ซึ่งสองสิ่งนี้จำเป็นอย่างมากที่คนจบการศึกษาในปัจจุบัณควรจะมีไว้ นอกจากนี้ในปัจจุบัณหน่วยงานเอกชนมีการรับบัณฑิตจบใหม่เข้าทำงานในสองลักษณะ คือ ประการที่หนึ่งรับเข้ามาแล้วให้งานทำนั้นเลย โดยที่นายจ้างมักจะคาดหวังว่าเป็นบัณฑิตแล้วต้องทำได้ ประการที่สองรับเข้ามาเป็นเทรนนิ่งก่อนยังไม่ได้เลยทันทีแล้วคอยดูต่อไปว่าใครเหมาะกับงานอะไร ดังนั้นในส่วนของผู้สถาบันที่ผลิตบัณฑิตควรให้ความสำคัญพื้นฐานในการเป็นลูกจ้าง เรื่องธุรกิจ การวางแผน ข้อมูล สถิติ ดีกว่าจะไปให้ความสำคัญพื้นฐานซ้ำกับของมัธยมศึกษาอีก โดยภายใน 4 ปี ของระดับอุดมศึกษาอาจารย์มีหน้าที่สอนให้นักศึกษานักศึกษาพร้อมที่จะทำงานให้หน่วยงานเอกชนได้ เช่น การเปิดคอร์ส (Course) พิเศษที่เป็นที่ต้องการของตลาดในช่วงหนึ่ง ๆ (มดีชน 5 กันยายน 2530: 9) ทั้งนี้เพราะผู้สำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่งนอกจากมีความรู้และทักษะไม่เป็นที่พึงพอใจของตลาดแรงงานแล้ว ยังขาดคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความขยันอดทน และความรับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมาตรฐานและคุณภาพของครู อาจารย์ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาระดับสูงส่วนหนึ่งทั้งของรัฐและเอกชน กล่าวกันว่า เมื่อสถาบันมุ่งเน้นด้านปริมาณ คุณภาพของการศึกษารวมทั้งคุณลักษณะพื้นฐานอันเป็นที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ หรือแม้แต่เพื่อประกอบการด้วยตนเอง ก็จะต้องลง (บรรจง ชูสกุลชาติ 2531: 10)

จากการพัฒนาคุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิตสู่หน่วยงานภาคเอกชนดังกล่าว สำนวนวิ-ขจรศิลป์ (อ้างถึงใน ทบวงมหาวิทยาลัย 2527: 60-61) จึงได้ศึกษาถึงสาเหตุของความ สำเร็จและความล้มเหลวในการสมัครงานของนิสิตนักศึกษา เพื่อจะสามารถเป็นแนวทางในการสมัครงานเมื่อสำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยทั่วไปปัจจัยที่จะทำให้นักศึกษา และบัณฑิต

ได้รับความสำเร็จในการสมัครงาน คือ

1. ความกระตือรือร้นและความทะเยอทะยานในการทำงาน
2. ผลการศึกษา
3. ความรู้พิเศษ
4. ประสบการณ์ของงานที่สมัครหรืองานที่เกี่ยวข้อง
5. สติปัญญา
6. ความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น
7. ความรับผิดชอบและความคิดริเริ่ม
8. บุคลิกภาพ
9. วิชา เรียนส่วนใหญ่ตรงกับงานที่สมัคร
10. ความสามารถในการติดต่อกับบุคคลอื่น
11. ลักษณะเป็นผู้นำ
12. ความเหมาะสมกับงาน

สำหรับสาเหตุแห่งความล้มเหลวในการสมัครงานของนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตโดยทั่วไปมีมากมาย เช่น

1. ไม่มีความรู้ในสาขาที่เกี่ยวกับตำแหน่งงานอย่างเพียงพอ
2. ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานอย่างเพียงพอ
3. ขาดมนุษยสัมพันธ์
4. ไม่มีแผนงานชีวิตของตนเอง
5. มุ่งแต่เรื่องเงินเดือน
6. บุคลิกภาพไม่ดี
7. ไม่มีความมั่นใจในตนเอง
8. ไม่มีไหวพริบ
9. ไม่กล้าตัดสินใจ
10. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับบริษัทหรือองค์กรที่สมัครงาน
11. ไม่มีความคิดริเริ่ม

12. ไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน
13. ขาดความเป็นผู้ใหญ่
14. ต้องการทำงานเพียงชั่วคราวระยะเวลายันสั้น

ปัจจุบันหน่วยงานภาคเอกชนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ได้จ้างผู้จัดการฝ่ายบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ฝ่ายบุคคลของบริษัทได้ใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การลอบข้อเขียนและการลอบสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ นอกจากนี้หน่วยงานหลายแห่งในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจได้ใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา เช่น แบบทดสอบสติปัญญา แบบทดสอบบุคลิกภาพ และแบบทดสอบความถนัด เป็นเครื่องมือในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ซึ่งทำให้การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในปัจจุบันมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นอันมาก

งานวิจัยในประเทศ

ศิริยุพา ถนอมในเมือง (2520) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า

1. นักศึกษาเข้าใจในบริการแนะแนวถึง 97.26 %
2. นักศึกษามีความต้องการบริการแนะแนว 84.45 %
3. นักศึกษามีความต้องการให้มีการจัดตั้งหน่วยแนะแนว 71.84 % และต้องการให้มีโครงการตลอดปี 80.50 %
4. ความต้องการเกี่ยวกับประเภทและบริการ นักศึกษาพยาบาลต้องการให้มีการวางตัวบุคคลกับงานและการศึกษามากที่สุดถึง 32.69 % และต้องการให้มีการให้คำปรึกษาเป็นอันดับรอง 30.33 % (จากบริการแนะแนว 5 บริการ คือ บริการสำรวจนักศึกษาเป็นรายบุคคล บริการเล่นเทป บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล)
5. นักศึกษา 64.26 % ต้องการให้มีการแนะแนว 3 ด้าน คือ การศึกษาในปัจจุบัน การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และจัดหางาน

ม่วงพรรณ เกิดพิทักษ์ (2521) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการเพื่อให้นักศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยศึกษาจากงานบริการ 8 ประเภท คือ บริการทะเบียนและสถิติ บริการให้คำปรึกษาแนะแนว บริการที่พักอาศัยและอาหาร บริการ

ลุ่มภาพอนามัย บริการทุนการศึกษาและจัดหางาน กิจกรรมนักศึกษา ระเบียบวินัย และ
บริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานบริการนักศึกษามีความคุ้นเคยเป็นลำดับสุดท้าย คือ จัด
บริการทุนการศึกษาและจัดหางาน ในขณะที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่า งานนี้มีความสำคัญเป็น
ลำดับที่ 2 รองจากงานบริการลุ่มภาพอนามัย และมีความพอใจในคุณภาพของบริการจัดหางานเป็น
ลำดับที่ 8

อรพรรณ สือบุญร รัชชัย (2522) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนว
ของนักศึกษาพยาบาล สภากาชาดไทย พบว่านักศึกษาพยาบาลต้องการบริการแนะแนวทุกด้านสูง
โดยต้องการให้มีบริการต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ปรุมนิเทศ์ 2) บริการที่พัก
3) บริการให้คำปรึกษา 4) บริการสนทนา 5) บริการอาหาร 6) บริการลุ่มภาพ 7)
บริการกิจกรรมนักศึกษา 8) บริการจัดวางตัวบุคคล 9) บริการทุนการศึกษา 10) บริการ
จัดหางาน นักศึกษาต้องการบริการให้คำปรึกษาในระดับสูงเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติ ปัญหา
การเรียน ปัญหาการเลือกอาชีพ และปัญหาการศึกษาต่อ

เยาวลักษณ์ ศักโนภาล (2524) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบริการบริการนิสิตนักศึกษาใน
มหาวิทยาลัยภาคใต้ คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขต
ปัตตานี และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

ประเภทของการบริการนิสิตนักศึกษาที่นำมาสำรวจจำแนกเป็น 8 ประเภท คือ บริการ
ทะเบียนประวัติ บริการปรึกษาแนะแนว บริการอาหารและที่พักอาศัย บริการลุ่มภาพ กิจกรรม
นิสิตนักศึกษา บริการทุนการศึกษาและการจัดหางาน บริการวินัยนิสิตนักศึกษา พบว่า สภภาพ
บริการประเภทต่าง ๆ ยังอยู่ในระดับสภาพการดีไม่ดี ยกเว้นบริการประเภทบริการปรึกษา
แนะแนวที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เห็นว่าสภาพการดีดี และ
บริการประเภททุนการศึกษาและจัดหางาน ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
เห็นว่าสภาพการดีดี และนอกจากนี้ยังพบว่านิสิตนักศึกษาในทุกวิทยาเขตใช้บริการทุกประเภทอยู่
ในระดับได้ไ้หน่อย

สำรณี ภาณุรัตน์ (2524) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนวของ
นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์เทคโนโลยี ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า นักศึกษา
มีความต้องการบริการแนะแนว โดยต้องการให้นำรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงานมา
เผยแพร่

ณัฐรา มุนจินดา (2528) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างสาขาวิชา ที่ศึกษา กับบุคลิกภาพด้านอาชีพ วัดโดยแบบทดสอบ SDS และความต้องการบริการแนะแนวอาชีพ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า สาขาวิชาที่ศึกษา กับบุคลิกภาพด้านอาชีพของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความสอดคล้องร้อยละ 46.5 พอสอดคล้องร้อยละ 19.5 และไม่สอดคล้องร้อยละ 34.0 จะเห็นว่าไม่สอดคล้องและพอสอดคล้องรวมกันแล้วมากกว่า สอดคล้อง แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนรวมยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกสาขาวิชา เรียน ให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพด้านอาชีพของตน อาจเป็นเพราะ นักศึกษาไม่ได้รับการแนะแนวอย่าง ถูกต้อง เมื่อศึกษาอยู่ ทำให้ไม่เข้าใจตนเองทั้ง ในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และบุคลิกภาพ รวมทั้งไม่เข้าใจลักษณะงานอาชีพที่ต้องทำหลังจากสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ เลือกศึกษานี้ ไม่รู้จักเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ไม่เข้าใจลักษณะงาน ความก้าวหน้าของงาน ตลอดจน ไม่เข้าใจหลักสูตรของสาขาวิชาที่จะศึกษา นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ โอกาสในการทำงาน ความต้องการของบิดามารดา ค่านิยมในสังคม ซึ่งปัจจุบันโอกาสในการทำงานค่อนข้าง เป็นปัจจัย สำคัญต่อการเลือกเข้าศึกษา เพราะนักศึกษาจะเลือกสาขาวิชาที่ศึกษา โดยดูจากโอกาสในการ ทำงาน และจบแล้วหางานทำได้เร็วที่สุด

ศันสนีย์ พองดาวิรัตน์ (2530) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาารรับรู้ การใช้ และความ พอใจต่อบริการด้านกิจการนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหา วิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า การรับรู้ของนักศึกษาปี 1-4 ที่มีต่อบริการด้านแนะแนวและจัดหางานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติในเรื่อง เกี่ยวกับบริการจัดหางานให้แก่นักศึกษาที่ประสงค์จะฝึกหาประสบการณ์ หรือหารายได้ ระหว่างที่กำลังศึกษาเล่าเรียน บริการจัดหางานเพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่องานระหว่างบัณฑิต กับฝ่ายนายจ้าง และบริการให้ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานแก่นักศึกษาปี 4 และบัณฑิต ซึ่งพบว่า นักศึกษาปี 4 ทราบถึงการให้บริการดังกล่าวดีกว่าปี 1 เนื่องจากนักศึกษาปี 4 เป็นผู้ใกล้จะ สำเร็จการศึกษา จึงสนใจจะศึกษาหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัวในการทำงาน นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว การที่นักศึกษาปี 4 ทราบบริการด้านจัดหางานให้แก่ศึกษาระหว่าง ศึกษาเล่าเรียน บริการจัดหางานให้แก่บัณฑิต และบริการให้ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน มากกว่า นักศึกษาปี 1 ยังเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์การจั้ดบริการต่าง ๆ ดังกล่าวมุ่งเน้นประชาสัมพันธ์ ให้แก่นักศึกษาปี 4 และบัณฑิตโดยตรง

ลูนิลา บริบาลบุรีภัณฑ์ (2531) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความคาดหวัง เกี่ยวกับบริการด้านกิจการนิสิตของนิสิตมหา วิทยาลัย เกษตรศาสตร์ พบว่า สภาพปัจจุบันการ ให้บริการห้องสมุดอาชีพในด้านต่าง ๆ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการอำนวยความสะดวก ของเจ้าหน้าที่ การคัดสรรงานที่ และการคัดเอกสารและข้อมูลอยู่ในระดับดีมาก นิสิตมีความคาดหวัง ให้บริการข้อมูลแนวโน้มของตลาดแรงงานในแต่ละอาชีพ บริการข้อมูลเกี่ยวกับเตรียมตัวสอบ เข้าทำงาน การคัดสรรงานที่ในการ ให้บริการ บริการจุลสารด้านการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ บริการข้อมูลศึกษาต่อโท-เอกของอุดมศึกษาในไทยและต่างประเทศ บริการเผยแพร่ข้อมูลหรือ เอกสารใหม่ บริการข้อมูลลักษณะอาชีพแต่ละอาชีพ การเตรียมตนเอง เข้าสู่ตลาดแรงงาน เช่น วิธีเขียนใบสมัครงาน การหาแหล่งงาน วิธีการสัมภาษณ์ และบริการข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา ตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

สภาพปัจจุบันบริการคัดหางานในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการอำนวยความสะดวก ของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับดีมาก นิสิตมีความคาดหวัง ให้มีบริการคัดวันนัดพบแรงงาน เพื่อ ชีญนายจ้างหรือแหล่งงานที่สนใจประสงค์ ไปปฏิบัติงานของบริษัทและรับสมัครบัณฑิต เข้าทำงาน การคัดสรรงานที่ในการ ให้บริการ บริการแจ้งแหล่งงานที่ว่างอย่างต่อเนื่อง บริการแหล่งงานให้ แก่บัณฑิต บริการอบรมเพื่อการเตรียมความพร้อมในการ เข้าสู่ตลาดแรงงาน และการอำนวยความสะดวก ของเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ใน ระดับมากที่สุด

งานวิจัยในต่างประเทศ

ดี แอล บราทเชอร์ (D.L. Bratcher 1977) ได้ศึกษาความต้องการบริการ แนะแนวของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย Lincoln Memorial Harrogate และ Tennessee พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการบริการแนะแนวในด้านบริการสนเทศ เกี่ยวกับการ ศึกษาต่อ บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการสนเทศทางด้านอาชีพ และแหล่งประกอบอาชีพใน ระดับสูง ส่วนความต้องการบริการแนะแนวในด้านเพศศึกษา และบริการสนเทศเกี่ยวกับการ แต่งกายและมารยาทอยู่ในระดับต่ำ พบว่าบริการแนะแนวที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดนั้นขอข่าย บริการทั้งหลาย คือ บริการสนเทศทางด้านอาชีพและแหล่งประกอบอาชีพ และบริการจัดวาง ตัวบุคคล นักศึกษายังไม่พอใจบริการแนะแนวบางบริการ คือ บริการวางตัวบุคคล บริการ เสนอเทศทางการศึกษาและอาชีพ และแหล่งประกอบอาชีพ การปรับตัวทางสังคมและบุคลิกภาพ

ส่วนบริการด้านคำสอนนักศึกษาไม่พอใจมากที่สุด

แซมร้าว คาจอร์นซิน (Samrao Kajornsinn 1980) ได้ศึกษาความเข้าใจ การเข้าใจ และทัศนคติต่อบริการด้านกิจการนักศึกษาและบริการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาต่างชาต ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐมิชิแกน พบว่า โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาต่างชาตระดับบัณฑิตศึกษาไม่ทราบเกี่ยวกับบริการที่มีอยู่มากกว่า ต้องใช้เวลาประมาณ 2 ภาคการศึกษาที่จะเข้าใจ บริการต่าง ๆ ที่สถาบันจัดให้ นักศึกษาไม่ค่อยทราบมากนักเกี่ยวกับบริการหอพัก บริการให้คำปรึกษา และบริการจัดหางาน

ดี ดี โรชางัน (D.D. Roshang 1980) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการบริการให้คำปรึกษาวิทยาลัยชุมชน California, Chabot College Valley Campus และ College of San Matee กับนักศึกษาปริญญาตรีในระดับมหาวิทยาลัย พบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ต่างเห็นความสำคัญอยู่ในระดับสูงเท่ากัน คือ ความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาทักษะในการเรียนและการทำงาน
2. การจัดบริการให้คำปรึกษาในวิทยาลัยชุมชน นักศึกษาต้องการให้จัดบริการให้คำปรึกษาทางจริยธรรม การประกอบอาชีพ การวางตน การปรับตัวในสังคม การพัฒนาทักษะ การเรียน การทำงาน และการประสานงานกับชุมชน
3. ความต้องการบริการให้คำปรึกษาขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาแต่ละระดับชั้น อายุ เพศ และการแต่งงาน

เอ็ม เอ วิทเทอเนอร์ (M.A. Wittenauer 1980) ได้ทำการศึกษารวบรวมเรื่อง ความพอใจในงานและแรงจูงใจของคณะนักศึกษาคณะต่าง ๆ ในมหา วิทยาลัยอินเดียนาและ มหาวิทยาลัยเพอร์ดู ในรัฐอินเดียนา โพลล์ จำนวน 116 คน พบว่านักศึกษายังมีความต้องการ บริการให้คำปรึกษาในการเลือกสาขาวิชาเรียน และคณะวิชาให้เหมาะสมกับตัวนักศึกษา

เอ็ม เอ็ม คัลป์ (M.M. Culp 1981) ได้วิเคราะห์การให้บริการด้านกิจการ นักศึกษาที่มหา วิทยาลัยชุมชน Seminole โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษาใหม่ นักศึกษาที่ศึกษา ในมหา วิทยาลัยมากกว่าสองภาคการศึกษา และนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า

1. บริการที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา คือ การรับน้องใหม่ การทดสอบ และการจัดหางาน บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพ และบริการปฐมนิเทศ
2. นักศึกษาใหม่สนใจที่จะใช้บริการให้คำปรึกษาในด้านการศึกษาและอาชีพ บริการปฐมนิเทศ และเทคนิคการเรียน และพบว่านักศึกษาใหม่มากกว่าร้อยละ 10 ให้ความสำคัญกับบริการแต่ไม่เคยใช้บริการเลย
3. นักศึกษาผู้ใหญ่เห็นว่าบริการจัดหางานในระหว่างศึกษา บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา
4. นักศึกษาใหม่และนักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาลัยมากกว่าสองภาคการศึกษา ไม่สนใจบริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการบริการแนะแนวจะเห็นได้ว่า นิสิตนักศึกษามีความต้องการในบริการแนะแนวในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาและอาชีพเป็นที่ต้องการอย่างมาก เพราะนิสิตนักศึกษามักประสบปัญหาในด้านนี้มาก

โครงสร้างและประเภทการจัดบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ดำเนินการวิจัย

ประวัติการจัดบริการแนะแนวอาชีพในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เริ่มจัดบริการแนะแนวอาชีพขึ้นในปี พ.ศ. 2515 โดยได้จัดขึ้นในรูปของการบริการประชาสัมพันธ์เฉพาะข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับงานทั่วไปแก่คณะต่าง ๆ เพื่อปิดประกาศให้นักลิตได้ทราบ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2527 ได้เริ่มกำหนดการบริการแนะแนวอาชีพขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งชื่อว่า "หน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ" อยู่ในสังกัด "แผนกบริการและสวัสดิการ" สังกัดกองกิจการนิสิต และมีขอบข่ายการดำเนินงานเพื่อบริการจัดหางานให้แก่ นิสิตอย่างจริงจังมากขึ้น กล่าวคือ มีการรับสมัครนิสิตและบัณฑิตเข้าเป็นสมาชิกบริการจัดหางานของหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ มีการติดต่อประสานงานด้านข่าวสารข้อมูลอาชีพกับหน่วยงานนอกสถาบัน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการรับสมัครงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้นักลิตทราบ โดยได้จัดทำเป็นโปสเตอร์ เอกสารแผ่นพับ หนังสือของกองกิจการนิสิตสำหรับแจกนิสิตใหม่ในวันปฐมนิเทศ จัดรายการวิทยุจุฬาฯ และประสานข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต เป็นต้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ประชาสัมพันธ์ในช่วงเดือนมกราคม สำหรับนิสิตที่จะจบการศึกษาในภาคปลายของแต่ละปี และประชาสัมพันธ์

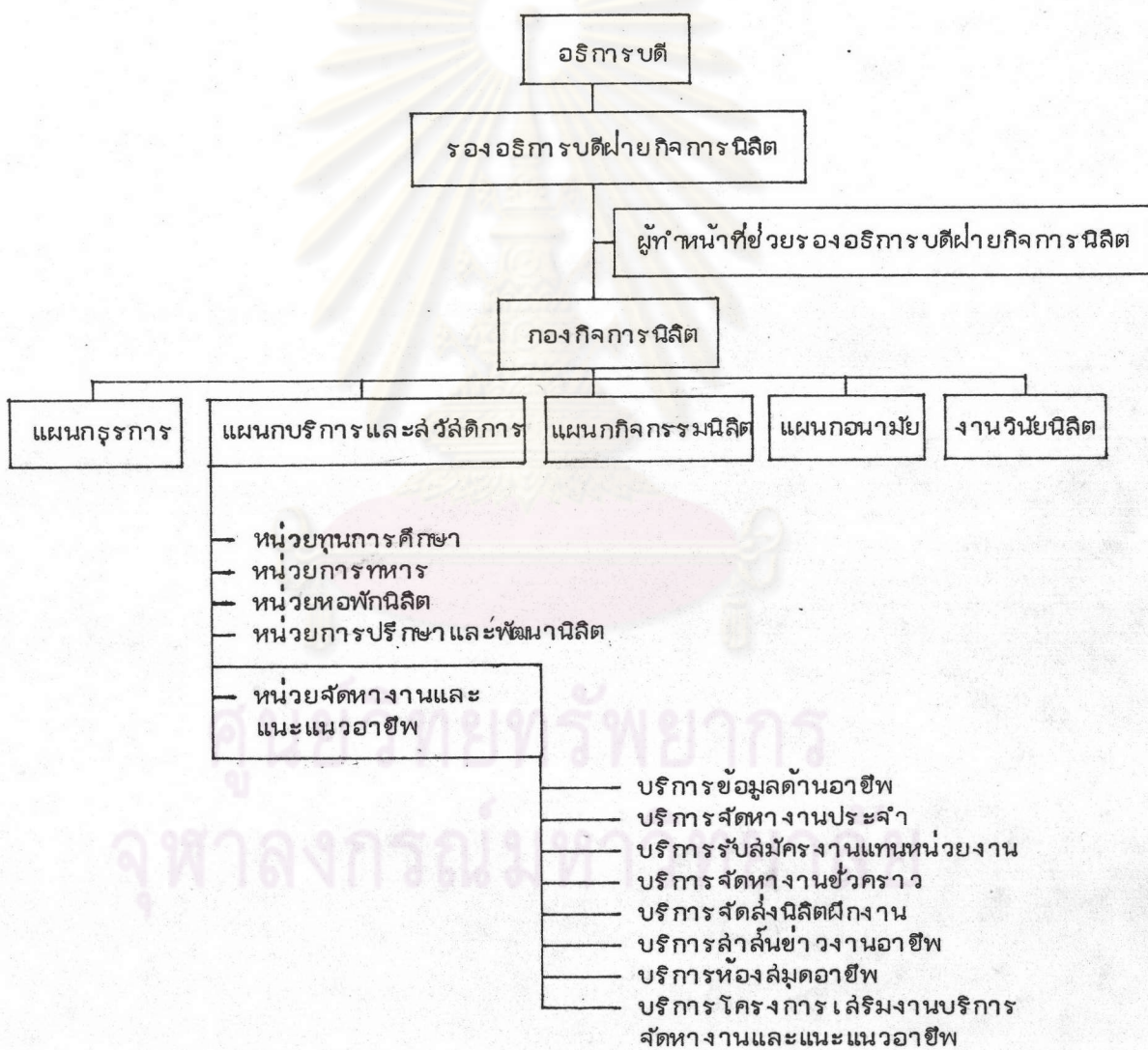
ในช่วงเดือนสิงหาคมสำหรับนิสิตที่จะจบการศึกษา 3½ ปี (กอบแก้ว สิงห์ดี และปิยวัฒน์ ภักธนาวิก, สัมภาษณ์)

โครงสร้างและประเภทการตัดบริการแนะแนวอาชีพในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีโครงสร้างและประเภทการตัดบริการแนะแนวอาชีพดังต่อไปนี้

คือ

แผนภูมิที่ 4 แผนภูมิโครงสร้างและประเภทการตัดบริการแนะแนวอาชีพในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา รายงานประจำปีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529-2530

หน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์และประเภทการศึบบริการแนะแนวอาชีพ ดังนี้คือ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองกิจการนิสิต 2529-2530: 41-51) เพื่อเป็นหน่วยให้บริการแก่นิสิตที่ประสงค์จะออกไปทำงาน และเป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน จะใช้ติดต่อซึ่งกันและกัน เป็นศูนย์ป้อนข้อมูลทางด้านความต้องการ และความผันแปรของตลาดแรงงานให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนพัฒนามหาวิทยาลัย โดยมีประเภทการศึบบริการแนะแนวอาชีพของหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยบริการต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. บริการข้อมูลด้านอาชีพ ดำเนินการเผยแพร่จัดส่งข้อมูลประกาศรับสมัครงาน ตำแหน่งงานว่างของภาคเอกชน รัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ โดยจัดส่งประกาศไปยังคณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หอพักชาย หอพักหญิง และติดบอร์ดของหน่วยจัดหางานเพื่อให้บุคคลภายนอกได้ทราบ

2. บริการจัดหางานประจำ เป็นบริการที่จัดให้แก่บัณฑิตและนิสิตที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการเป็นสื่อกลางติดต่อประสานงานจัดส่งและแนะนำตัวบัณฑิตหรือนิสิตที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษาให้แก่บริษัท ธุรกิจเอกชน ในกรณีที่เอกชนมีความประสงค์บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรับการสัมภาษณ์เข้าทำงาน ดังตารางจำนวนบัณฑิตที่หน่วยจัดหางานจัดส่งแนะนำตัวให้แก่บริษัทปี 2530 ดังต่อไปนี้คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนบัณฑิตที่หน่วยจัดหางานจัดส่ง แนะนำให้แก่วิชา ๒ 2530

เดือน	ครูศาสตร์		นิติศาสตร์		นิติศาสตร์		พาณิชย- ศาสตร์- และการบัญชี		รัฐศาสตร์		วิทยาศาสตร์		วิศวกรรม- ศาสตร์		ศิลปกรรม- ศาสตร์		เศรษฐ- ศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
มกราคม	4	11	26	22	2	6	43	94	6	10	10	30	10	1	1	-	15	5	4	80	120	259
กุมภาพันธ์	5	9	7	10	-	8	14	24	3	4	5	15	10	-	1	11	11	-	34	55	116	
มีนาคม	-	2	10	15	-	10	15	21	12	25	4	5	2	-	-	4	10	-	15	47	103	
เมษายน	2	2	5	4	-	-	8	20	4	12	-	4	1	-	-	7	6	-	5	27	53	
พฤษภาคม	-	1	12	2	-	-	6	12	3	6	-	3	-	-	-	9	15	-	20	30	59	
มิถุนายน	3	1	6	2	-	-	5	17	4	6	2	5	-	-	-	5	20	-	19	25	70	
กรกฎาคม	-	5	9	15	3	3	13	19	6	7	2	2	1	-	-	8	10	1	8	43	69	
สิงหาคม	1	1	7	1	-	-	5	14	3	6	3	8	6	1	-	4	-	-	24	25	59	
กันยายน	1	1	5	-	-	-	6	8	27	32	-	-	1	-	-	8	6	-	-	48	47	
ตุลาคม	9	9	-	1	-	-	4	26	17	12	3	3	-	-	2	5	26	-	11	39	90	
พฤศจิกายน	10	7	11	1	-	2	7	12	56	50	2	2	3	-	-	4	29	3	15	96	118	
ธันวาคม	-	4	9	-	-	-	3	3	5	4	-	-	1	-	-	2	1	-	9	20	21	
	35	53	107	73	5	29	129	270	146	174	31	77	35	2	1	3	75	143	8	240	572	1,064
รวม	88		180		34		399		320		108		37		4		218		248		1,636	
ชาย/หญิง	88		180		34		399		320		108		37		4		218		248		1,636	

ที่มา รายงานประจำปีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529-2530 หน้า 44

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. บริการรับสมัครงานแทนหน่วยงาน เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บัณฑิต โดยได้ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานเพื่อจัดบริการรับสมัครงานแทน ดังตาราง จำนวนบัณฑิตที่สมัครในแหล่งงานที่หน่วยจัดหางานเปิดบริการรับสมัคร แทนหน่วยงานในปี 2530 ดังต่อไปนี้คือ

จำนวนบัณฑิตที่สมัครในแหล่งงานที่หน่วยจัดหางานเปิดบริการรับสมัคร
แทนหน่วยงานในปี 2530

แหล่งงาน	คณะที่รับสมัคร	เพศ	ปี 2530 จำนวน (คน)
ธนาคารกรุงเทพ	พาณิชย / เศรษฐ / วิศวะ	ชาย	76
ธนาคารกสิกรไทย	พาณิชย / เศรษฐ / อักษร	ชาย / หญิง	83
สหธนาคาร	พาณิชย / เศรษฐ	ชาย	52
ธนาคารศรีนคร	พาณิชย / เศรษฐ	ชาย	56
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	พาณิชย / เศรษฐ	ชาย	41
ธนาคารไทยทุน	พาณิชย / เศรษฐ	ชาย	55
เอ็ม เอ็น บี	ปริญญาตรีทุกสาขา	ชาย / หญิง	132
เครือเจริญโภคภัณฑ์	พาณิชย / คอมพิวเตอร์	ชาย / หญิง	67
สหยูเนี่ยน	รัฐศาสตร์ / พาณิชย / วิศวะ	ชาย / หญิง	25
แหลมทองสหการ	ปริญญาตรีทุกสาขา	ชาย / หญิง	46
เงินทุนหลักทรัพย์ธนาชาติ	พาณิชย / เศรษฐ	ชาย / หญิง	65
รวม			698

ที่มา รายงานประจำปีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529-2530

หน้า 45

4. บริการจัดหางานชั่วคราว เป็นบริการที่จัดให้บัณฑิตที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาให้มีรายได้และประสบการณ์ ดังตารางจำนวนนิสิตที่รับบริการจัดหางานชั่วคราวประจำปี 2530 ดังต่อไปนี้คือ

จำนวนนิสิตที่รับบริการจัดหางานชั่วคราวประจำปี 2530

เดือน	ประจำปี 2530 จำนวนที่รับบริการ (คน)
มกราคม	5
กุมภาพันธ์	4
มีนาคม	6
เมษายน	40
พฤษภาคม	19
มิถุนายน	5
กรกฎาคม	5
สิงหาคม	5
กันยายน	4
ตุลาคม	6
พฤศจิกายน	6
ธันวาคม	7
รวม	112

ที่มา รายงานประจำปีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529-2530

หน้า 46

5. บริการจัดส่งนิสิตฝึกงาน เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่นิสิตในการจะออกไปทำงานในอนาคต โดยจัดบริการจัดส่งนิสิตไปฝึกงานตามบริษัทและธนาคาร ดังตารางจำนวนนิสิตที่หน่วยจัดหางานจัดส่งไปฝึกงานตามบริษัทและธนาคารในปี 2530 ดังต่อไปนี้คือ

จำนวนนิสิตที่หน่วยจัดหางานจัดส่งไปฝึกงานตามบริษัทและธนาคารในปี 2530

แหล่งงาน	คณะที่ฝึกงาน	เพศ	ปี 2530 จำนวน (คน)
ธนาคารกรุงเทพ	นิติ / เศรษฐศาสตร์	ชาย	19
บริษัทลือชัยเลย์	พาณิชยศาสตร์	ชาย	3
บริษัทสปาแอ็ดเวอร์ไทซิ่ง	นิเทศศาสตร์	หญิง	2
บริษัทลออตันสันแอนด์ลออตันสัน	ทุกคณะ	ชาย / หญิง	30
บริษัทเจริญโภคภัณฑ์	วิทยาศาสตร์	ชาย / หญิง	12
	วิศวกรรมศาสตร์		
	สัตวแพทยศาสตร์		
	อักษรศาสตร์		
	รัฐศาสตร์		
รวม			66

ที่มา รายงานประจำปีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529-2530

หน้า 47

6. บริการล่ามข่าวงานอาชีพ เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ข้อมูลข่าวงานซึ่งประกอบด้วย บทความที่เป็นประโยชน์ต่อบัณฑิต ตำแหน่งงานว่างซึ่งรวบรวมจากข่าวงานภาครัฐบาล ภาคเอกชน และหน่วยจัดหางานได้จัดทำเป็นข่าวล่ามรายบักขั่งให้แก่มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. บริการห้องสมุดอาชีพ ดำเนินการรวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และ โฉดท์คัมพูกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้นิสิตและบัณฑิตได้ทราบถึงลักษณะ และแนวโน้มความต้องการของอาชีพแต่ละอาชีพในตลาดแรงงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพ ตลอดจนการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ฯลฯ นอกจากนี้ ห้องสมุดอาชีพยังมีข้อมูลเกี่ยวกับ หลักสูตรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศรวบรวมไว้เพื่อให้ได้ศึกษา ค้นคว้าในกรณี ที่บัณฑิตต้องการศึกษาต่อหลังจากจบหลักสูตรปริญญาตรีอีกด้วย

8. บริการโครงการ เล่าเรียนงานบริการจัดหางานและแนะแนวอาชีพ เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการให้ข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ รวมทั้งการเตรียมตัวเข้าสู่แหล่งงานของบัณฑิต โดยจัดบริการให้แก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นบัณฑิตและนิสิตปัจจุบัน

บุคลากรของหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรดังต่อไปนี้คือ

1. หัวหน้าแผนกบริการและสวัสดิการระดับ 6 จำนวน 1 คน เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง
2. เจ้าหน้าที่หน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพระดับ 4 จำนวน 2 คน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดทั้ง 9 บริการ
3. เจ้าหน้าที่ธุรการระดับ 3 จำนวน 3 คน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดทั้ง 9 บริการ

สำหรับคุณวุฒิของบุคลากร ทางหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ไม่ได้กำหนดเป็นการเฉพาะว่า บุคลากรต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปริญญาโทหรือเทียบเท่าสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว ดังนั้นบุคลากรจึงมีคุณวุฒิสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปริญญาโทหรือเทียบเท่าสาขาวิชาเอกทั่วไป เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ สังคมศึกษา เป็นต้น และจากการที่บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านการแนะแนว ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้อนุญาตให้บุคลากรไปรับการอบรมเพิ่มเติมได้ทั้งภายในและภายนอกสถาบันครั้งละไม่เกิน 1 คน และอนุญาตให้ลาศึกษาต่อเพิ่มเติมได้ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยลาศึกษาบางเวลา เนื่องจากจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (เปียววัฒน์ ภัทรนาวิก, สัมภาษณ์)

อาคารสถานที่ของหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ตั้งอยู่บนชั้น 3 ของอาคารศาลาพระแก้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ใช้บริเวณร่วมกับกองกิจการนิสิต โดยหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ได้จัดสถานที่ของบริการต่าง ๆ แยกกันไว้ในพื้นที่ที่กำหนด เพียงพอต่อการให้บริการแก่นิสิต แต่ไม่ค่อยสะดวกในการติดต่อประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบริการต่าง ๆ โดยจัดเป็นห้องบริการให้คำปรึกษาห้องหนึ่ง ห้องสมุดอาชีพห้องหนึ่ง และห้องบริการจัดหางานห้องหนึ่ง (เปียววัฒน์ ภัทรนาวิก, สัมภาษณ์)

งบประมาณของหน่วยจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ได้รับงบประมาณจากการจัดสรรของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้คือ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองกิจการนิสิต 2529-2530 : 14-18)

1. งบคลัง (เฉพาะเงินเดือน ประจำปีงบประมาณ 2530) จำนวน 2,174,130 บาทต่อปี งบอื่น ๆ รวมอยู่ในกองกิจการนิสิต

2. งบรายได้พิเศษ

2.1 หมวดค่าตอบแทน จำนวน 231,400 บาทต่อปี

2.2 หมวดค่าใช้จ่าย จำนวน 100,000 บาทต่อปี

ประวัติการจัดบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ได้เริ่มจัดบริการแนะแนวอาชีพขึ้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2524 โดยในระยะแรกเป็นการบริการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา และบริการจัดหางานเท่านั้น เนื่องจากติดขัดในด้านบุคลากรซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ และสถานที่บริการยังไม่ได้มีการขยายบริเวณที่ทำการ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ได้มีการสร้างอาคารที่ทำการของกองกิจการนิสิตขึ้นใหม่อีก 1 อาคาร ซึ่งทำให้มีความพร้อมทางด้านสถานที่มากขึ้น ซึ่งทำให้สามารถขยายขอบข่ายของงานบริการแนะแนวอาชีพได้มากขึ้น และได้รับบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา และจิตวิทยาการแนะแนวมาโดยตรงเพิ่มขึ้นด้วย ยิ่งทำให้มีความพร้อมทางด้านบุคลากรเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้นจึงสามารถขยายขอบข่ายของงานบริการแนะแนวอาชีพออกไปได้อีก โดยเพิ่มการบริการห้องสมุดอาชีพและการบริการทดสอบเชิงจิตวิทยา ซึ่งต่อมาการบริการทั้ง 4 รูปแบบ อันได้แก่ การบริการให้คำปรึกษา การบริการจัดหางาน การบริการห้องสมุดอาชีพ และการบริการทดสอบเชิงจิตวิทยา ได้ถูกยกระดับขึ้นเป็น "หมวด" โดยรวมการบริการให้คำปรึกษาและการบริการทดสอบเชิงจิตวิทยาเข้าไว้ด้วยกัน และเพิ่มหมวดทุนการศึกษาและหมวดระเบียบนิสิตเข้าไว้ในสายงาน ซึ่งทั้งหมดสังกัดอยู่ใน "งานแนะแนว" สังกัดกองกิจการนิสิต เป็นต้นมา ทั้งนี้มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ร่วมกับกองกิจการนิสิต ได้ร่วมกันประชาสัมพันธ์งานแนะแนวตลอดทั้งปี โดยผ่านทางข่าวกองกิจการนิสิต ผ่านการกระจายเสียงตามสายขององค์การบริหารองค์การนิสิต และผ่านทางการจัดวันปฐมนิเทศน์ใหม่ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำเป็นโปสเตอร์ เอกสารแผ่นพับ หนังสือคู่มือการใช้บริการของกองกิจการนิสิต และจัดโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริการแนะแนว เช่น โครงการแนะแนวการศึกษาต่อ โครงการแนะ

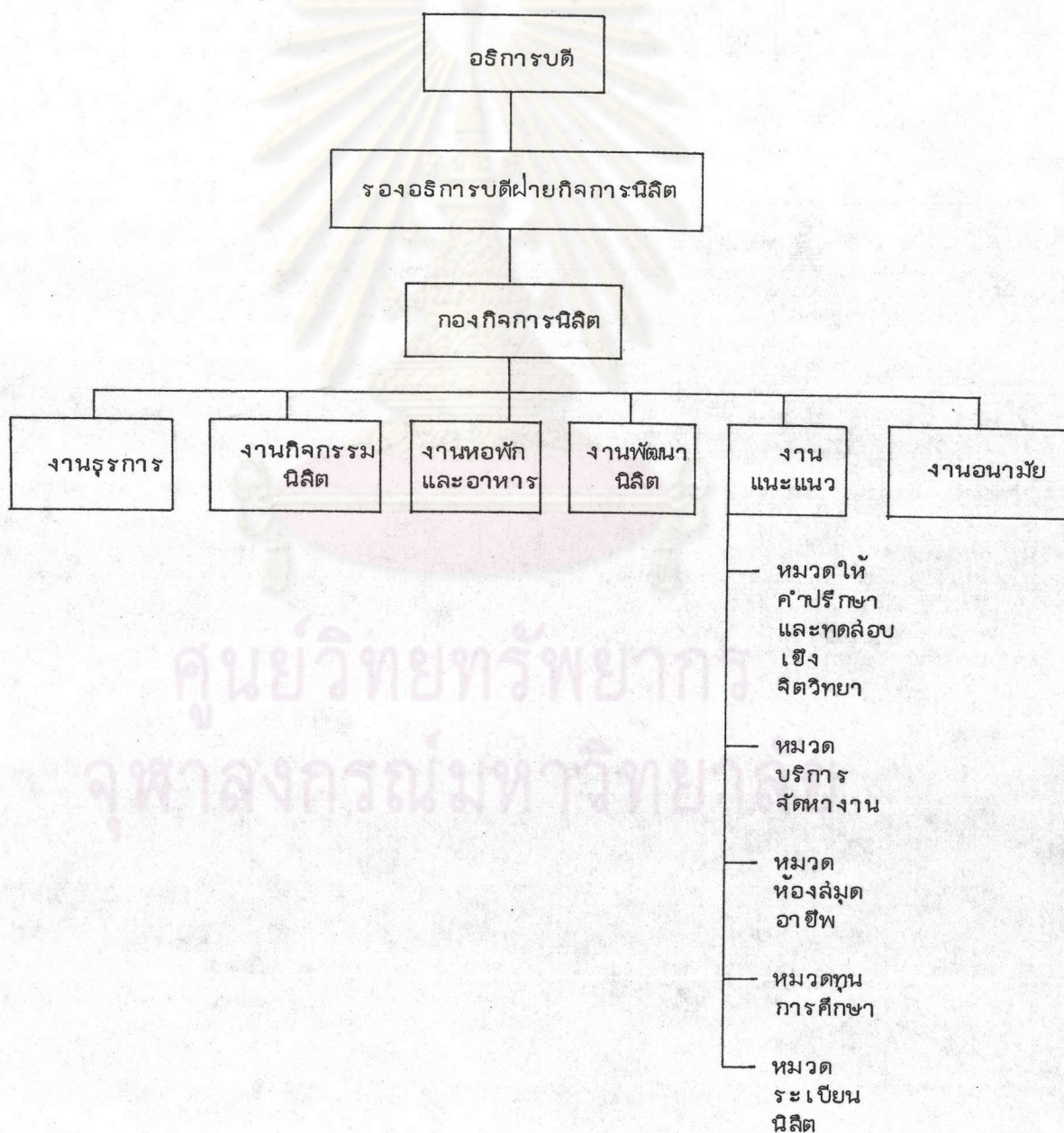
แนวอาชีพ เป็นต้น เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์งานบริการดังกล่าวอีกด้วย (สำเนา วี ชลศิลป์, สัมภาษณ์)

โครงสร้างและประเภทการจั้ตบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์มีโครงสร้างและประเภทการจั้ตบริการแนะแนวอาชีพ ดัง

ต่อไปนี้คือ

แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิโครงสร้างและประเภทการจั้ตบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

งานแนะแนว มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์และประเภทการจ้ดบริการ
แนะแนวอาชีพ ดังนี้คือ (มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, กองกิจการนิสิต 2530 : 6-12)

1. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนาในด้านการศึกษา การ
เข้าสู่อาชีพ และการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ของนิสิต

2. เพื่อให้นิสิตได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง เพื่อ
ความเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

3. เพื่อประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ ของงานแนะแนวกองกิจการนิสิต

โดยมีประเภทการจ้ดบริการแนะแนวอาชีพของงานแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ
ดังนี้คือ

1. หมวดให้คำปรึกษาและทดสอบเชิงจิตวิทยา กองกิจการนิสิตได้จัดบริการให้คำ
ปรึกษาขึ้นเพื่อให้บริการแก่นิสิตที่ประสบปัญหา และต้องการปรึกษาหารือเพื่อจะหาแนวทางในการ
แก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยได้จัดอาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเป็น
ผู้ให้คำปรึกษาแก่นิสิต บริการงานให้คำปรึกษาที่จัดให้แก่นิสิตมีดังต่อไปนี้ คือ

1.1 การให้คำปรึกษาทางด้านการศึกษา เป็นการให้คำปรึกษาเพื่อให้บริการแก่นิ
สิตที่ประสบปัญหาทางด้านการเรียน และการปรับตัวในการเรียนเพื่อได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
และต้องการปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี เช่น การ
วางแผนและตัดสินใจในเรื่องการเรียน เรียนอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จ เป็นต้น

1.2 การให้คำปรึกษาทางด้านบุคลิกล้วนตัว เมื่อนิสิตได้เข้ามาศึกษาใน
มหาวิทยาลัย ในบางขณะนิสิตอาจประสบปัญหาบางประการ เช่น ปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม
ปัญหาในการดำเนินชีวิตของตนเอง การคบเพื่อน ในบางครั้งอาจประสบปัญหาทางครอบครัวหรือ
ประสบปัญหาหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน จนกระทั่งนิสิตรู้สึกว่าการช่วยเหลือตนเองหรือแก้ปัญหาแต่
เพียงลำพังเป็นไปได้อย่างยาก และต้องการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้
ลุล่วงไปด้วยดี หรือบางครั้งนิสิตมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น วิถีคลาย
เครียด การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข การปรับตัวเข้ากับสังคม เป็นต้น

1.3 การให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ และให้นิสิตได้พิจารณาตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด ตลอดจนองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ฐานะหรืออาชีพของครอบครัว เหล่านี้นำมาประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิต นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษาแนะนำให้นิสิตมีความพร้อมในการปรับตัวจากการเป็นนิสิตออกไปสู่ตลาดแรงงาน และสามารถทำงานประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 บริการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นโครงการฝึกกลุ่มเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มให้นิสิตได้ทราบถึงธรรมชาติความต้องการของมนุษย์ และยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคลทั้งในด้านความคิดและพฤติกรรม ในขณะที่นิสิตจะมีโอกาสได้สำรวจตัวเอง และรับการเสนอแนะจากเพื่อนในกลุ่ม ช่วยให้นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองยอมรับตนเอง เข้าใจบุคคลอื่นและยอมรับบุคคลอื่นมากขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การบริการทดสอบเชิงจิตวิทยา กองกิจการนิสิตจัดไว้เพื่อให้นิสิตที่มีความสนใจและต้องการค้นพบตนเองในสิ่งต่อไปนี้ เช่น

1. รู้จักตนเองทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความสามารถทางสติปัญญา ความสนใจ และค่านิยม ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาตัวนิสิตเองให้ดีขึ้น
2. สำรวจปัญหาของตนเองทั้งในด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัว ปัญหาทางสังคม ปัญหาการสื่อความหมาย ฯลฯ

ซึ่งนิสิตที่มีความสนใจจะทดสอบเพื่อทราบข้อมูลดังกล่าว กองกิจการนิสิตได้จัดบริการทดสอบเชิงจิตวิทยา เพื่อตีความและอธิบายผลการทดสอบจากแบบสอบถาม พร้อมทั้งแนะนำวิธีการเพื่อปรับปรุงและช่วยเหลือนิสิตให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

แบบทดสอบที่มีไว้สำหรับให้บริการแก่นิสิต มีดังนี้

1. แบบทดสอบบุคลิกภาพ
2. แบบทดสอบความสามารถทางสติปัญญา
3. แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ
4. แบบสำรวจค่านิยม

5. แบบสำรวจปัญหาทางการเรียน
6. แบบสำรวจปัญหาส่วนตัว
7. แบบสำรวจปัญหาสังคม
8. แบบสำรวจความสามารถในการสื่อความหมาย
9. แบบสำรวจจุดเด่น-จุดด้อยของตนเอง

2. หมวดบริการจัดหางาน กองกิจการนิสิตได้จัดให้มีบริการจัดหางานขึ้นเพื่อให้บริการแก่นิสิตที่มีความประสงค์จะฝึกหัดประสบการณ์ในการทำงาน และรายได้ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ และจัดหางานแก่นิสิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา ซึ่งบริการจัดหางานนี้ได้มีนิสิตและบัณฑิตเข้ารับบริการปีละประมาณ 1,800 คน (จิรวัดณ์ วีรังกร, สัมภาษณ์)

บริการที่จัดแก่นิสิต ได้แก่

- 2.1 บริการจัดหางานแก่นิสิตและบัณฑิต
- 2.2 บริการแจ้งข่าวการรับสมัครงานแก่นิสิตและบัณฑิต
- 2.3 บริการบอร์ดติดประกาศข่าวการรับสมัครงาน ทั้งข่าวงานในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน ตลอดจนข่าวงานทางหนังสือพิมพ์ และข่าวงานจากกรมแรงงาน
- 2.4 บริการข่าวสารแนะอาชีพ ซึ่งเป็นข่าวสารเกี่ยวกับข่าวการรับสมัครงาน กำหนดออกเดือนละ 2 ฉบับ
- 2.5 บริการเอกสารเพื่อการเตรียมตัวในการสมัครงาน
- 2.6 บริการตัวอย่างใบสมัครงาน
- 2.7 บริการให้คำปรึกษาด้านตลาดแรงงาน ได้แก่
 - 2.7.1 การเตรียมตัวในการสมัครงาน
 - 2.7.2 วิธีการหางานทำ และเทคนิคการสอบสัมภาษณ์
 - 2.7.3 การเตรียมสอบบรรจุเข้ารับราชการในส่วนราชการต่าง ๆ
 - 2.7.4 การเขียนจดหมายสมัครงานตลอดจนประวัติย่อ ไทย-อังกฤษ
- 2.8 บริการฝึกอบรมทางด้าน การเตรียมตัวในการสมัครงาน

3. หมวดห้องสมุดอาชีพ ห้องสมุดอาชีพของกองกิจการนิสิตเป็นห้องสมุดประเภทห้องสมุดเฉพาะ ที่ให้บริการเกี่ยวกับข่าวสารหรือข้อมูลด้านอาชีพในแง่มุมต่าง ๆ ภายในห้องสมุดอาชีพ

คดีให้มี หนังสือ เอกสาร วารสาร จุลสาร และข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ได้แก่

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะอาชีพแต่ละอาชีพ ตลอดจนแนวโน้มของตลาดแรงงาน ในแต่ละอาชีพ

3.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับประกาศตำแหน่งงานว่างทั้งในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน

3.4 ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

3.5 ข้อมูลทางด้านการศึกษาเตรียมตนเองในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เช่น วิธีการหาแหล่งงาน การเขียนใบสมัครงาน การลอบสัมภาษณ์ในการสมัครงาน เป็นต้น

3.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวลอบบรรจุเข้ารับราชการ การเตรียมตัวลอบปริญญาโท การทดลอบข้อเขียนในการสมัครงาน

3.7 ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาทักษะการเขียน การพัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว การพัฒนาจิตใจ ตลอดจนความรู้รอบตัวต่าง ๆ

ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนิสิตในการศึกษาค้นคว้า เพื่อการวางแผนและเตรียมตนเองสำหรับการศึกษาเล่าเรียนและประกอบอาชีพ

4. หมวดทุนการศึกษา จากการศึกษาที่นิสิตแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านลักษณะเศรษฐกิจ การศึกษาสูง เป็นบริการส่วนหนึ่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยมีขึ้นที่จะช่วยเหลือนิสิตส่วนหนึ่งที่มีความเดือดร้อนด้านการเงิน ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดสรรทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตไว้ปีละ 198 ทุน (ตรุณี เรียงรัฐดิษฐ์, สัมภาษณ์)

5. หมวดระเบียบนิสิต กองกิจการนิสิตจะทำการประเมินผลทางการศึกษา เมื่อสิ้นปี การศึกษาและประเมินผลทางด้านความประพฤติสำหรับนิสิตที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะในเรื่องของเงินทุนการศึกษา เพราะนอกจากจะเป็นการติดตามเพื่อจะให้ความช่วยเหลือแนะนำให้นิสิตใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาตามเจตนารมณ์ของเจ้าของทุนการศึกษาแล้ว ยังจะเป็นการให้ความช่วยเหลือ

ในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ในการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ เป็นต้น

บุคลากรของงานแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรดังต่อไปนี้คือ

1. หัวหน้างานแนะแนวการศึกษาและอาชีพระดับ 6 จำนวน 1 คน เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง
2. หัวหน้าหมวดต่าง ๆ ในสายงานแนะแนวระดับ 5 จำนวน 3 คน โดยแบ่งกันทำหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดหมวดให้คำปรึกษาและทดสอบเชิงจิตวิทยา จำนวน 1 คน หมวดบริการจัดหางานและหมวดห้องสมุดอาชีพจำนวน 1 คน หมวดทุนการศึกษาและหมวดระเบียบนิสิตจำนวน 1 คน
3. เจ้าหน้าที่ธุรการระดับ 3 จำนวน 2 คน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดหมวดทั้ง 5 หมวด

สำหรับคุณวุฒิของบุคลากรนั้นไม่ได้กำหนดเป็นการเฉพาะลงไปว่า บุคลากรต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปริญญาโทหรือเทียบเท่าสาขาวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว แต่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า ตำแหน่งนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าสาขาวิชา เอกการศึกษาหรือสังคมศาสตร์ ซึ่งในทางปฏิบัติจริงแล้ว ปรากฏว่าทางงานแนะแนวของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ได้รับบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าสาขาวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว เข้ามาปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ และในปัจจุบันได้มีอัตราคำสั่งบุคลากรคุณวุฒิปริญญาโท จำนวน 4 คน และปริญญาตรี 2 คน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ยังได้ให้การสนับสนุนบุคลากรในสายงานแนะแนวได้รับการศึกษาเพิ่มเติมโดยลาศึกษาต่อเต็มเวลา และบางเวลาได้ทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน และส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมด้านการศึกษาและจิตวิทยาเพิ่มเติมได้ทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน เช่น ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) เป็นต้น (ตรุณี เรียงรัฐศิริชัย และสำเนาวัชกรศิลป์, สัมภาษณ์)

อาคารสถานที่ของงานแนะแนว ตั้งอยู่บนชั้น 3 ของอาคารกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์โดยงานแนะแนวได้จัดสถานที่ของบริการต่าง ๆ รวมกันไว้ในพื้นที่ที่กว้าง

ขวางเพียงพอต่อการให้บริการแก่นิสิต และสะดวกในการติดต่อประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบริการต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยจัดให้ห้อง 307 เป็นที่ตั้งของบริการให้คำปรึกษา บริการทดสอบเชิงจิตวิทยา และบริการห้องสมุดอาชีพ และจัดให้ห้อง 305 เป็นที่ตั้งของบริการจัดหางานซึ่งอยู่ติดกับห้อง 307 ดังกล่าวแล้ว (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กองกิจการนิสิต 2530: 6-12)

งบประมาณของงานแนะแนว ได้รับงบประมาณจากการจัดสรรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนี้คือ (ตรุณี เรียงรฐิติธัย, สัมภาษณ์)

1. งบคลัง

- 1.1 หมวดค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าตอบแทน จำนวน 100,000 บาทต่อปี
- 1.2 หมวดครุภัณฑ์ จำนวน 10,000-20,000 บาทต่อปี

2. งบรายได้อื่นๆ

- 2.1 ค่าบำรุงกิจกรรมนิสิต จำนวน 20,000-30,000 บาทต่อปี

ประวัติการจัดบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เริ่มจัดบริการแนะแนวอาชีพขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2518 ในสมัยที่ ป่วย อึ้งภากรณ์ เป็นอธิการบดี ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ก้าวหน้าทัดเทียมมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จึงได้จัดตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาหลาย โดยเฉพาะงานด้านจัดหางาน ซึ่งเป็นบริการที่สำคัญอย่างหนึ่งของงานแนะแนวในสถาบันการศึกษา การจัดตั้งนี้จึงนับได้ว่า เป็นแห่งแรกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาและบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หางานทำได้สะดวกประหยัดและรวดเร็ว ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 6/2518 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2518 มีมติดังนี้

1. รับโครงการสำนักจัดหางานให้นักศึกษาและบัณฑิต
2. ให้เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานอธิการบดี
3. ให้ทำงานประสานกับหน่วยประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย
4. ให้ตั้งงบประมาณเป็นเอกเทศของหน่วยงานนี้ในสำนักงานอธิการบดี

ต่อมาได้มีการแบ่งส่วนราชการสำนักงานอธิการบดีเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2520 ให้มีบริการต่าง ๆ ได้แก่ การบริการจัดหางาน การบริการสนเทศและห้องสมุดอาชีพ การบริการทดสอบประเมิน

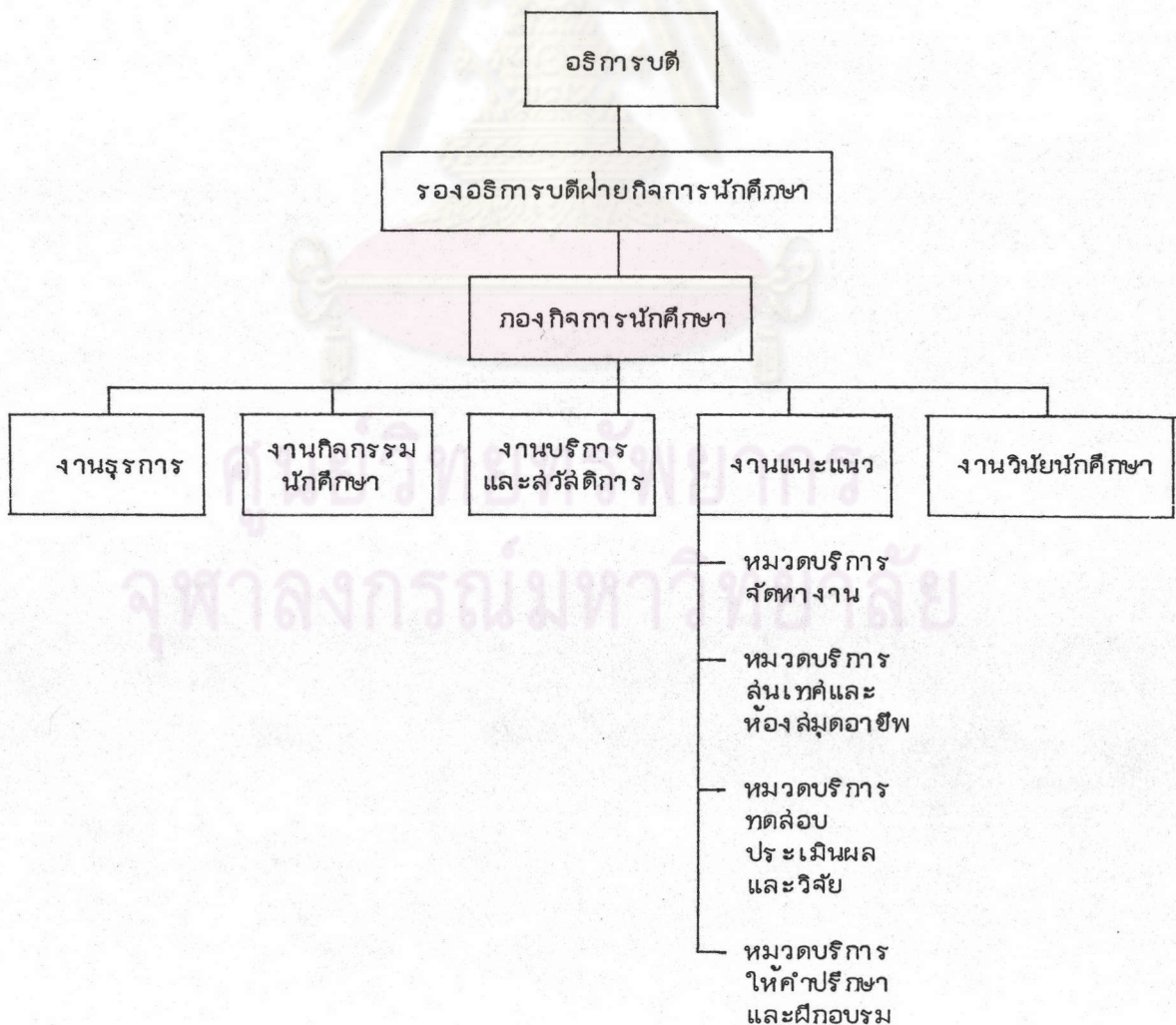
ผลและวิจัย และการบริการให้คำปรึกษาและฝึกอบรม โดยจัดตั้งเป็น "หมวด" สังกัดอยู่ใน "งานแนะแนว" สังกัดกองกิจการนักศึกษา ซึ่งให้มีการประชาสัมพันธ์งานในหมวดต่าง ๆ ดังกล่าว ในวันปฐมฤกษ์แก่นักศึกษาใหม่ วันปัจฉิมณิเทศแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่งบุคลากรแนะแนวออกไปแนะแนว การติดต่อใช้บริการในงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แก่นักเรียนมัธยมทั่วกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังจัดทำโปสเตอร์ และเอกสารแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์งานบริการต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา และบุคคลภายนอกได้ทราบโดยทั่วถึงกัน (กฤษฎณา ธรรารกุล, สัมภาษณ์)

โครงสร้างและประเภทการให้บริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีโครงสร้างและประเภทการให้บริการแนะแนวอาชีพดังต่อไปนี้

คือ

แผนภูมิที่ 6 แผนภูมิโครงสร้างและประเภทการให้บริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

งานแนะแนว มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์และประเภทการคัดบริการ
แนะแนวอาชีพ ดังนี้คือ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กองกิจการนักศึกษา 2530: 3-9)

1. เป็นแหล่งข้อมูลตลาดแรงงานให้แก่บัณฑิตและนักศึกษาได้ทราบตำแหน่งงานว่าง
2. เป็นแหล่งกลางสำหรับบัณฑิต นักศึกษา และนายจ้างได้พบกันสะดวก จัดรับ
สมัครงาน และจัดห้องสอบให้นายจ้างโดยไม่คิดค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น
3. จัดเตรียมบัณฑิตให้พร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดงาน พัฒนาบุคลิกภาพ ฝึกอบรมให้ความรู้
เกี่ยวกับการเขียนใบสมัครงาน การลอบสัมภาษณ์ แนะนำอาชีพอิสระ สร้างจิตสำนึกให้บัณฑิต
สร้างงานขึ้นเองและออกไปทำงานในต่างจังหวัด

โดยมีประเภทการคัดบริการแนะแนวอาชีพของงานแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. หมวดบริการคัดหางาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้
 - 1.1 หาดำแหน่งงาน โดย
 - 1.1.1 ประชาสัมพันธ์บริการของงานแนะแนวอาชีพให้นายจ้างรู้จัก โดย
จัดส่งจดหมาย เอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับคณะ สาขาวิชาที่มีสอนในมหาวิทยาลัย
 - 1.1.2 ติดต่อบริษัทเอกชน ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ขอให้ส่ง
ประกาศรับสมัครงานมาให้
 - 1.1.3 ตรวจสอบและตัดข่าวรับสมัครงานจากประกาศรับสมัครงาน ของกรม
ประชาสัมพันธ์และหนังสือพิมพ์นำไปปิดประกาศ
 - 1.2 รับสมัครสมาชิก การรับสมัครจะรับสมัคร เฉพาะผู้ที่สมัครใจเท่านั้น และ
จะหางานให้บัณฑิตทำไปจนครบ 2 ปี หลังจากจบการศึกษา แต่ถ้ามีผู้มาแสดงความจำนงขอเปลี่ยน
งานและเผชิญมีธุรกิจต้องการผู้มีประสบการณ์ ซึ่งผู้จบใหม่ไม่อาจสมัครได้ บริการคัดหางานก็จะ
เรียกผู้ที่เป็นสมาชิกเกิน 2 ปี ให้ไปสมัครงานได้อีก
 - 1.3 รับงานและส่งตัว เมื่อนายจ้างแจ้งความประสงค์ต้องการบัณฑิตและนักศึกษา
บริการคัดหางานจะคัดเลือกบัณฑิตและนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของนายจ้างให้มาก
ที่สุดส่งไปสมัครงาน

1.4 ประกาศข่าวงาน ติดประกาศข่าวงานให้แก่บริษัทเอกชน ราชการ และ รัฐวิสาหกิจ ที่ประสงค์จะรับสมัครพนักงาน

1.5 จัดสถานที่สอบ ในกรณีนายจ้างมา สัมภาษณ์และสอบข้อเขียนที่มหาวิทยาลัย บริการจัดหางานจะจัดสถานที่ไว้ให้โดยนายจ้างไม่ต้อง เสียค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น

1.6 ติดตามผล บันทึกการดำเนินงานของบัณฑิตและนักศึกษาผู้ันว่าได้งานที่บริษัท ใด เงินเดือนเท่าใด

1.7 จัดทำสถิติ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับงานแนะแนวการศึกษา และอาชีพทั้งหมด ได้แก่ จำนวนผู้สมัคร เป็นสมาชิก จำนวนงาน และตำแหน่งงานที่เข้ามาในหน่วยงาน

2. หมวดบริการ ส่นเทศ์และห้อง สุ่มตอาชีพ

2.1 จัดทำข่าวสาร และจุลสาร เกี่ยวกับการ เตรียมตัวสมัครงานและการ สอบ สัมภาษณ์ส่งให้สมาชิกเดือนละ 2 ครั้ง

2.2 จัดเตรียมบัณฑิตสู่ตลาดงาน โดยจัดบรรยายให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ จัดนิทรรศการ วันอาชีพต่าง ๆ จัดปฐมนิเทศแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้ความรู้เกี่ยวกับแนว โนม์ตลาด งานทั้งภาครัฐบาลและธุรกิจเอกชน

2.3 จัดห้องสมุดอาชีพ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับอาชีพและทุน การศึกษา ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีนักแนะแนวคอยบริการ ตอบคำถามด้วย

3. หมวดบริการทดสอบประเมินผลและวิจัย

3.1 จัดหาและสร้างแบบทดสอบทางจิตวิทยา ได้แก่ แบบทดสอบความถนัด ความ ส่นใจ บุคลิกภาพและสติปัญญา

3.2 ให้บริการทดสอบและตีความหมายหลังจากใช้บริการแบบทดสอบแล้ว

3.3 ประเมินผลโครงการของงานแนะแนวการศึกษา และอาชีพ

3.4 สัารวจงานวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวการศึกษา และอาชีพ

4. หมวดบริการให้คำปรึกษา และฝึกอบรม

4.1 การให้คำปรึกษา

4.1.1 ปิดประกาศประชาสัมพันธ์การให้บริการ เป็นระยะ ๆ ตลอดปี

4.1.2 ให้การปรึกษาแก่บัณฑิตและนักศึกษาที่มาขอใช้บริการทั้งในรูปแบบ

ตัวต่อตัวและแบบกลุ่ม

4.1.3 บันทึกประวัติและรายละเอียดปัญหาของผู้รับบริการ

4.1.4 ประสานงานกับผู้ปกครองของผู้รับบริการ บุคลากร และหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง

4.1.5 แนะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้รับบริการต้องการทราบ เช่น การ

ศึกษา การสมัครงาน ฯลฯ

4.1.6 จัดกลุ่มพัฒนาตนแบบมารารอน หรือแบบรายวันตามความเหมาะสม

กลุ่มละประมาณ 10 คน โดยรับสมัครจากบัณฑิตและนักศึกษาทั่วไปที่สนใจ

4.2 การฝึกอบรม

4.2.1 จัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพแก่บัณฑิตและนักศึกษาทั่วไปที่

สนใจ เช่น ทักษะผู้นำ การกล้าแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นต้น

4.2.2 จัดอบรมด้านการเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานและอาชีพ เช่น

เทคนิคการสมัครงาน การเตรียมเอกสารสมัครงาน ฯลฯ

ผลงานของงานแนะแนวในรอบปี 2530 (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กองกิจการ
นักศึกษา, 2530 : 9)

1. ตำแหน่งงานที่หาได้จากนายจ้าง	772	ตำแหน่ง
(งานถาวร 321 ตำแหน่ง และงานชั่วคราว 451 ตำแหน่ง)		
2. ตำแหน่งงานที่นายจ้างขอให้ปิดประกาศรับสมัครงาน	1,251	ตำแหน่ง
3. จัดส่งนักศึกษาและบัณฑิตไปสมัครงาน	1,744	คน
4. นักศึกษาและบัณฑิตสมัคร เป็นสมาชิกให้จัดหางาน	1,529	คน
5. จัดทำข่าวสารแนะแนวรายบักษ์ 20 ฉบับ จำนวน	5,602	เล่ม
6. จัดพิมพ์จุลสารแนะแนว จำนวน	1,000	เล่ม
7. นักศึกษาและบัณฑิตเข้าใช้ห้องสมุดอาชีพ	1,628	คน
8. จัดบรรยายพิเศษเกี่ยวกับอาชีพ มีผู้ฟัง	221	คน

9. จัดนิทรรศการ เกี่ยวกับอาชีพ มีผู้ชมประมาณ	288	คน
10. บรรยายพิเศษ เกี่ยวกับพัฒนาบุคลากรภาพ มีผู้ฟัง	173	คน
11. ให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาและบัณฑิต	110	คน

บุคลากรของงานแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรดังต่อไปนี้คือ

1. หัวหน้างานแนะแนวการศึกษาและอาชีพระดับ 6 จำนวน 1 คน เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง
2. นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพระดับ 5 จำนวน 3 คน และระดับ 4 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 4 คน มีหน้าที่รับผิดชอบการบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และงานในสังกัดหมวดทั้ง 4 หมวด
3. เจ้าหน้าที่ธุรการระดับ 3 จำนวน 1 คน มีหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดหมวดทั้ง 4 หมวด
4. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดระดับ 2 จำนวน 1 คน มีหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดหมวดทั้ง 4 หมวด
5. ลูกจ้างประจำตำแหน่งนักการภารโรง จำนวน 1 คน

สำหรับคุณวุฒิต่างๆของบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพนั้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กำหนดให้บุคลากรต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปริญญาโทหรือเทียบเท่าสาขาวิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว ส่วนตำแหน่งธุรการต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าสาขาวิชา เอกสังคมศาสตร์ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อนุญาตให้บุคลากรดังกล่าว วิชาศึกษาต่อได้บ้าง เวลาทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน และอนุญาตให้เข้ารับการอบรมทางด้านแนะแนวเพิ่มเติมได้ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน (กฤษฎา ธารากุล, สัมภาษณ์)

อาคารสถานที่ของงานแนะแนว ตั้งอยู่บนชั้น 7 ของอาคารเอนกประสงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้ตั้งแยกออกมาจากอาคารกองกิจการนักศึกษาโดยเด็ดขาด โดยงานแนะแนวได้จัดสถานที่ของบริการต่าง ๆ แยกกันไว้ในพื้นที่ที่กำหนด ซึ่งเพียงพอต่อการให้บริการแก่นักศึกษาและสะดวกในการติดต่อประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบริการต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยจัดเป็นห้องบริการให้คำปรึกษาห้องหนึ่ง ห้องบริการทดสอบเชิงจิตวิทยาห้องหนึ่ง ห้องสมุดอาชีพ

ห้องหนึ่ง และห้องบริการจัดหางานห้องหนึ่ง (กฤษฎา ธารากุล, สัมภาษณ์)

งบประมาณของงานแนะแนว ได้รับงบประมาณจากการจัดสรรของมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ดังนี้คือ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กองกิจการนักศึกษา 2530 : 2)

1. งบค้ำ (เฉพาะเงินเดือน ประจำปีงบประมาณ 2531) จำนวน 533,760 บาท
ต่อปี งบอื่น ๆ รวมอยู่ในกองกิจการนักศึกษา

2. งบรายได้พิเศษ

2.1 ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุน จำนวน 10,145 บาทต่อปี

2.2 ค่าวัสดุ จำนวน 33,400 บาทต่อปี

ประวัติการจัดบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คณะรัฐมนตรี มีมติเรื่องนโยบายการฝึกงานทำและแก้ไขปัญหาการว่างงานเมื่อวันที่ 28
มิถุนายน 2526 โดยกำหนดมาตรการเร่งด่วนในการแก้ปัญหาในข้อ 1 คือ ให้กระทรวงศึกษาธิการ
และทบวงมหาวิทยาลัย ปรับแผนการศึกษาและเริ่มพัฒนาโครงการแนะแนวอาชีพให้นักเรียน นักศึกษา
ตั้งแต่ระดับมัธยม อาชีวะ ฝึกหัดครูและวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะรัฐบาลตระหนักถึงปัญหาใหญ่ ใน
เรื่องการว่างงานของประชากร ซึ่งกำลังมีแนวโน้มชัดเจนขึ้น ซึ่งปรากฏผลจากการประชุมระดับ
ชาติของผู้เข้าร่วมประชุมทั้งภาครัฐบาลและเอกชนประมาณ 60 คน เมื่อวันที่ 3-5 มิถุนายน 2526
ได้มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับ "ทิศทางและนโยบายการฝึกงานทำ" ซึ่งสรุปในส่วนของสภาพ
ปัญหาและข้อมูล คือ

1. การพิจารณาปัญหาการว่างงานจำเป็นต้องแยกกลุ่มเป้าหมายหลักออกเป็น 5 กลุ่ม
อย่างชัดเจน คือ

1.1 การว่างงานอย่างเปิดเผย

1.2 การว่างงานตามฤดูกาล

1.3 การทำงานต่ำระดับ

1.4 การว่างงานของผู้มีความรู้

1.5 การทำงานของแรงงานเด็ก

2. สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มของปัญหาที่มีความชัดเจนเพียงพอ คือ ในระยะสั้น ปัญหาหลักทั้ง 5 กลุ่ม ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลง วัฏจักรทาง เศรษฐกิจ การใช้ เทคโนโลยีแทนแรงงานจะมีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากการปรับตัวและโครงสร้างทาง เศรษฐกิจ เข้า กับ เศรษฐกิจของโลก การมีพื้นที่ทำการเกษตรลดน้อยลงไป การที่มีแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานมาก และการปรับตัวของการขยายกำลังคนภาครัฐบาล เป็นต้น

3. ในการจัดอันดับความสำคัญของปัญหา การว่างงานที่ประจวบส่วนใหญเห็นว่าการว่างงานโดยเปิดเผยมีความสำคัญสูงสุด และภายในกลุ่มนี้ควรให้ความสำคัญของกลุ่มผู้ว่างงานที่มีความรู้เป็นพิเศษ กลุ่มที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ ปัญหาการทำงานต่ำกว่าระดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการทำงานที่มีรายได้ต่ำ การว่างงานตามฤดูกาล และการทำงานของแรงงานเด็ก

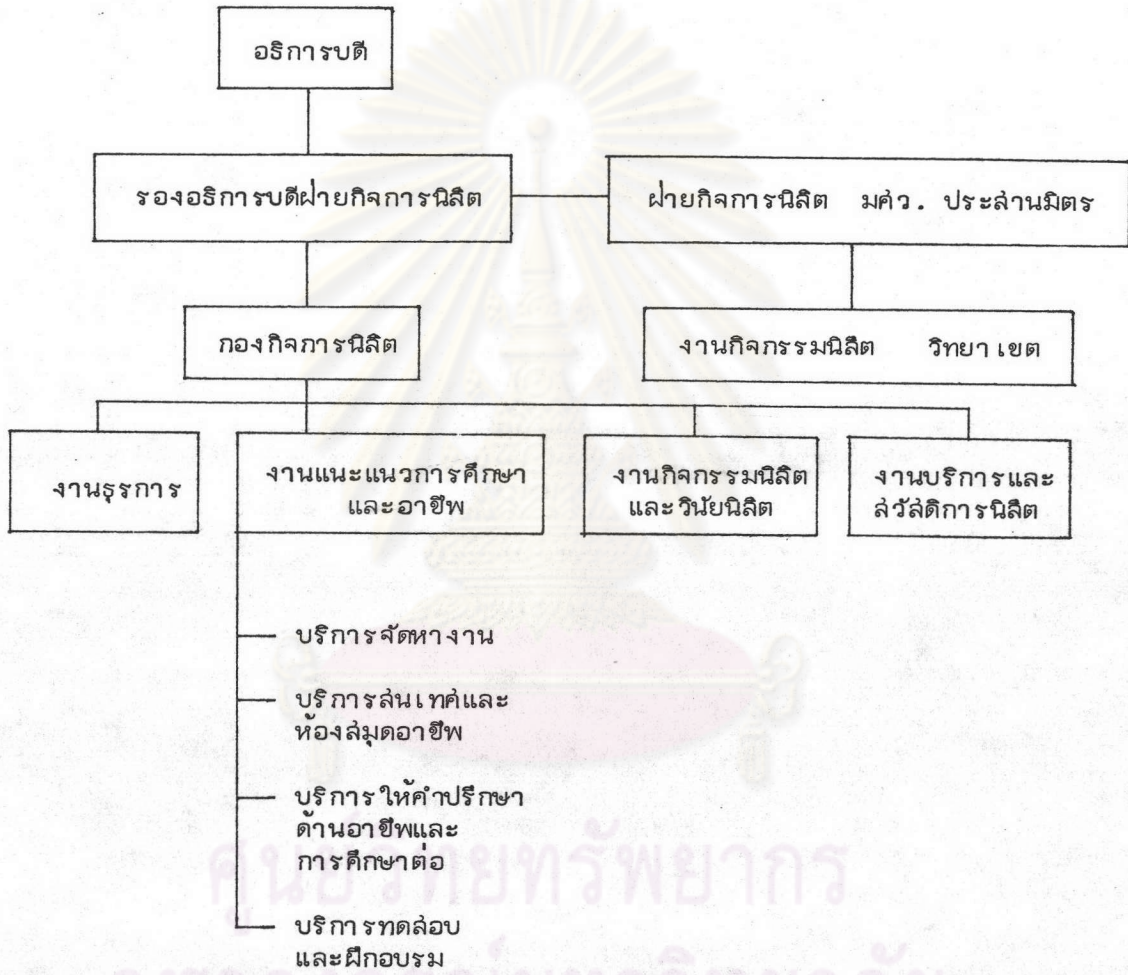
ในฐานะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ที่ผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานในหลายสาขาวิชา จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแนะแนวทางการออกไปหางานทำตามที่มุ่งหวัง ซึ่งจัดว่าเป็นบริการที่สำคัญอย่างหนึ่งของงานบริการนิสิต ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษานั้น มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนา นิสิตในสถาบันทุก ๆ ด้าน มิใช่แต่ด้านวิชาการ แต่ต้องพัฒนาคุณภาพให้เป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวต่อสังคมภายนอก และสามารถนำตัวเองเข้าสู่ชีวิตการทำงานที่มุ่งหวังได้อีกด้วย ในการที่จะช่วยให้ นิสิตสามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และต่อสู้กับปัญหาการว่างงานได้นั้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เอื้ออำนวยให้มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดตั้ง "งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ" ขึ้นในสังกัดกองกิจการนิสิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กองกิจการนิสิต 2531: 1-2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีการประชาสัมพันธ์รับบริการต่าง ๆ ของงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้นิสิตและบัณฑิตได้ทราบในวันปฐมนิเทศนิสิตใหม่ วันปัจฉิมนิเทศบัณฑิตใหม่ และจัดรายการเสียงตามสายภายในบริเวณมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้จัดทำเป็นหนังสือคู่มือ นิสิตใหม่ หนังสือคู่มือการใช้บริการของกองกิจการนิสิต จุลสาร เอกสารแผ่นพับ ป้ายนิเทศ และโปสเตอร์ (พิสิทธิ์ แต่มบรรจง, สัมภาษณ์)

โครงสร้างและประเภทการคัดบริการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีโครงสร้างและประเภทการให้บริการ
 แนวอาชีพดังต่อไปนี้คือ

แผนภูมิที่ 7 แผนภูมิโครงสร้างและประเภทการให้บริการแนวอาชีพในมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ที่มา เอกสารกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2531

หน้า 1

งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีวัตถุประสงค์และประเภทการให้บริการแนวอาชีพ ดังนี้คือ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กองกิจการนิสิต 2531: 3-5)

1. เป็นศูนย์กลางให้บริการจัดทำงานและข่าวสารตลาดแรงงานให้แก่บัณฑิตและบัณฑิต ทั้งที่เป็นงานประจำและงานพิเศษ
2. ช่วยเป็นสื่อกลางระหว่างมหาวิทยาลัยกับนายจ้าง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิตที่สำเร็จ การศึกษา โดยจัดให้มีบริการจัดทำงานแก่บัณฑิตและนิสิต
3. ให้ข้อมูลและวิเคราะห์อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตลาดแรงงานปัจจุบัน
4. ฝึกทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการหางานทำและการทำงาน
5. ช่วยนิสิตสำรวจขอบข่ายของอาชีพต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจและบุคลิกภาพ ของนิสิต
6. จัดให้มีศูนย์เอกสารแนะนำอาชีพ มีอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น แฟ้มบอกรายละเอียด เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ หนังสือ วารสาร จุลสาร นิตยสาร ฯลฯ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่ บัณฑิตและนิสิตในการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างมีระบบ
7. เป็นฝ่ายประสานความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยกับสังคมภายนอก และช่วยให้นิสิตที่สำเร็จการศึกษา เข้าสู่ตลาดแรงงาน
8. เป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับนิสิตและบัณฑิตที่จะทำให้นักศึกษาจัดบริการได้สอดคล้อง กับความต้องการ และส่งเสริมให้บัณฑิตและนิสิตมีความสมบูรณ์ด้านวิชา ชีพ ลัทธิปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ
9. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วว่า ประสบความสำเร็จ ในการเลือกประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด และการนำวิชาความรู้ไปใช้ในการทำงาน สำหรับเป็นข้อมูลที่มหาวิทยาลัยจะได้แก้ไขปรับปรุงต่อไป โดยมีประเภทการให้บริการแนะนำอาชีพของงานแนะนำการศึกษาและอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย บริการต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. บริการจัดทำงาน

1.1 สำหรับนิสิต

1.1.1 งานสอนพิเศษ

1.1.2 งานพิเศษทั่วไป

1.2 สำหรับบัณฑิต

- 1.2.1 จัดทำแผนพัฒนาบัณฑิตสู่ตลาดแรงงาน
- 1.2.2 ติดต่อประสานงานระหว่างนายจ้าง และบัณฑิต
- 1.2.3 รวบรวมและติดต่อข่าว ตำแหน่งงาน ประกาศให้บัณฑิตทราบ
- 1.2.4 จัดทำและรวบรวมระเบียบประวัติบัณฑิต
- 1.2.5 คัดเลือกบัณฑิตให้นายจ้าง
- 1.2.6 จัดสถานที่ล่อคัดเลือกให้นายจ้าง
- 1.2.7 ติดตามผลการคัดเลือก

บริการจัดหางานได้มีผลิตและบัณฑิตใช้บริการปีละประมาณ 1,000 คน (พิธีกรรม แต่มบรมจจ , สัมภาษณ์)

2. บริการสนเทศและห้องสมุดอาชีพ

- 2.1 จัดบริการห้องสมุดอาชีพ
- 2.2 จัดหาหนังสือ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ข่าวการรับสมัครงาน ข่าวการศึกษาต่อ และอื่น ๆ เพื่อบริการในห้องสมุดอาชีพ
- 2.3 จัดทำทะเบียนหนังสือ นิตยสาร วารสาร ในห้องสมุดอาชีพ
- 2.4 จัดทำจุลสาร และข่าวสารแนะนำวงการศึกษาศาสตร์และอาชีพ
- 2.5 จัดทำแฟ้มอาชีพ ม้วนเทปอาชีพ และวีดีโอ การแนะนำวงการศึกษาศาสตร์และอาชีพ
- 2.6 จัดบอร์ดแนะนำอาชีพอิสระ
- 2.7 จัดบอร์ดข่าวตำแหน่งงานว่าง
- 2.8 รวบรวมข้อมูลในการศึกษาต่อ
- 2.9 จัดทำรายงานประจำปี

3. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพและการศึกษาต่อ

- 3.1 ให้คำปรึกษา แนะนำในด้านอาชีพและการศึกษาต่อทั้ง แบบรายบุคคล และแบบกลุ่มแก่บัณฑิตและนิสิต
- 3.2 ประสานงานระหว่างบุคลากร กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือบัณฑิตและนิสิต

3.3 จัดทำทะเบียนประวัติผู้ขอรับคำปรึกษา

3.4 ฝึกงานให้แก่นิสิตวิชา เอกการแนะแนว

4. บริการทดสอบและฝึกอบรม

4.1 จัดหาและสร้างแบบทดสอบทางจิตวิทยา

4.2 ให้บริการทดสอบและตีความผลการทดสอบเข้าวันปัญญา ความถนัด ความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพ ฯลฯ

4.3 จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะทางสังคม

4.4 จัดการสัมมนา บรรยาย อภิปรายในโอกาสต่าง ๆ

บุคลากรของงานแนะแนวการศึกษา และอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรดังต่อไปนี้คือ

1. หัวหน้างานแนะแนวการศึกษา และอาชีพ ระดับ 6 จำนวน 1 คน เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง
2. นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพระดับ 5 จำนวน 2 คน และระดับ 4 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน มีหน้าที่รับผิดชอบการบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพและงานในบริการทั้ง 4 บริการ
3. เจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ 2 จำนวน 1 คน มีหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดบริการทั้ง 4 บริการ
4. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ระดับ 1 จำนวน 1 คน มีหน้าที่รับผิดชอบงานในสังกัดบริการทั้ง 4 บริการ

สำหรับคุณวุฒิของบุคลากรนั้น ในระยะแรกคือระหว่างปี พ.ศ. 2522-2527 ไม่ได้กำหนดไว้ว่าต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปริญญาโทหรือเทียบเท่า สาขาวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว ต่อมาภายหลังปี พ.ศ. 2527 ได้กำหนดคุณวุฒิของบุคลากรแนะแนวขึ้น โดยต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า สาขาวิชา เอกจิตวิทยาการศึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว ซึ่งบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ทุกคนได้รับการอนุญาตให้เข้ารับการอบรมทางด้านการศึกษาและด้านจิตวิทยาเพิ่มเติมได้ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เช่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับการ

อนุญาตให้ลาศึกษาต่อเพิ่มเติมได้เต็มเวลาและบางเวลาทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน ทั้ง ๆ ที่จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (พิมพ์พร ทะกอง และพิสิทธิ์ แต้มบรรจง, สัมภาษณ์)

อาคารสถานที่ของงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตั้งอยู่บนชั้น 2 ของอาคารศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งได้ใช้บริเวณร่วมกับกองกิจการนิสิต โดยงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพได้จัดสถานที่ของบริการต่าง ๆ รวมกันไว้ในพื้นที่ที่จำกัดและคับแคบ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 45 ตารางเมตร ซึ่งไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก่นิสิต แต่สะดวกในการติดต่อประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบริการต่าง ๆ โดยจัดแบ่งห้อง 223 ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนซึ่งเป็นที่ตั้งของบริการให้คำปรึกษา บริการทดสอบเชิงจิตวิทยา และบริการสัตหงาน ส่วนซึ่งเป็นที่ตั้งของห้องสมุดอาชีพ และส่วนซึ่งเป็นที่ตั้งของห้องประชุมและห้องสัมภาษณ์ (พิสิทธิ์ แต้มบรรจง, สัมภาษณ์)

งบประมาณของงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ได้รับงบประมาณจากการจัดสรรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ดังนี้คือ (พิสิทธิ์ แต้มบรรจง, สัมภาษณ์)

1. งบคลัง

1.1 หมวดค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าตอบแทน จำนวน 60,000-70,000

บาทต่อปี

1.2 หมวดค่าครุภัณฑ์ จำนวน 10,000-20,000 บาทต่อปี

2. งบรายได้พิเศษ

2.1 ค่าบำรุงกิจกรรมนิสิต จำนวน 10,000-15,000 บาทต่อปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย